

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τοῖς φίλοις Συναδέλφοις,

Ἡ εὐμενὴς ὑποδοχή, ἣς ἔτυχε τὸ κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος ἐκδοθὲν μικρὸν πόνημά μου «Ἐνύπνιον τοῦ Λουκιανοῦ καὶ Ἀνάχαρσις ἢ περὶ γυμνασίων διάλογος», ἐνεθάρρυνέ με, ἵνα προβῶ καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν «Ἐκλογῶν ἐκ τῶν βιβλίων IV, V, VI καὶ VII τῆς Κύρου Ἀναβάσεως καὶ τῶν βιβλίων III καὶ IV τῶν Ἑλληνικῶν Ξενοφῶντος» συνωδὰ τῷ προγράμματι τῶν μαθημάτων τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ Γυμνασίου τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1914, μετὰ σημειώσεων ποικίλων.

Ἐχω δι' ἐλπίδος ὅτι καὶ τὸ ἔργον μου τοῦτο θέλει παρᾶσχει ἰκανὴν ἐπικουρίαν τῇ μαθητιώσῃ νεότητι, δι' ἣν κυρίως ἐγράφη.

Ἐν Ἀθήναις μηνὸς Ἰουλίου 1915.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΙΩ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙV — ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι

Ἐπει δὲ ἀφίκοντο ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασι²⁻⁵ ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὁρέων πορευτέον εἶναι. ἤκουον γὰρ τῶν ἀλισκομένων ὅτι εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχεια³ ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἦν μὲν βούλωνται, διαθήσονται, ἦν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασι. καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι, καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον, τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ὧδε⁴ ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαθεῖν τὰ ἄκρα. ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευ⁵ ταιάν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηγικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλλεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος.

Ἐνθα δὲ Χειρίσοφος μὲν ἠγεῖτο τοῦ στρατεύματος λαβὼν⁶⁻⁷ τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας. Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὀπλίταις εἶπετο οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι μὴ τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὀπισθεν [ἄνω] ἐπίσποιτο. καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος πρὶν τινας αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὑψηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκασί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὁρέων.

Ἐνθα δὲ οἱ μὲν Καρδούχοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας, ἔχοντες⁸⁻⁹ καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια

πολλά ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμένοι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεῖ 9 πολέμοι ἦσαν τὰ μέντοι ἐπιτήδεια ὅτῃ τις ἐπιτυχῆνοι ἐλάμβανεν· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν.

10—11 Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι — διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις — τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκίτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, 11 ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος, καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ἠύλισθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὁρέων καὶ συνεβόων ἀλλήλους.

12—13 Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τᾶλλα, καὶ ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ πάντα ἀφείναι. 13 σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα ἐκῆρυξαν οὕτω ποιεῖν.

14—18 Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντες ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὐρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφηροῦντο, οἱ δ' ἐπειθοντο, πλὴν εἴ τις ἔκλεψεν, οἷον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐπρεπῶν. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν τι μαχόμενοι τὰ δὲ τι ἀνα- 15 παυόμενοι. εἰς δὲ τὴν ὕστεραίαν γίγνεται χειμῶν πολὺς, ἀναγ-

καίον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τάπιτήδεια. καὶ ἤγειτο
 μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμιοι 16
 ἰσχυρῶς ἐπατίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων ἐγγὺς προσ-
 ἰόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλλη-
 νες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ
 θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυ-
 ρῶς ἐπικέοιντο. ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν, ὅτε παρεγ- 17
 γυφτο, ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἤγε ταχέως καὶ
 παρηγγύα ἐπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι πρᾶγμα τι εἴη· σχολῇ
 δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πο-
 ρεῖα ὁμοία φυγῇ ἐγίνετο τοῖς ὠπισθοφύλαξι. καὶ ἐνταῦθα ἀπο- 18
 θνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Λεώνυμος τοξευθεὶς διὰ τῆς
 ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκὰς
 διαμπερὲς τὴν κεφαλὴν.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενο- 19—22
 φῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον ἤτιατο αὐτὸν ὅτι οὐχ ὑπέμενε,
 ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. καὶ νῦν δύο καλῶ
 τε καὶ ἀγαθῶ ἀνδρε τέθνατον καὶ οὔτε ἀνελεῖσθαι οὔτε θάψαι
 ἔδυναμέθα. ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος· βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ 20
 ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἀβάτα πάντα ἐστί· μία δ' αὐτῆ ὁδὸς ἦν ὄρας
 ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὄραν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον,
 οἱ κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον 21
 καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι πρὶν
 κατειληφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἠγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὗ φα-
 σιν εἶναι ἄλλην ὁδόν. ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο 22
 ἀνδρας. ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρῆχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ
 [καὶ] ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας
 αὐτῶν, καὶ ζῶντας προῦθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα,
 ὅπως ἠγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρῆσαίμεθα.

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἠλεγχον διαλαβόντες, 23—25
 εἴ τινα εἶδειεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ
 ἔφη μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλι-

24 μον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἐτέρου κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν
ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυ-
γάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἠγγήσεσθαι δυ-
25 νατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. ἐρωτώμενος δ' εἰ εἴη τι
ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον ὃ εἰ μή τις προκα-
ταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν.

26—28 Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ πελτα-
στάς καὶ τῶν ὀπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις
αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ ὑποστάς
27 ἐθελοντῆς πορεύεσθαι. ὑφίσταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστάνυ-
μος Μεθυδριεὺς [Ἄρκας] καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος [Ἄρκας],
ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος [Ἄρκας καὶ
οὗτος] ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι, προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς
τοῦ στρατεύματος· ἐγὼ γάρ, ἔφη, οἶδα ὅτι ἔφονται πολλοὶ τῶν
28 νέων ἐμοῦ ἠγρουμένου. ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν εἴ τις καὶ τῶν γυ-
μνήτων ταξιάρχων ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστέας
Χίτος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα
ἐγένετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ

1—2 Καὶ ἦν μὲν δαίλη, οἳ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμπαγόντας πο-
ρεύεσθαι. καὶ τὸν ἠγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς, καὶ
συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἦν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυ-
λάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν
ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανεράν ἐκβασιν, αὐ-
2 τοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. ταῦτα
συνθέμενοι οἳ μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχιλιοί· καὶ ὕδωρ
πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας
ἠγγεῖτο πρὸς τὴν φανεράν ἐκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἳ πολέ-
μιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιόντες.
3—4 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἳ ὀπισθοφύλακες, ἦν ἔδει δια-
βάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηγνικαῦτα ἐκυλίνδουν οἱ βάρ-

θαροι δλοιτρόχους άμαξιαίους και μείζους και ελάττους, οί φε-
 ρόμενοι πρὸς τὰς πέτρας παίοντες διεσφενδονῶντο· και παντά-
 πασιν οὐδὲ πελάσαι· οἶόν τ' ἦν τῇ εισόδῳ. ἔνιοι δὲ τῶν λοχα-⁴
 γῶν, εἰ μὴ ταῦτη δύναιντο, ἄλλη ἐπειρῶντο· και ταῦτα ἐποίουν
 μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπίοντες,
 τότε ἀπήλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ και ἀνάριστοι ὄντες,
 αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύ-
 σαντο δι' ὄλης τῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς λίθους· τεκμαίρε-
 σθαι δ' ἦν τῷ φόβῳ.

Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα κύκλῳ περιούντες καταλαμβά-⁵⁻⁷
 νουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· και τοὺς μὲν κατα-
 καίνοντες τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον ὡς τὸ
 ἄκρον κατέχοντες. οἱ δ' οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐ-⁶
 τῶν παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὐτῆ ὁδὸς ἐφ' ἣ ἐκάθηντο οἱ φύλακες.
 ἔφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν, οἱ ἐπὶ τῇ φανεραῖ
 ὁδῷ ἐκάθηντο. και τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ⁷
 ἡμέρα ὑπέφαιεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολε-
 μίους· και γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον ἐγγὺς προσελθόντες·
 ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἦ τε σάλπιγξ ἐφθέγγετο και ἀλαλάξαν-
 τες ἔεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους. οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόν-
 τες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εὐζωνοὶ γὰρ ἦσαν.

Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον, ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος, εὐθὺς ⁸⁻¹⁰
 ἔεντο ἄνω κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ
 ἀτρίβεις ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἣ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, και ἀναβάν-
 τες ὡς ἐδύναντο ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασι. και οὗτοι πρῶτοι ⁹
 συνέμειξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον. Ξενοφῶν δὲ ἔχων
 τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις ἐπορεύετο ἥπερ οἱ τὸν ἡγε-
 μόνα ἔχοντες· εὐδοκιάτῃ γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμί-
 σεις ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. πορευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι ¹⁰
 λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἦ
 ἀποκόψαι τὴν ἀνάγκη ἦ διεζεύχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν ἤπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλη ἢ ταύτη ἐκβῆναι.

11—13 Ἔνθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοισι προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίους τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ ἀλλὰ καταλιπόντες
12 ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλονται φεύγειν. καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ὅπη ἐδύναντο ἕκαστος οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσέεντο, ἀλλὰ φυγῆ λείπουσι τὸ χωρὶον. καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληγες καὶ ἕτερον ἐρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον ἐπὶ τοῦτον αὐθις ἐδόκει πο-
13 ρεῦσθαι. ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν μῆ, εἰ ἔρημον καταλίποι τὸν ἐαλωκότα λόφον, καὶ πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι, ἐπιθοῖντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν—ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια, ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα—καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀρχεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεῦτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν.

14—16 Ἐτι δὲ αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λαιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιότητος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῷ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ
15 τῶν ἐθελοντῶν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληγες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμασιὸν πᾶσι γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον δείσαντας αὐτοὺς μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο ἀπολιπεῖν. οἱ δ' ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὀπισθεν γινόμενα πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσ-
18 μείξειαν, καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ἑμαλῷ θέσθαι τὰ ὄπλα εἶπε.

17—19 Καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος πεφευγὼς καὶ λέγει ὡς ἀπεκρίθησαν ἀπὸ τοῦ λόφου καὶ ὅτι τεθῆσιν Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλάμενοι
18 κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. ταῦτα δὲ

διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἦγον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μα-
στῷ· καὶ ὁ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἑρμηνέως περὶ σπον-
δῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπήγει. οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ' ᾧ μὴ 19
καίειν τὰς οἰκίας. συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. ἐν ᾧ δὲ τὸ
μὲν ἄλλο σπράτευμα παρήει, οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο, πάντες οἱ
ἐκ τούτου τοῦ τρόπου συνερρύησαν ἐνταῦθα [οἱ πολέμιοι].

Καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς 20—23
ἄλλους ἐνθα τὰ ὄπλα ἔκειντο, ἔντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῶν πλή-
θει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ
ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαινε, ἐκυλίνδουν πέτρους· καὶ ἐνὸς μὲν
κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ἔχων τὴν
ἀσπίδα ἀπέλιπεν· Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς [Ἄρκας] προσέδρα- 21
μεν αὐτῷ ὀπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει,
καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπήλθον. Ἐκ δὲ τούτου 22
πάν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνησαν αὐτοῦ ἐν πολ-
λαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδεύσις δαψιλῆσι· καὶ γὰρ οἶνος
πολὺς ἦν, ὥστε ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. Ξενοφῶν δὲ καὶ 23
Χειρίσοφος διεπράξαντο, ὥστε λαβόντες τοὺς νεκροὺς ἀπέδωσαν
τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανούσιν ἐκ τῶν δυ-
νατῶν, ὥσπερ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς.

Τῇ δὲ ὑστεραῖα ἀνευ ἡγεμόνος ἐπορεύοντο· μαχόμενοι δ' οἱ 24—26
πολέμιοι καὶ ὄπη εἶη στενὸν χωρίον προκαταλαμβάνοντες ἐκώ-
λυον τὰς παρόδους. ὁπότε μὲν οὖν τοὺς πρώτους κωλύοιεν, Ξε- 25
νοφῶν ὀπισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς
ὁδοῦ τοῖς πρώτοις ἀνωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι τῶν κωλύν-
των· ὁπότε δὲ τοῖς ὀπισθεν ἐπιθοῖντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων καὶ 26
πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλύντων ἔλυε τὴν ἀπό-
φραξιν τῆς παρόδου τοῖς ὀπισθεν· καὶ αἰεὶ οὕτως ἐβοήθουν ἀλ-
λήλοις καὶ ἰσχυρῶς ἀλλήλων ἐπεμέλοντο.

Ἦν δὲ καὶ ὁπότε αὐτοῖς τοῖς ἀγαθῶσι πολλὰ πράγματα 27—28
παρεῖχον οἱ βάρβαροι πάλιν καταβαίνουσιν· ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν,
ὥστε καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν· οὐδὲν γὰρ εἶχον ἄλλο

28 ἢ τόξα καὶ σφενδόνας. ἄριστοι δὲ καὶ τοξόται ἦσαν· εἶχον δὲ τόξα ἐγγύς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχη· εἰλικον δὲ τὰς νευράς, ὅποτε τοξεύοιεν, πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῇ ποδὶ προσθαίνοντες. τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων. ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνας, ἐπεὶ λάθοιεν, ἀκοντίοις ἐναγκυλῶντες. ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρήτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο. ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρήσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙV

- 1—6 Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λειοὺς γηλόφους οὐ μείον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγύς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους, εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμην μεγάλη τε ἦν καὶ βασιλείον εἶχε τῷ σατραπῆ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια
- 3 δ' ἦν δαψιλῆ· ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα, μέχρι ὑπερήλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. οὗτος δ' ἦν καλὸς μὲν, μέγας
- 4 δ' οὐ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμόν ἦσαν. ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἐσπέραν. ὕπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεὶ φίλος γενόμενος, καὶ ὅποτε παρείη, οὐδεὶς
- 5 ἄλλος βασιλεῖα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. οὗτος προσήλασεν ἰπέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἐρμηνεῖα εἶπεν, ὅτι βούλοιο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ
- 6 προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἠρώτων τί θέλει. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπείσασθαι βούλοιο ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰπιτήδεια ὄσων θέοιντο· ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.
- 7—9 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν

ἑαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὡς δέκα σταδίου· καὶ ἀφίκοντο εἰς βα-
σίλεια καὶ κώμας περίξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς.
στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· 8
καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγούς
κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἐώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς
ἔδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον τὰ ἐπιτή- 9
δεια, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιούς εὐώδεις,
ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς
ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ
φαίνοντα.

Ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, 10--13
ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν συνήλθον· καὶ
γὰρ ἔδόκει διαιθριάζειν. νυκτερουόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπι- 11
πίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀν-
θρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἢ χιῶν
καὶ πολλὸς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένων γὰρ ἀλεινὸν ἦν
ἢ χιῶν ἐπιπεπτωκυῖα ὅτι μὴ παραρρυσίη. ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν 12
ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ζύλα, τάχ' ἂν ἀναστὰς τις
καὶ ἄλλος ἐκείνου ἀφελόμενος ἔσχιζεν. ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι
ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα ἠύρι- 13
σκετο χριμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ
ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ θερμίνθινον. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν
τούτων καὶ μύρον ἠύρισκετο.

Μετὰ ταῦτα ἔδόκει πάλιν διασκηνηγέτον εἶναι εἰς τὰς κώμας 14--18
εἰς στέγας. ἔνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἤδονῃ
ἦσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δὲ πρότερον ἀπή-
σαν καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες ὑπὸ ἀτασθαλίας, δίκην ἐδί-
δουσαν κακῶς σκηνοῦντες. ἐντεῦθεν ἔπεμψαν νυκτὸς Δημοκρά- 15
την Τημνίτην ἄνδρας δόντες ἐπὶ τὰ ὄρη ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀπο-
σκεδαννύμενοι καθορᾶν τὰ πυρὰ· οὗτος γὰρ ἔδόκει καὶ πρότε-
ρον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ
μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. πορευθεῖς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, 16

ἄνδρα δὲ συλλαβῶν ἦκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φα-
17 ρέτραν καὶ σάγαριν, οἴανπερ καὶ Ἀμαζόνες ἔχουσι. ἐρωτώμε-
νος δὲ ποδαπὸς εἶη Πέρσης μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ
τοῦ Τιριβάζου στρατοπέδου, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. οἱ δὲ ἡρώ-
των αὐτὸν τὸ στρατεύμα ὁπόσον τ' εἶη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμέ-
18 νον. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Τιριβάζος εἶη ἔχων τήν τε αὐτοῦ δύναμιν
καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐ-
τὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ἥπερ μο-
ναχῇ εἶη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἑλλησιν.

19—22 Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στρατεύμα συν-
αγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ
τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο ἔχοντες ἡγε-
20 μόνα τὸν ἀλόντα ἄνθρωπον. ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ
πελτασταὶ προϊόντες καὶ καιτιδόντες τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμει-
ναν τοὺς ὀπίστας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.
21 οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευ-
γον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων καὶ ἵπποι ἐάλω-
σαν εἰς εἴκοσι καὶ ἡ σκηνὴ ἢ Τιριβάζου ἐάλω καὶ ἐν αὐτῇ
κλῖναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἴνο-
22 χόοι φάσκοντες εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὀπλιτῶν
στρατηγοί, ἔδοκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον, μή τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ εὐθὺς
ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῆσαν, καὶ ἀφίκοντο αὐθημε-
ρὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VIII

1—3 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρῶνων στα-
θμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ
τὸν ποταμόν, ὃς ὠρίζε τὴν τῶν Μακρῶνων καὶ τὴν τῶν Σκυθι-
2 νῶν. εἶχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἶον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀρι-
στερᾶς ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὀρίζων, δι' οὗ ἔδει

διαβῆναι. ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν οὐ, πυκνοῖς δέ. ταῦτ' ἐπεὶ προσῆλθον οἱ Ἑλληγνες ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐν τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. οἱ δὲ Μάκρωνες ἔχοντες³ γέρρα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας κατ' ἀντιπέραν τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριπτον· ἐξικνοῦντο γὰρ οὐ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἐνθα δὴ προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν ἀνὴρ⁴⁻⁷ Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γινώσκω τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι· καὶ εἰ μὴ τι κωλύει ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι. Ἄλλ' οὐδὲν⁵ κωλύει, ἔφη, ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον τίνας εἰσίν. οἱ δ' εἶπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάκρωνες. Ἐρώτα τοίνυν, ἔφη, αὐτοὺς τί ἀντιτετάχεται καὶ χρήξουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι. οἱ δ' ἀπε-⁶ κρίναντο, ὅτι ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ γε πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. ἡρώτων ἐκεῖνοι, εἰ δοῖεν ἂν τού-⁷ των τὰ πιστά. οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. ἐντεῦθεν διδάσιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἑλλησιν, οἱ δὲ Ἑλληγνες ἐκείνοις Ἑλληνικὴν ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο.

Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέκο-⁸⁻⁹ πτον τὴν τε ὁδὸν ὠδοποιοῦν ὡς διαδιβάσοντες ἐν μέσοις ἀναμειγμένοι τοῖς Ἑλλησι, καὶ ἀγορὰν οἶαν ἐδύναντο παρῆχον, καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἕως ἐπὶ τὰ Κόλχων ὄρια κατέστησαν τοὺς Ἑλληγνας. ἐνταῦθα ἦν ὄρος μέγα· καὶ ἐπὶ τούτου⁹ οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἑλληγνες ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξοντες πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλευσάσθαι συλλεγεῖσιν, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται.

Ἐλεξεν οὖν Ξενοφῶν, ὅτι δοκοίη παύσαντας τὴν φάλαγγα¹⁰⁻¹³

- λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐ-
 θύς· τῇ μὲν γὰρ ἀνοδὸν τῇ δὲ εὐοδὸν εὐρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ
 εὐθύς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ταύ-
 11 τὴν διεσπασμένην ὀρώσιν. ἔπειτα ἂν μὲν ἐπὶ πολλῶν τεταγμένοι
 προσάγωμεν, περιτεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι καὶ τοῖς περιτ-
 τοῖς χρήσονται ὅ τι ἂν βούλωνται· ἐὰν δὲ ἐπ' ὀλίγων τεταγμέ-
 νοι ὦμεν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ διακοπεῖη ἡμῶν ἡ φάλαγξ
 ὑπὸ ἀθρόων πη καὶ βελῶν πολλῶν ἐμπесόντων· εἰ δὲ πη τοῦτο
 12 ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν ἔσται. ἀλλὰ μοι δοκεῖ ὀρθίους
 τοὺς λόχους ποιησαμένους τοσοῦτον χώριον κατασχεῖν διαλι-
 πόντας τοῖς λόχοις, ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν
 πολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φά-
 λαγγος ἔξω οἱ ἐσχατοὶ λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγοντες οἱ κράτι-
 στοι ἡμῶν πρῶτοι προσίασιν, ἣν τε ἂν εὐοδὸν ἣ ταύτῃ ἕκαστος
 13 ἄξει ὁ λοχαγός. καὶ εἷς τε τὸ διαλείπον οὐ ράδιον ἔσται τοῖς
 πολεμίοις εἰσελθεῖν ἔνθεν καὶ ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόφαι τε
 οὐ ράδιον ἔσται λόχον ὀρθιον προσιόντα. ἂν τέ τις πιέζῃται τῶν
 λόχων, ὁ πλησίον βοηθήσει. ἦν τε εἰς πη δυνηθῆ τῶν λόχων
 ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνη τῶν πολεμίων.
- 14—18 Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίησαν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δὲ
 ἀπιὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἔλεγε τοῖς στρατιώταις·
 "Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν οὓς ὁράτε μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδῶν τὸ μὴ ἤδη
 εἶναι ἔνθα πάλαι ἐσπεύδομεν· τούτους, ἦν πως δυνώμεθα, καὶ
 15 ὤμοις δεῖ καταφαγεῖν. ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο
 καὶ τοὺς τε λόχους ὀρθίους ἐποίησαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν
 ὀπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος σχεδὸν εἰς
 τοὺς ἑκατόν· τοὺς δὲ πελταστάς καὶ τοὺς τοξότας τριγῆ ἐποίη-
 σαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου ἔξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ
 16 κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξακοσίους ἑκάστους. ἐκ τούτου παρηγγύη-
 σαν οἱ στρατηγοὶ εὐχέσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπο-
 17 πελτασταὶ τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω γινόμενοι ἐπο-

ρεύοντο· οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῷ μέσῳ κενὸν ἐποίησαν. οἱ δὲ 18 κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί, ὧν ἤρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαντες φεύγειν ἀνακραγόντες ἔθεον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνουσι· συνεφέπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν ὀπλιτικόν, ὧν ἤρχε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος.

Οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ 19—21 φυγῇ ἄλλος ἄλλη ἐτράπετο. οἱ δὲ Ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τὰπιτῆδεια πολλὰ ἐχούσαις. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδὲν ὅ τι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήνη πολλὰ 20 ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἀφρονέες τε ἐγίγνοντο καὶ ἤμουν καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδύνατο ἵστασθαι, ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐφικεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκουσιν. ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοί, ὥσπερ τροπῆς γεγενη- 21 μένης, καὶ πολλή ἦν ἀθυμία. τῇ δ' ὑστεραία ἀπέθανε μὲν οὐδεὶς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτὴν πῶς ὥραν ἀνεφρόνουν· τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο, ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορευθήσαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτὰ, 22—28 καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξεινῷ Πόντῳ Σινωπέων ἀποικίαν ἐν τῇ Κόλχων χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις· ἀντεῦθεν ὀρμώμενοι ἐλήζοντο τὴν Κολ- 23 χίδα. ἀγορὰν δὲ παρῆχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπεζοῦντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένια ἔδωσαν βοῦς καὶ ἄλφита καὶ οἶνον. συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίων Κόλχων 24 τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων, καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον βόες. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν ἦν ἠϋξάντο παρεσκευά- 25 ζοντο· ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῆσαι τῷ Διὶ σωτήρια καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ ἠϋξάντο. ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει ἔνθαπερ ἐσκήθουν.

εἶλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὢν οἴκοθεν, παῖδα ἄκων κατακανῶν ξυήλη πατάξας, δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι.

- 26—28 Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδωσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἠγείσθαι ἐκέλευον ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκῶς εἶη. ὁ δὲ δειξας, οὐπερ ἐστηκότες ἐτύγγανον, οὗτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν ὅπου ἂν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; ὁ δ' εἶπε· μάλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. ἠγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλείστοι, δόλιχον δὲ Κρήτες πλείους ἢ ἐξήκοντα, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον Ἄρκάδες, καὶ καλὴ θεά ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν, καὶ ἅτε 27 θεωμένων τῶν ἐταίρων πολλὴ φιλονικία ἐγίγνετο. ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρηνοῦς ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάττῃ ἀποστρέψαντας πάλιν πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόγεις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο.

BIBLION V. III. 1—13

- 1—3 Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἦκεν οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὔτε τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετραράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· 2 οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιημένη ἦν. καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασοῦντα τριταῖσι, πόλιν Ἑλληνίδα 3 ἐπὶ θαλάττῃ Σινωπέων ἄποιον ἐν τῇ Κολχίδι χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ

ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο δεκακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. οὗτοι ἐσώθησαν. οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἷ τις νόσῳ.

Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύ- 4—6
ριον γενόμενον· καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι ἐξείλον
καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι καὶ ἔλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος
ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντι δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσι-
ναῖος ἔλαβε. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα 5
ποιησάμενος ἀνατίθεισιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θη-
σαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τὸ τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς
σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέ- 6
μιδος τῆς Ἐφεσίας, ὃτ' ἀπήει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας
τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς
Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι, καὶ
ἐπέστειλεν, ἣν μὲν αὐτὸς σῶθῃ, αὐτῷ ἀποδοῦναι· ἣν δέ τι πάθῃ,
ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι ὅ τι οἴοιτο χαριεῖσθαι τῇ
θεῷ.

Ἐπειδὴ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν 7—10
Σκιλλοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντος παρὰ τὴν
Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ
ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαθὼν χω-
ρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ 8
τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς, καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς
Ἀρτέμιδος νεὼν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. καὶ ἰχθύες τε ἐν
ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαί· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ
καὶ θῆραι πάντων ὅποσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. ἐποίησε δὲ 9
καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, καὶ τὸ λοιπὸν δὲ
ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραῖα θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ
πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖ-
χον τῆς ἐορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηναῶσιν ἄλφιστα, ἄρ-
τους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς
λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς 10

τὴν ἑορτὴν οἱ τε Ξενοφώντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες ξυνηθῆρων· καὶ ἠλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σῦες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

- 11—13 Ἔστι δὲ ἡ χώρα, ἣ ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἐν δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμῶν καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰ σῦς καὶ αἰγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν
- 12 ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλλος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραῖα. ὁ δὲ ναὸς ὡς μικρὸς μεγάλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς κυπαρίττινον χρυσοῦ ὄντι τῷ ἐν Ἐφέσῳ. καὶ στήλη ἔστημε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα·
- ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΙΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗ ΤΑΥΤΑ ΤΗ ΘΕΩ ΜΕΛΗΣΕΙ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ V. 7—25

- 7—12 Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, ἣν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερον, καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον ὀηουμένην. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἐκατόνυμος
- 8 δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν. ἔπεμψεν ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες στρατιῶται, ἢ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε Ἕλληνας ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ ξυνηθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἠκούσαμεν, πραγ-
- 9 μάτων σεσωμένοι πάρεστε. ἀξιούμεν δὲ Ἕλληνας ὄντες καὶ αὐτοὶ ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μὲν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπήρξαμεν κακῶς
- 10 ποιοῦντες. Κοτυωρίται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους ἀφε-

λόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ Κε-
 ρασσύντιοι καὶ Τραπεζοῦντιοι· ὥστε ὃ τι ἂν τούτους κακὸν ποιή-
 σητε ἢ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς 11
 εἰς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας, ἐνίους σκηνοῦν ἐν ταῖς
 οἰκίαις, καὶ ἐκ τῶν χωρίων βία λαμβάνειν ὧν ἂν δέησθε οὐ πεί-
 θοντας. ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη 12
 ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὅντινα ἂν δυνώ-
 μεθα, φίλον ποιείσθαι.

Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν. 13—18
 ἡμεῖς δέ, ὧ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἤκομεν ἀγαπῶντες ὅτι τὰ σώ-
 ματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὄπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε
 τὰ χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι.
 καὶ νῦν, ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπε- 14
 ζοῦντι μὲν, παρῆχον γὰρ ἡμῖν ἀγορὰν, ὠνούμενοι εἶχομεν τὰ
 ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ
 στρατιᾷ ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρ-
 βάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν ἐφ' οὓς
 αὐτοὶ ἤγοῦντο κακῶς ἐποιοῦμεν ὅσον ἐδυνάμεθα. ἐρωτᾶτε δὲ 15
 αὐτοὺς ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν
 ἠγεμόνας διὰ φιλίαν ἢ πόλις ξυνέπεμψεν. ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες 16
 ἀγορὰν μὴ ἔχωμεν, ἂν τε εἰς βάρβαρον γῆν, ἂν τε εἰς Ἑλλη-
 νίδα, οὐχ ὕβρει ἀλλὰ ἀνάγκη λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ 17
 Καρδοῦχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ
 ὑπηκόους ὄντας καὶ μάλα φοβερούς, ὅμως πολεμίους ἐκτη-
 σάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκη εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγο-
 ϶ν οὐ παρῆχον. Μάκρωνας δέ, καίπερ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ 18
 ἀγορὰν οἷαν ἐδύναντο παρῆχον, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι καὶ
 βία οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκαίνων.

Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλή- 19—21
 φαιμεν, αὐτοὶ αἰτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν,
 ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἰσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγο-
 ϶ν ἔπεμπον· ἤτιθῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἀρμοστήν τούτων αἰ-

20 τιον εἶναι. ὁ δὲ λέγεις βία παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιού-
 μεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέψυ-
 γον τὰς πύλας, ἢ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον ταύτη εἰσελ-
 θόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς
 στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας
 φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἄρμωστῇ ὧσιν οἱ κάμνον-
 21 τες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἢ κομίσασθαι, ὅταν βουλώμεθα. οἱ δὲ
 ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευα-
 σμένοι, ἂν μὲν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς ἀλέξασθαι.

22—23 Ἄ δὲ ἠπειλήσας, ὡς ἦν ὑμῖν δοκῆ Κορύλαν καὶ Παφλαγό-
 νας ξυμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δὲ ἦν μὲν ἀνάγκη ἢ
 πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλα-
 σίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν. ἂν δὲ δοκῆ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι
 τὸν Παφλαγόνα — ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμε-
 τέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων — πειρασόμεθα
 ξυμπράττοντες αὐτῷ ὧν ἐπιθυμεῖ φίλοι γίνεσθαι.

24—25 Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ ξυμπρέσβεις τῷ Ἐκα-
 τώνυμφ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος
 εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἦκοιεν ἀλλὰ ἐπιδειξόντες ὅτι
 φίλοι εἰσὶ. καὶ ξενίοις, ἦν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πό-
 λιν, ἐκεῖ δεξόμεθα. νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι ἃ δύ-
 25 νανται· ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγετε. ἐκ τούτου ξέ-
 νιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρίται καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων
 ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλὰ
 τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο, τὰ τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πο-
 ρείας ἀνεπυθάνοντο ὧν ἐκάτεροι ἐδέοντο.

BIBAION VII. I. 1—31

1—4 Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ
 Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα ἐπεὶ Κύρος ἐτελεύτησεν ἐν
 τῇ πορείᾳ μέχρι εἰς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόν-

του πεζῆ ἐξιόντες καὶ ἐκπλέοντες ἐποιοῦν μέχρι ἔξω τοῦ στόματος ἐγένοντο ἐν Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στράτευμα² μὴ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον—ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὧν—ἔδειτο διαβιδάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα ποιήσῃν αὐτῷ ὅσα δέοι. καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγούς³ καὶ λοχαγούς τῶν στρατιωτῶν εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ διαβαίεν, μισθοφορὰν ἔσσεσθαι τοῖς στρατιώταις. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφρασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιο ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσῃν.

Σεύθης δὲ ὁ Θρᾶξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενο-⁵⁻⁶φῶντα συμπροθυμεῖσθαι, ὅπως διαβῆ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει. ὁ δ' εἶπεν Ἀλλὰ⁶ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὴν δὲ διαβῆ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερῆσθω ὡς ἂν αὐτῷ δοκῆ ἀσφαλές.

Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρα-⁷⁻¹⁰τιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος, ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκεῦη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθηοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρῳ τῷ ἀρ-⁸μοστῇ ξένος γεγενημένος προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσοῦμενος ἤδη. ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μή, ἔφη, αἰτίαν ἔξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινες ἤδη σὲ αἰτιῶνται ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα. ὁ δ' εἶπεν· ἀλλ' αἴτιος μὲν⁹ ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοὶ ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη,¹⁰

ἐγώ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς συμπορευσόμενον, ἐπειδὴ δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. ταῦτα τοῖνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπραξόμεθα. οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα.

11—14 Ὁ δὲ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συσ-
κευασαμένους, καὶ προσανεῖπεν, ὅς ἂν μὴ παρῆ εἰς τὴν ἐξέ-
12 τασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. ἐντεῦθεν
ἐξήσαν οἱ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες
πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐπεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας,
ὡς, ὁπότε ἔξω γένοιτο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν
13 μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς
καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεγε· τὰ μὲν ἐπιτήδεια, ἔφη, λαμβάνετε
ἐκ τῶν Θρακίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ
καὶ τᾶλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον,
14 ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει. ἐπακούσαντες δέ τινες τῶν
στρατιωτῶν ταῦτα, ἢ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ
στράτευμα. καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου
πότερα πολέμιος εἶη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους
δέοι πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θράκης.

15—17 Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ
ὄπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσ-
18 ιόντες. ὁ δὲ Ἐπεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον προσθέοντας
τοὺς ὀπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλλου-
16 σιν. οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον ὅτι ἀδικώ-
τατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· κατασχίσειν τε
17 τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίξουσιν. ἄλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ
θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν
πόλιν, ἄλλοι δέ, οἱ ἔτι ἐτύγγανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν,
ὡς ὁρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξι-
ναις τὰ κλειθρα ἀναπεταννύουσι τὰς πύλας, οἱ δ' εἰσπίπτουσιν.

18—20 Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ὡς εἶδε τὰ γινόμενα, δεισας μὴ ἐφ' ἀρπα-
γὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πό-

λει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισπίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα 19 βία εἰσπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὄντες, ἔξω, οἱ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σφύζοντο, πάντες δὲ ᾤοντο ἀπολωλέναι, ὡς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ Ἐτεόνικος 20 εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. ὁ δὲ Ἀναξίβιος καταδραμῶν ἐπὶ θάλατταν ἐν ἀλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Καλχηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

Οἱ δὲ στρατιῶται ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι πολλοὶ 21—24 αὐτῷ καὶ λέγουσι· νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσοῦτους. νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σὺ τε ἡμᾶς ὀνήσαις καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμίσαι· 22 ἄλλ' εὖ γε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὄπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα· καὶ αὐτὸς τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν καὶ τίθεσθαι τὰ ὄπλα. οἱ δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταπτόμενοι οἱ τε ὀπλίται ἐν ὀλίγῳ 23 χρόνῳ εἰς ὀκτῶ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρασ ἐκἄτερον παρεδεδραμήκεσαν. τὸ δὲ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξα· 24 σθαί ἐστι τὸ Θράκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν. ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὄπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε.

ἽΟτι μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ 25—27 πάσχειν ἑξαπατῶμενοι οὐ θαυμάζω. ἦν δὲ τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἑξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε ἅ ἔσται ἐντεῦθεν. πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι 26 Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις. οἷος δὲ πόλεμος ἂν γένοιτο εἰκάζειν δὴ πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἤλθομεν εἰς τὸν πόλε· 27

μον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὐσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μείον χιλίων ταλάντων· ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἀπασῶν καὶ ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἔσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως, ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

28—31 Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίοις μὲν καὶ τῶν ἀρχαίων συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δὲ καὶ οἱ ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμμαχοι πάντων προσγεγενημένων, Τισσαφέρους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυνατόμεθα; τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ὅστις 29 οἶεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι; μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα μὴδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. ἐν γὰρ ταῖς πόλεσίν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην ἤλθομεν πόλιν, ταύτην 30 ἐξαλαπάξομεν. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιθεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς γῆς ὀργυῖας γενέσθαι. καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω Ἑλληνας ὄντας τοῖς τῶν Ἑλλήνων προσητηκόσι πειθομένους πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γούν Ἑλλάδος 31 μὴ στέρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμπσαντας Ἀναξίβιφ εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἦν μὲν δυνάμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὐρίσκεισθαι, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ δηλώσοντες ὅτι οὐκ ἐξαπατῶμενοι ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα.

ΕΞΗΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΙΙ. Ι

Ἡ μὲν δὴ Ἀθήνησι στάσις οὕτως ἐτελεύτησεν. ἐκ δὲ τούτου 1—2
 πέμψας Κύρος ἀγγέλους εἰς Λακεδαίμονα ἠξίου, οἷόσπερ αὐτὸς
 Λακεδαιμονίοις ἦν ἐν τῷ πρὸς Ἀθηναίους πολέμῳ, τοιοῦτους
 καὶ Λακεδαιμονίους αὐτῷ γίνεσθαι. οἱ δ' ἔφοροι δίκαια νομί-
 σαντες λέγειν αὐτόν, Σαμίῳ τῷ τότε ναύαρχῳ ἐπέστειλαν ὑπη-
 ρετεῖν Κύρῳ, εἴ τι δέοιτο. ἀκχείνος μέντοι προθύμως ὅπερ ἐδεήθη
 ὁ Κύρος ἔπραξεν· ἔχων γὰρ τὸ ἑαυτοῦ ναυτικὸν σὺν τῷ Κύ-
 ρου περιέπλευσεν εἰς Κιλικίαν, καὶ ἐποίησε τὸν τῆς Κιλικίας
 ἄρχοντα Συέννεσιν μὴ δύνασθαι κατὰ γῆν ἐναντιοῦσθαι Κύρῳ
 πορευομένῳ ἐπὶ βασιλέα. ὡς μὲν οὖν Κύρος στρατεύμα' τε συν-2
 ἔλεξε καὶ τοῦτ' ἔχων ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ὡς ἡ μάχη
 ἐγένετο, καὶ ὡς ἀπέθανε, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεσώθησαν οἱ Ἕλ-
 ληγες ἐπὶ θάλατταν, Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται.

Ἐπεὶ μέντοι Τισσαφέρνης, πολλοῦ ἄξιος βασιλεῖ δόξας γε-3—4
 γενῆσθαι ἐν τῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολέμῳ, σατράπης κατε-
 πέμφθη ὧν τε αὐτὸς πρόσθεν ἤρχε καὶ ὧν Κύρος, εὐθύς ἠξίου
 τὰς Ἴωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι. αἱ δὲ ἅμα
 μὲν ἐλεύθεροι βουλόμεναι εἶναι, ἅμα δὲ φοβούμεναι τὸν Τισσα-
 φέρνην, ὅτι Κύρον, ὅτ' ἔζη, ἀντ' ἐκείνου ἠρημέναι ἦσαν, εἰς
 μὲν τὰς πόλεις οὐκ ἐδέχοντο, εἰς Λακεδαίμονα δὲ ἔπεμπον πρέ-
 σθεις, καὶ ἠξίου, ἐπεὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσίν,
 ἐπιμεληθῆναι καὶ σφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ὅπως ἢ τε
 χώρα μὴ δηοῖτο αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν. οἱ οὖν Λακε-4
 δαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίβρωνα ἀρμοστήν, δόντες στρα-

τώτας τῶν μὲν νεοδαμῶδων εἰς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πελοποννησίων εἰς τετρακισχιλίους. ἤτήσατο δ' ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἰππέας, εἰπὼν ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει. οἱ δ' ἔπεμψαν τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἰππευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ δήμῳ, εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλοιοντο.

5—7 Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε μὲν στρατιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἑλληνίδων πόλεων· πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις ἐπέβηοντο ὅτι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιτάττει. καὶ σὺν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων Θίβρων [πρὸς] τὸ ἰππικὸν εἰς τὸ πεδίον οὐ κατέβαιναν, ἠγάπα δὲ εἰ ὅπου τυγχάνοι ὦν δύναται ταύτην τὴν χώραν ἀδήωτον διαφυλάττειν. ἐπεὶ δὲ σωθέντες οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου συνέμειξαν αὐτῷ, ἐκ τούτου ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀντετάττετο τῷ Τισσαφέρνει, καὶ πόλεις Πέργαμον μὲν ἐκοῦσαν προσέλαβε καὶ Τευθρανίαν καὶ Ἀλίσαρναν, ὦν Εὐρυσθένης τε καὶ Προκλῆς ἤρχον οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμόνιου· ἐκεῖν δ' αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα συστρατείας· προσεχώρησαν δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μύριναν καὶ Γρύνειον· δῶρον δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλῳ, ὅτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔφυγεν. ἦν δὲ ἄς ἀσθενεῖς οὔσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίβρων ἐλάμβανε· Λάρισάν γε μὴν τὴν Αἰγυπτίαν καλουμένην, ἐπεὶ οὐκ ἐπέιθετο, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει. ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐδύνατο εἰλεῖν, φρεατίαν τεμόμενος ὑπόνομον ὄρυττεν, ὡς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ αὐτῶν. ὡς δ' ἐκ τοῦ τείχους ἐκθέοντες πολλάκις ἐνέβαλον εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα καὶ λίθους, ποιησάμενος αὐτὸν χελώνην ξυλίνην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ. καὶ ταύτην μέντοι ἐκδραμόντες οἱ Λαρισαῖοι νύκτωρ κατέκαυσαν. δοκοῦντος δ' αὐτοῦ οὐδὲν ποιεῖν, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Λάρισαν στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν.

8—9 Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἤδη ὄντος αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ Καρίαν πορευομέ-

νου, Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἀνὴρ δοκῶν εἶναι μάλα μηχανητικός· καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ Σίσυφος. ὁ μὲν οὖν Θίβρων ἀπήλθεν οἴκαδε καὶ ζημιωθείς ἔφυγε· κατηγόρου γὰρ αὐτοῦ οἱ σύμμαχοι, ὡς ἐφείη ἀρπάζειν τῷ στρατεύματι τοὺς φίλους. ὁ δὲ Δερκυλίδας, ἐπεὶ παρέλαβε τὸ στράτευμα, γνοὺς ὑπό- 9 πτους ὄντας ἀλλήλοις τὸν Τισσαφέρνη καὶ τὸν Φαρνάβαζον, κοινολογησάμενος τῷ Τισσαφέρνει ἀπήγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώραν τὸ στράτευμα, ἐλόμενος θατέρῳ μᾶλλον ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. ἦν δὲ καὶ πρόσθεν ὁ Δερκυλίδας πολέμιος τῷ Φαρναβάζῳ· ἀρμοστής γὰρ γενόμενος ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος, διαβληθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων· ἀταξίας γὰρ ζημίωμά ἐστι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ πολὺ ἦδιον ἐπὶ τὸν Φαρνάβαζον ἦει. καὶ εὐθὺς μὲν τοσοῦτω διέφερον εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίβρωνος, ὥστε παρήγαγε τὸ στράτευμα διὰ τῆς φιλίας χώρας μέχρι τῆς Φαρναβάζου Αἰολίδος οὐδὲν βλάβας * τοὺς συμμάχους.

Ἡ δὲ Αἰολὶς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἐσατράπευε δ' αὐτῷ 10—11 ταύτης τῆς χώρας, ἕως μὲν ἔζη, Ζήνις Δαρδανεύς· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος νόσῳ ἀπέθανε, παρασκευαζομένου τοῦ Φαρναβάζου ἄλλῳ δοῦναι τὴν σατραπείαν, Μανία ἢ τοῦ Ζήνιος γυνή, Δαρδανὶς καὶ αὐτή, ἀναζευξάσα στόλον καὶ δῶρα λαβοῦσα, ὥστε καὶ αὐτῷ Φαρναβάζῳ δοῦναι καὶ παλλακίσιν αὐτοῦ χαρίσασθαι καὶ τοῖς δυναμένοις μάλιστα παρὰ Φαρναβάζῳ, ἐπορευέτο. ἐλ- 11 θοῦσα δ' εἰς λόγους εἶπεν ὧ Φαρνάβαζε, ὁ ἀνὴρ σοὶ ὁ ἐμὸς καὶ τᾶλλα φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδου, ὥστε σὺ ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας. ἂν οὖν ἐγὼ σοὶ μὴδὲν χεῖρον ἐκείνου ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατράπην καθιστάναι; ἂν δὲ τί σοὶ μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοὶ δῆπου ἔσται ἀφελομένη ἐμὲ ἄλλῳ δοῦναι τὴν ἀρχήν.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σα- 12—13 τραπεύειν. ἢ δ' ἐπεὶ κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε φόρους οὐδὲν ἦπτον τὰνδρὸς ἀπεδίδου, καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο

πρὸς Φαρνάβαζον, αἰεὶ ἤγε δῶρα αὐτῷ, καὶ ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν
 χώραν καταβαίνοι, πολλὸ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ
 13 ἤδιστα ἐδέχετο αὐτόν, καὶ ἅς τε παρέλαβε πόλεις διεφύλαττεν
 αὐτῷ καὶ τῶν οὐχ ὑπήκων προσέλαβεν ἐπιθαλαττιδίας Λάρι-
 σάν τε καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνάς, ξενικῇ μὲν Ἑλληνικῇ
 προσβαλοῦσα τοῖς τείχεσιν, αὐτῇ δὲ ἐφ' ἀρμαμάξης θεωμένη·
 ὃν δ' ἐπαινέσειε, τούτῳ δῶρα ἀμέμπτως ἐδίδου, ὥστε λαμπρό-
 τατα τὸ ξενικὸν κατεσκευάσατο. συνεστρατεύετο δὲ τῷ Φαρνα-
 βάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσοὺς ἢ Πισίδας ἐμβάλοι, ὅτι τὴν βασι-
 λέως χώραν κακουργοῦσιν. ὥστε καὶ ἀντεῖμα αὐτὴν μεγαλο-
 πρεπῶς ὁ Φαρνάβαζος καὶ σύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει.

14—15 Ἦδη δ' οὔσης αὐτῆς ἐτῶν πλέον ἢ τετταράκοντα, Μειδίας,
 θυγατρὸς ἀνὴρ αὐτῆς ὢν, ἀναπτρωθεὶς ὑπὸ τινῶν ὡς αἰσχροὺς
 εἶη γυναῖκα μὲν ἄρχειν, αὐτὸν δ' ἰδιώτην εἶναι, τοὺς μὲν ἄλ-
 λους μάλα φυλαττομένης αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν,
 ἐκείνῳ δὲ πιστευούσης καὶ ἀσπαζομένης, ὥσπερ ἂν γυνὴ γαμβρὸν
 ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν λέγεται. ἀπέκτεινε δὲ
 καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, τό τε εἶδος ὄντα πάγκαλον καὶ ἐτῶν ὄντα
 15 ὡς ἑπτακαίδεκα. ταῦτα δὲ ποιήσας Σκῆψιν καὶ Γέργιθα ἐχυρὰς
 πόλεις κατέσχευεν, ἐνθα καὶ τὰ χρήματα μάλιστα ἦν τῇ Μανίᾳ·
 αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, ἀλλὰ Φαρναβάζῳ ἔσφι-
 ζον αὐτὰς οἱ ἐνόητες φρουροί. ἐκ δὲ τούτου ὁ Μειδίας πέμψας
 δῶρα τῷ Φαρναβάζῳ ἡξίου ἔχειν τὴν χώραν, ὥσπερ ἡ Μανία· ὁ
 δ' ἀπεκρίνατο φυλάττειν αὐτά, ἔστ' ἂν αὐτὸς ἐλθὼν σὺν αὐτῷ
 ἐκείνῳ λάβῃ τὰ δῶρα· οὐ γὰρ ἂν ἔφη ζῆν βούλεσθαι μὴ τιμω-
 ρήσας Μανίαν.

16—17 Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται, καὶ εὐθὺς
 μὲν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνὰς τὰς ἐπι-
 θαλαττίους πόλεις ἐκούσας παρέλαβε· πέμπων δὲ καὶ πρὸς τὰς
 Αἰολίδας πόλεις ἡξίου ἐλευθεροῦσθαι τε αὐτὰς καὶ εἰς τὰ τείχη
 δέχεσθαι καὶ συμμάχους γίγνεσθαι. οἱ μὲν οὖν Νεανδρεῖς καὶ
 Ἰλιεῖς καὶ Κοκυλίται ἐπειθοντο· καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες Ἑλ-

ληγες ἐν αὐταῖς, ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, οὐ πάνυ τι καλῶς περιείποντο· ὁ δ' ἐν Κεβρήνι, μάλα ἰσχυρῶ χωρίῳ, τὴν φυλακὴν¹⁷ ἔχων, νομίσας, εἰ διαφυλάξειε Φαρναβάζω τὴν πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ ἐδέχετο τὸν Δερκυλίδαν. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, παρεσκευάζετο προσβάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυομένη αὐτῷ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ τῇ πρώτῃ, τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύετο. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν τῇ τρίτῃ καὶ μέχρι τεττάρων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμενος, μάλα χαλεπῶς φέρων· ἔσπευδε γὰρ πρὶν Φαρναβάζον βοηθῆσαι ἐγκρατῆς γενέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος.

Ἄθηνάδας δὲ τις Σικυώνιος λοχαγός, νομίσας τὸν μὲν Δερ-^{18—19}κυλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα, αὐτὸς δ' ἰκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τοὺς Κεβρηνίους, προσδραμὼν σὺν τῇ ἑαυτοῦ τάξει, ἐπειράτο τὴν κρήνην συγχοῦν. οἱ δὲ ἔνδοθεν ἐπεξεληθόντες αὐτόν τε συνέτρωσαν καὶ δύο ἀπέκτειναν, καὶ τοὺς ἄλλους παίοντες καὶ βάλλοντες ἀπήλασαν. ἀχθομένου δὲ τοῦ Δερκυλίδου, καὶ νομίζοντος ἀθυμοτέρους κατὰ τὴν προσβολὴν ἔσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες, καὶ εἶπον, ὅτι ἂ μὲν ὁ ἄρχων ποιοίη οὐκ ἀρέσκοι σφίσι, αὐτοὶ δὲ βούλοιντο σὺν τοῖς Ἑλλησι μᾶλλον ἢ σὺν τῷ βαρβάρῳ εἶναι. ἔτι δὲ διαλεγο-¹⁹μένων αὐτῶν ταῦτα, παρὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν ἦκε λέγων, ὅτι ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν. ὁ οὖν Δερκυλίδας, εὐθύς ὡσπερ ἔτυχε κεκαλλιερηκῶς ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα ἤγειτο πρὸς τὰς πύλας· οἱ δ' ἀναπετάσαντες ἐδέξαντο. καταστήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρουροὺς εὐθύς ἦει ἐπὶ τὴν Σκῆψιν καὶ τὴν Γέργιθα.

Ὁ δὲ Μειδίας προσδοκῶν μὲν τὸν Φαρναβάζον, ὀκνῶν δ' ἤδη^{20—21} τοὺς πολίτας, πέμψας πρὸς τὸν Δερκυλίδαν εἶπεν, ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς λόγους, εἰ ὁμήρους λάβοι. ὁ δὲ πέμψας αὐτῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων ἓνα ἐκέλευσε λαβεῖν τούτων ὀπόσους τε καὶ ὁποίους βούλοιο. ὁ δὲ λαβὼν δέκα ἐξῆλθε, καὶ συμμείζας τῷ Δερκυλίδᾳ ἠρώτα ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπεκρίνατο ἐφ' ᾧτε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἔαν.

21 καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὴν Σικηφίην. γνοὺς δὲ ὁ Μειδίας ὅτι οὐκ ἂν δύναίτο κωλύειν βία τῶν πολιτῶν, εἶασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ Δερκυλίδας, θύσας τῇ Ἀθηνᾶ ἐν τῇ τῶν Σικηφίων ἀκροπόλει, τοὺς μὲν τοῦ Μειδίου φρουροὺς ἐξήγαγε, παραδοὺς δὲ τοῖς πολίταις τὴν πόλιν, καὶ παρακελευσάμενος, ὡσπερ Ἕλληνας καὶ ἐλευθέρους χρή, αὐτῷ πολιτεύειν, ἐξελθὼν ἤγειτο ἐπὶ τὴν Γέργιθα. συμπρούπεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σικηφίων, τιμῶντές τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμένοις.

22—23 Ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ ἠξίου τὴν τῶν Γεργιθίων πόλιν παραδοῦναι αὐτῷ. καὶ ὁ Δερκυλίδας μέντοι ἔλεγεν ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχῆσοι ἅμα δὲ ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὰς πύλας σὺν τῷ Μειδίᾳ, καὶ τὸ στράτευμα ἠκολούθει αὐτῷ εἰρηνικῶς εἰς δύο. οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων ὄρωντες τὸν Μειδίαν σὺν αὐτῷ οὐκ ἔβαλλον· εἰπόντος δὲ τοῦ Δερκυλίδου· Κέλευσον, ὦ Μειδία, ἀνοίξαι τὰς πύλας, ἵνα ἡγήμην ἐν σοὶ, ἐγὼ δὲ σὺν σοὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἔλθω κἀνταῦθα θύσω τῇ Ἀθηνᾶ, ὁ Μειδίας ὤκνει μὲν ἀνοίγειν τὰς πύλας, φοβούμενος

23 δὲ μὴ παραχρῆμα συλληφθῆ, ἐκέλευσεν ἀνοίξαι. ὁ δ' ἐπεὶ εἰσηλθεν, ἔχων αὖ τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς τὴν ἀκρόπολιν· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευε θέσθαι περὶ τὰ τείχη τὰ ὄπλα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθυε τῇ Ἀθηνᾶ. ἐπεὶ δ' ἐτέθυτο, ἀνεῖπε καὶ τοὺς Μειδίου δορυφόρους θέσθαι τὰ ὄπλα ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος, ὡς μισθοφορήσοντας· Μειδίᾳ γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι.

24—26 Ὁ μέντοι Μειδίας ἀπορῶν ὅ τι ποιήσει, εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἄπειμι, ἔφη, ξενία σοι παρασκευάσω. ὁ δὲ· οὐ, μὰ Δί', ἔφη, ἐπεὶ αἰσχρὸν ἐμὲ τεθυκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ, ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ. μένε σὺν παρ' ἡμῖν ἐν ᾧ δ' ἂν τὸ δεῖπνον παρασκευάζηται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκεψόμεθα καὶ ποιήσομεν. ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, ἠρώτα ὁ Δερκυλίδας· Εἰπέ μοι, ὦ Μειδία, ὁ πατήρ σε ἄρχοντα τοῦ οἴκου κατέλιπε; μάλιστα, ἔφη. Καὶ πόσαι σοι οἰκίαι ἦσαν; πόσαι δὲ χῶροι; πόσαι

δὲ νομαί; ἀπογράφοντας δ' αὐτοῦ οἱ παρόντες τῶν Σικηφίων εἶπον· ψεύδεται σε οὗτος, ὦ Δερκυλίδα. ὑμεῖς δὲ γ', ἔφη, μὴ ²⁶λίαν μικρολογεῖσθε. ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῶα, εἶπέ μοι, ἔφη, Μανία δὲ τίνος ἦν; οἱ δὲ πάντες εἶπον ὅτι Φαρναβάζου. οὐκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης, ἔφη, Φαρναβάζου; μάλιστα, ἔφασαν. ἡμέτερ' ἂν εἴη, ἔφη, ἐπεὶ κρατοῦμεν· πολέμιος γὰρ ἡμῖν Φαρναβάζος. ἀλλ' ἡγείσθω τις, ἔφη, ὅπου κεῖται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρναβάζου.

Ἦγουμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν Μανίας οἴκησιν, ἦν πα- ^{27—28}ρειλήφει ὁ Μειδίας, ἠκολούθει κάκεινος. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, ἐκάλει ὁ Δερκυλίδας τοὺς ταμίαις· φράσας δὲ τοῖς ὑπηρέταις λαβεῖν αὐτοὺς προεῖπεν αὐτοῖς ὡς, εἴ τι κλέπτοντες ἀλώσονται τῶν Μανίας, παραχρῆμα ἀποσφαγήσονται. οἱ δ' ἐδείκνυσαν. ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε πάντα, κατέκλεισεν αὐτὰ καὶ κατεσημήνατο καὶ φύλακας κατέστησε. ἐξῶν δὲ οὓς ἠῦρεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῶν ταξίαρχων καὶ ²⁸λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς· μισθὸς μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, εἴργασται τῇ στρατιᾷ ἑγγὺς ἑνιαυτοῦ ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν· ἂν δέ τι προσεργασώμεθα, καὶ ταῦτα προσέσται. ταῦτα δ' εἶπε γινώσκων ὅτι ἀκούσαντες πολὺ εὐτακτότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσονται. ἐρομένου δὲ τοῦ Μειδίου· ἐμὲ δὲ ποῦ χρῆ οἰκεῖν, ὦ Δερκυλίδα; ἀπεκρίνατο· ἔνθαπερ καὶ δικαιοτάτον, ὦ Μειδία, ἐν τῇ πατρίδι τῇ σαυτοῦ Σικήφει καὶ ἐν τῇ πατρῶα οἰκίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἠρώδας τις Συρακόσιος ἐν Φοινίκη ὦν μετὰ ^{1—2}ναυκλήρου τινός, καὶ ἰδὼν τριήρεις Φοινίσσας, τὰς μὲν καταπλεύσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσακούσας δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι τριακοσίας αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους τὸν στόλον τοῦτον παρασκευαζομένων.

2 ὅποιοι δὲ οὐδὲν ἔφη εἰδέναι. ἀνεπτρωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς συμμάχους συναγόντων καὶ βουλευομένων τί χρῆ ποιεῖν, Ἀύσανδρος νομίζων καὶ τῷ ναυτικῷ πολὺ περιεσεσθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναθάν, πείθει τὸν Ἀγησιλαὸν ὑποστῆναι, ἂν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν νεοδαμῶδων, εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ καὶ αὐτὸς συνεξελθεῖν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπτωκυίας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν, πάλιν καταστήσειε μετ' Ἀγησιλάου.

3-4 Ἐπαγγελαμένον δὲ τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδασίτε οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσαπερ ἤτησε καὶ ἑξαμήνου σίτον. ἐπεὶ δὲ θυσάμενος ὅσα ἔδει καὶ τᾶλλα καὶ τὰ διαβατήρια ἐξῆλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμφας ἀγγέλους προεῖπεν ὅσους τε δέοι ἐκασταχόθεν πέμπεσθαι καὶ ὅπου παρῆναι, αὐτὸς δ' ἐβουλήθη ἔλθων θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἔνθαπερ ὁ Ἀγαμέμνων, ὅτ' εἰς Τροίαν ἔπλει, 4 ἐθύετο. ὡς δ' ἐκεῖ ἐγένετο, πυθόμενοι οἱ βριώταρχοι ὅτι θύοι, πέμφαντες ἱππέας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ θύειν, καὶ οἷς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις διέρριψαν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. ὁ δ' ἐπιμαρτυράμενος τοὺς θεοὺς καὶ ὀργιζόμενος, ἀναθὰς ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπέπλει. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραστόν, καὶ συλλέξας ἐκεῖ ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλεῖστον, εἰς Ἔφεσον τὸν στόλον ἐποίητο.

5-6 Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρνης πέμψας ἤρετο αὐτὸν τίνας δεόμενος ἦχοι. ὁ δ' εἶπεν αὐτονόμους καὶ τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὡσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι. πρὸς ταῦτ' εἶπεν ὁ Τισσαφέρνης· εἰ τοίνυν θέλεις σπείσασθαι, ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω, οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο. ἀλλὰ βουλοίμην ἂν, ἔφη, εἰ μὴ οἰοίμην γε ὑπὸ σοῦ ἑξαπατᾶσθαι. ἀλλ' ἔξεστιν, ἔφη, σοὶ τούτων πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως [ἐμὲ ταῦτα πράξειν.

καὶ σοὶ δέ, ἔφη, ἔξεστι παρ' ἐμοῦ πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως] σου πράττοντος ταῦτα ἡμᾶς μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσῃ ἐν ταῖς σπονδαῖς. ἐπὶ τοῦτοις ὀηθεῖσι Τισσαφέρνης μὲν ὤμοσε τοῖς⁶ πεμφθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἑριππίδα καὶ Δερκυλίδα καὶ Μεγίλλω ἢ μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκείνοι δὲ ἀντόμοσαν ὑπὲρ Ἄγγησίλαου Τισσαφέρνει ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπέδωσιν τὰς σπονδάς. ὁ μὲν δὴ Τισσαφέρνης ἃ ὤμοσεν εὐθὺς ἐφύευστο· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στράτευμα πολὺ παρὰ βασιλείως πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν μετεπέμπετο. Ἄγγησίλαος δέ, καίπερ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὅμως ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς.

Ὡς δὲ ἠσυχίαν τε καὶ σχολὴν ἔχων ὁ Ἄγγησίλαος διέτριβεν⁷⁻⁸ ἐν τῇ Ἐφέσῳ, ἅτε συντεταραγμένων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν πολιτειῶν, καὶ οὔτε δημοκρατίας ἔτι οὔσης, ὥσπερ ἐπ' Ἀθηναίων, οὔτε δεκαρχίας, ὥσπερ ἐπὶ Λυσάνδρου, ἅτε γινώσκοντες πάντες τὸν Λύσανδρον, προσέκειντο αὐτῷ ἀξιοῦντες διαπράττεσθαι αὐτὸν παρ' Ἄγγησίλαου ὧν ἐδέοντο· καὶ διὰ ταῦτα αἰεὶ παμπληθῆς ὄχλος θεραπεύων αὐτὸν ἠκολούθει, ὥστε ὁ μὲν Ἄγγησίλαος ἰδιώτης ἐφαίνετο, ὁ δὲ Λύσανδρος βασιλεύς. ὅτι μὲν οὖν ἔμνηνε⁸ καὶ τὸν Ἄγγησίλαον ταῦτα ἐδήλωσεν ὕστερον· οἱ γὰρ μὴν ἄλλοι τριάκοντα ὑπὸ τοῦ φθόνου οὐκ ἐσίγων, ἀλλ' ἔλεγον πρὸς τὸν Ἄγγησίλαον, ὡς παράνομα ποιῶν Λύσανδρος τῆς βασιλείας ὀγκηρότερον διάγων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο προσάγειν τινὰς τῷ Ἄγγησίλαῳ ὁ Λύσανδρος, πάντας οἷς γινώσκει αὐτὸν συμπράττοντά τι ἠπτωμένους ἀπέπεμπεν. ὡς δ' αἰεὶ τὰ ἐναντία ὧν ἐβούλετο ἀπέβαινε τῷ Λυσάνδρῳ, ἔγνω δὴ τὸ γινόμενον· καὶ οὔτε ἔπεσθαι ἑαυτῷ ἔτι εἶα ὄχλον, τοῖς τε συμπράξαι τι δεομένοις σαφῶς ἔλεγεν ὅτι ἔλαττον ἔξοιεν, εἰ αὐτὸς παρείη.

Βαρέως δὲ φέρων τῇ ἀτιμίᾳ προσελθὼν εἶπεν ᾧ Ἄγγησίλαε,⁹⁻¹⁰ μαιοῦν μὲν ἄρα σύ γε τοὺς φίλους ἠπίστω. καὶ μὰ Δί', ἔφη, τοὺς γε βουλομένους ἐμοῦ μείζους φαίνεσθαι, τοὺς δὲ γε αὔξοντας εἰ μὴ ἐπισταίμην ἀντιτιμᾶν, αἰσχυνοίμην ἄν. καὶ ὁ Λύσανδρος εἶπεν· ἀλλ' ἴσως καὶ μάλλον εἰκότα σὺ ποιεῖς ἢ ἐγὼ ἔπρατ-

τον. τάδε οὖν μοι ἐκ τοῦ λοιποῦ χάρισαι, ὅπως ἂν μήτ' αἰσχύ-
νωμαι ἀδυνατῶν παρὰ σοὶ μήτ' ἐμποδῶν σοὶ ὦ, ἀπότεμψόν ποί
10 με. ὅπου γὰρ ἂν ὦ, πειράσομαι ἐν καιρῷ σοὶ εἶναι. εἰπόντος δὲ
ταῦτα ἔδοξε καὶ τῷ Ἀγησιλάῳ οὕτω ποιῆσαι, καὶ πέμπει αὐτὸν
ἐφ' Ἑλλησπόντου. ἐκεῖ δὲ ὁ Λύσανδρος αἰσθόμενος Σπιθριδάτην
τὸν Πέρσην ἐλαττοῦμένον τι ὑπὸ Φαρναβάζου, διαλέγεται αὐτῷ
καὶ πείθει ἀποστῆναι ἔχοντα τοὺς τε παῖδας καὶ τὰ περι αὐτὸν
χρήματα καὶ ἰππέας ὡς διακοσίους. καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατέλιπεν
ἐν Κυζίκῳ, αὐτὸν δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἀναβιθασάμενος ἤκεν ἄγων
πρὸς Ἀγησίλαον. ἰδὼν δὲ ὁ Ἀγησίλαος ἤσθη τε τῇ πράξει καὶ
εὐθὺς ἀνεπυθάνετο περὶ τῆς Φαρναβάζου χώρας τε καὶ ἀρχῆς.

11 Ἐπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῷ καταβάντι
στρατεύματι παρὰ βασιλέως προεῖπεν Ἀγησιλάῳ πόλεμον, εἰ
μὴ ἅπιοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακεδαι-
μονίων οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο, νομί-
ζοντες ἐλάττω τὴν παροῦσαν εἶναι δύναμιν Ἀγησιλάῳ τῆς βα-
σιλέως παρασκευῆς. Ἀγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῷ τῷ προσώπῳ
ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τοὺς πρέσβεις ἐκέλευσεν, ὡς πολλὴν
χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ἐπιорκήσας αὐτὸς μὲν πολεμίους τοὺς
θεοὺς ἐκτήσατο, τοῖς δ' Ἑλλησι συμμάχους ἐποίησεν. ἐκ δὲ
τούτου εὐθὺς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλε συσκευάζεσθαι
ὡς εἰς στρατείαν, ταῖς δὲ πόλεσιν εἰς ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖ-
σθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν προεῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν.
ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις πέμπειν
πρὸς ἑαυτὸν εἰς Ἐφεσον τοὺς συστρατευσομένους.

12 Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἰππικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἀγησί-
λαος, ἤ δὲ Καρία ἄφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἤγγετο αὐτὸν ὀργίζε-
σθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον
εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβίβασεν ἐκεῖσε,
τὸ δ' ἰππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον περιῆγε, νομίζων ἱκανὸς
εἶναι καταπατήσαι τῇ ἵππῳ τοὺς Ἑλληνας, πρὶν εἰς τὰ δύσ-
18 ἰππα ἀφικέσθαι. ὁ δ' Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Καρίαν ἰέναι

εὐθὺς τάναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας ἐπορεύετο καὶ τὰς τ' ἐν τῇ πορείᾳ ἀπαντώσας δυνάμεις ἀναλαμβάνων ἤγε καὶ τὰς πόλεις κατεστρέφετο καὶ ἐμβαλῶν ἀπροσδοκῆτοισ παμπληθῆ χρήματα ἐλάμβανε.

Καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπορεύετο· οὐ πόρρω¹³⁻¹⁴ δ' ὄντος Δασκυλείου, προϊόντες αὐτοῦ οἱ ἵππεῖς ἤλαυνον ἐπὶ λόφον τινά, ὡς προΐδοιεν τί τᾶμπροσθεν εἶη. κατὰ τύχην δέ τινα καὶ οἱ τοῦ Φαρναβάζου ἵππεῖς οἱ περὶ Ῥαθίνην καὶ Βαγαῖον τὸν νόθον ἀδελφόν, ὄντες παρόμοιοι τοῖς Ἑλλησι τὸν ἀριθμόν, πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάζου ἤλαυνον καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν λόφον. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλέθρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφότεροι, οἱ μὲν Ἑλληνες ἵππεῖς, ὡσπερ φάλαγξ ἐπὶ τεττάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρῶτους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. ἔπειτα μέντοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι. ὡς¹⁴ δ' εἰς χεῖρας ἤλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἔπαισάν τινας, πάντες συνέτριψαν τὰ δόρατα, οἱ δὲ Πέρσαι κρανέϊνα παλτὰ ἔχοντες ταχὺ δώδεκα μὲν ἵππεας, δύο δ' ἵππους ἀπέκτειναν. ἐκ δὲ τούτου ἐτρέφθησαν οἱ Ἑλληνες ἵππεῖς. βοηθήσαντος δὲ Ἀγησιλάου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπεχώρουν οἱ βάρβαροι, καὶ [Περσῶν] εἰς αὐτῶν ἀποθνήσκει.

Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἵππομαχίας, θυομένῳ τῷ Ἀγησι-¹⁵ λάφῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ προόδῳ ἄλοθα γίγνεται τὰ ἱερά. τούτου μέντοι φανέντος στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν. γινώσκων δὲ ὅτι, εἰ μὴ ἵππικὸν ἱκανὸν κτήσαιτο, οὐ δυνήσοιτο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι. καὶ τοὺς μὲν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε. προειπῶν δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι, ὡσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοίη.

- 16—17 Ἐκ δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ στρατεύμα εἰς Ἐφεσον ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προύθηκε ταῖς τε ὀπλιτικαῖς τάξεσιν, ἣτις ἄριστα σωματίων ἔχοι, καὶ ταῖς ἵππικαῖς, ἣτις κράτιστα ἵππευοῖ· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προύθηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα φανεῖεν. ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὄραν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μεστὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν δ' ἵππόδρομον τῶν ἵππα-
- 17 ζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας. ἄξίαν δὲ καὶ ὄλην τὴν πόλιν ἐν ἣ ἦν [τὴν Ἐφεσον] θεᾶς ἐποίησεν ἣ τε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὄπλων ὠνίων, οἳ τε χαλκοτύποι καὶ οἳ χαλκεῖς καὶ οἳ σκυτοτόμοι καὶ οἳ ζωγράφοι πάντες πολεμικὰ ὄπλα κατεσκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως οἶεσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.
- 18—19 Ἐπερρώσθη δ' ἂν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Ἀγησίλαον μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμένους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοντο, τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῖεν, πειθαρχεῖν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα
- 19 πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; ἠγγύμενος δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ῥώμην τινὰ ἐμβάλλειν πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλισκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν. ὀρῶντες οὖν οἳ στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, μαλακοὺς δὲ καὶ ἀπόνους διὰ τὸ αἰεὶ ἐπ' ὄχημάτων εἶναι, ἐνόμισαν οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι.
- 20—21 Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἤδη ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν ὁ Ἀγησίλαος διεληλύθει, ὥστε οἳ μὲν περὶ Λύσανδρον τριάκοντα οἴκαδε ἀπέπλεον, διάδοχοι δ' αὐτοῖς οἳ περὶ Ἡριππίδαν παρῆσαν. τούτων Ξενοκλέα μὲν καὶ ἄλλον ἔταξεν ἐπὶ τοὺς ἵππέας, Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας, Ἡριππίδαν δ' ἐπὶ τοὺς Κυρελοὺς, Μύγδωνα δὲ ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας, καὶ προεῖπεν αὐτοῖς, ὡς εὐθὺς ἠγγίσοιτο τὴν συντομωτάτην ἐπὶ

τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν οὕτω τὰ σώματα καὶ τὴν γνῶμην παρασκευάζονται ὡς ἀγωνιούμενοι. ὁ μέντοι Τισσαφέρ-²¹ νης ταῦτα μὲν ἐνόμισε λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἑξαπα- τῆσαι, εἰς Καρίαν δὲ νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν, καὶ τό τε πεζὸν κα- θάπερ τὸ πρόσθεν εἰς Καρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον κατέστησεν. ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ὡσπερ προεῖπεν εὐθὺς εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε. καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ εἶχε, τῇ δὲ τετάρτῃ ἦγον οἱ τῶν πολε- μίων ἵππεις.

Καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπε διαβάντι τὸν Πα-^{22—24} κτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι, αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολούθους ἐσπαρμένους εἰς ἀρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. αἰσθόμενος δὲ Ἀγησίλαος, βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἱππέας. οἱ δ' αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἠθροίσθη- σαν καὶ ἀντιπαρατάξαντο παμπληθεῖσι τῶν ἱππέων τάξεσιν. ἔνθα²³ δὴ ὁ Ἀγησίλαος γινώσκων ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὕτω πα- ρεῖη τὸ πεζὸν, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπειρήτων παρεσκευασμένων, και- ρὸν ἠγήσατο μάχην συνάφαι, εἰ δύναίτο. σφαγισάμενος οὖν, τὴν μὲν φάλαγγα εὐθὺς ἤγεν ἐπὶ τοὺς παρατεταγμένους ἱππέας, ἐκ δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἠῆθης θεῖν ὁμόσε, αὐ- τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑψηγεῖσθαι. παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν ἐμβάλλειν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύ- ματος ἐπομένου. τοὺς μὲν δὴ ἱππέας ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ²⁴ δ' ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθὺς ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφευγον. οἱ δ' Ἕλληνες ἐπα- κολουθοῦντες αἰροῦσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελ- τασταί, ὡσπερ εἰκός, εἰς ἀρπαγὴν ἐτράποντο· ὁ δ' Ἀγησίλαος κύκλῳ πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιστρατοπεδεύσατο· καὶ ἄλλα τε πολλὰ χρήματα ἐλήφθη, ἃ ἠῆρε πλέον ἢ ἑβδομή- κοντα τάλαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ τότε ἐλήφθησαν, ἅς Ἀγη- σίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγαγεν.

- 25—26 Ὅτε δ' αὕτη ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν· ὥστε ἤμιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδῶσθαι ὑπ' αὐτοῦ. γνοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Περσῶν βασιλεὺς Τισσαφέρνην αἴτιον εἶναι τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, Τιθραύστην καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. τοῦτο δὲ ποιήσας ὁ Τιθραύστης πέμπει πρὸς τὸν Ἀγησίλαον πρέσβεις λέγοντας· ὦ Ἀγησίλαε, ὁ μὲν αἴτιος τῶν πραγμάτων καὶ ἡμῖν ἔχει τὴν δίκην· βασιλεὺς δὲ ἀξιοὶ σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτονό-
26 μους οὖσας τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν. ἀποκριναμέ-
νου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου, ὅτι οὐκ ἂν ποιήσεις ταῦτα ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν, σὺ δ' ἄλλὰ, ἕως ἂν πύθῃ τὰ παρὰ τῆς πόλεως, μεταχώρησον, ἔφη, εἰς τὴν Φαρναβάζου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἐχθρὸν τετιμῶρημαι. ἕως ἂν τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, ἐκεῖσε πορεύωμαι, δίδου δὴ τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια. ἐκείνῳ μὲν δὴ ὁ Τιθραύστης δίδωσι τριάκοντα τάλαντα· ὁ δὲ λαθὼν ἕξει ἐπὶ τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν.
- 27—29 Ὅντι δ' αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ ὑπὲρ Κύμης ἔρχεται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ ὅπως γινώσκουσι καὶ καταστήσασθαι ναύαρχον ὄντινα αὐτὸς βούλοιο. τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοιῷδε λογισμῷ, ὡς, εἰ ὁ αὐτὸς ἀμφοτέρων ἄρχοι, τό τε πεζὸν πολὺ ἂν ἰσχυρότερον εἶναι, καθ' ἐν οὔσης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις, τό τε ναυτικόν, ἐπιφαινομένου τοῦ πε-
28 ζοῦ ἔνθα δεοί. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος, πρῶτον μὲν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε ταῖς ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς ἐπιθαλαττιδίαις τριήρεις ποιεῖσθαι ὅσας ἐκάστη βούλοιο τῶν πόλεων. καὶ ἐγένοντο καιναί, ἐξ ὧν αἴ τε πόλεις ἐπηγγείλαντο καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποιῶντο χαρίζεσθαι βουλόμενοι, εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν.
29 Πείσανδρον δὲ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ναύαρχον κατέστησε, φιλότιμον μὲν καὶ ἔρρωμένον τὴν ψυχὴν, ἀπείροτερον δὲ τοῦ παρασκευάζεσθαι ὡς δεῖ. καὶ Πείσανδρος μὲν ἀπελθὼν τὰ ναυτικὰ ἔπραττεν· ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὡσπερ ὤρμησεν, ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐπορεύετο.

BIBLION IV. I. 1—3. 29—40

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἀφίκετο ἅμα μετοπώρῳ εἰς τὴν τοῦ 1—3
 Φαρναβάζου Φρυγίαν, τὴν μὲν χώραν ἔκαε καὶ ἐπόρθει. πόλεις
 δὲ τὰς μὲν βία, τὰς δ' ἐκούσας προσελάμβανε. λέγοντος δὲ τοῦ 2
 Σπιθριδάτου, ὡς, εἰ ἔλθοι πρὸς τὴν Παφλαγονίαν σὺν αὐτῷ, τὸν
 τῶν Παφλαγόνων βασιλέα καὶ εἰς λόγους ἄξει καὶ σύμμαχον
 ποιήσει, προθύμως ἐπορεύετο, πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφι-
 στάναι τι ἔθνος ἀπὸ βασιλέως. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Παφλα- 3
 γονίαν, ἤλθεν Ὅτυς καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο· καὶ γὰρ καλού-
 μενος ὑπὸ βασιλέως οὐκ ἀνεβεβήκει. πείσαντος δὲ τοῦ Σπιθριδά-
 του κατέλιπε τῷ Ἀγησίλῳ Ὅτυς χιλίους μὲν ἵππείας, δισχι-
 λίους δὲ πελταστάς.

Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηγός, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ 29—31
 ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὧν καὶ Ἀγησίλῳ κατ' ἐκείνον
 τὸν χρόνον ἐξινώθη. οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὡς
 οἷοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρνάβαζον.
 ὡς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ, σπονδὰς λαθῶν καὶ δεξιὰν παρῆν ἄγων 30
 τὸν Φαρνάβαζον εἰς συγκείμενον χωρίον, ἔνθα δὴ Ἀγησίλαος
 καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χαμαὶ ἐν πόσῃ τινὶ κατακείμενοι
 ἀνέμενον· ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἦκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ
 ἀξίαν. ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπόντων ραπτὰ, ἐφ' ὧν κα-
 θίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἤσχύνθη ἐντροφῆσαι, ὀρῶν τοῦ
 Ἀγησίλαου τὴν φαυλότητα· κατεκλίθη οὖν καὶ αὐτὸς ὥσπερ
 εἶχε χαμαί. καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν, ἔπειτα 31
 τὴν δεξιὰν προτείναντος τοῦ Φαρναβάξου ἀντιπρούτεινε καὶ ὁ
 Ἀγησίλαος.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο λόγου ὁ Φαρνάβαζος· καὶ γὰρ ἦν 32—33
 πρεσβύτερος· ὃ Ἀγησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαι-
 μόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ
 σύμμαχος ἐγενόμην, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα

παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίουν, ἐν δὲ τῇ γῆ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου
μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολε-
μίους. καὶ διπλοῦν ὥσπερ Τισσαφέρνους οὐδὲν πώποτε μου
οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατηγορή-
σαι. τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν ὡς οὐδὲ
33 δειπνον ἔχω ἐν τῇ ἑμαυτοῦ χώρᾳ, εἰ μὴ τι ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε
συλλέξομαι, ὥσπερ τὰ θηρία. ἃ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκίματα
καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρίων μεστοὺς κατέ-
λιπεν, ἐφ' οἷς ἠϋφραϊνόμην, ταῦτα πάντα ὄρω τὰ μὲν κατακε-
κοιμημένα τὰ δὲ κατακεκαυμένα. εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γιγνώσκω μήτε
τὰ ὄσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὴ διδάξατέ με ὅπως ταῦτ' ἐστὶν
ἀνδρῶν ἐπισταμένων χάριτας ἀποδιδόναι.

34—36 Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν. οἱ δὲ τριάκοντα πάντες μὲν ἐπισχύνθη-
σαν αὐτὸν καὶ ἐσιώπησαν· ὁ δὲ Ἀγησίλαος χρόνῳ ποτὲ εἶπεν
ἄλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ Φαρνάβαζε, εἰδέναι ὅτι καὶ ἐν ταῖς Ἑλ-
ληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται ἄνθρωποι. οὗτοι δέ,
ὅταν αἱ πόλεις πολέμια γένωνται, σὺν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς
ἔξενωμένοις πολεμοῦσι καὶ, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέ-
κτειναν ἀλλήλους. καὶ ἡμεῖς σὺν νῦν βασιλεῖ τῷ ὑμετέρῳ πολε-
μοῦντες πάντα ἠναγκάσμεθα τὰ ἐκείνου πολέμια νομίζειν· σοί
35 γε μέντοι φίλοι γενέσθαι περὶ παντὸς ἀν·ποιησαίμεθα. καὶ εἰ μὲν
ἀλλάξασθαι σε ἔδει ἀντὶ δεσπότητος βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης οὐκ
ἂν ἔγωγέ σοι συνεβούλευον· νῦν δὲ ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενο-
μένῳ μηδένα προσκυνοῦντα μηδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρ-
πούμενον τὰ σαυτοῦ. καίτοι ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν οἶμαι ἀν-
36 τάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων. οὐδὲ μέντοι τοῦτό σε κε-
λεύομεν, πένητα μὲν, ἐλεύθερον δ' εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμμάχους
χρῶμενον αὔξειν μὴ τὴν βασιλέως ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχήν,
τοὺς νῦν ὁμοδούλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους
εἶναι. καίτοι, εἰ ἅμα ἐλεύθερός τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιτο, τίνας
ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι;

37—38 Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνωμαι ἅπερ

ποιήσω; πρέπει γοῦν σοι. ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπήκοον ἐκείνου τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· ἐὰν μέντοι μοι τὴν ἀρχὴν προστάτῃ, — τοιοῦτόν τι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστίν — εὐχρῆ εἰδέναι ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι ἄριστα. ἀκούσας³⁸ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἶπεν· εἴθ', ὦ λῶστε σύ, τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο. ἐν δ' οὖν, ἔφη, ἐπίστω, ὅτι νῦν τε ἄπειμι ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ἐκ τῆς σῆς χώρας, τοῦ τε λοιποῦ, κὰν πόλεμος ᾖ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σοῦ τε καὶ τῶν σῶν ἀφεξόμεθα.

Τούτων δὲ λεχθέντων διέλυσε τὴν σύνοδον. καὶ ὁ μὲν Φαρ-³⁹⁻⁴⁰νάβαζος ἀναβάς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήει, ὃ δὲ ἐκ τῆς Παραπίτας υἱὸς αὐτοῦ, καλὸς ἔτι ὢν, ὑπολειφθεὶς καὶ προσδραμὼν ξένον σε, ἔφη, ὦ Ἀγησίλαε, ποιούμαι. ἐγὼ δὲ γὰρ δέχομαι. μέμνησό νυν, ἔφη. καὶ εὐθὺς τὸ παλιν — εἶχε δὲ καλόν — ἔδωκε τῷ Ἀγησιλάῳ. ὁ δὲ δεξάμενος, φάλαρα ἔχοντος περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαίου τοῦ γραφέως πάγκαλα, περιελὼν ἀντέδωκεν αὐτῷ. τότε μὲν οὖν ὁ παῖς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον μετεδίωκε τὸν πατέρα. ὡς δ' ἐν τῇ τοῦ Φαρναβάζου ἀποδημίᾳ ἀποστερῶν ἀδελφὸς τὴν⁴⁰ ἀρχὴν φυγάδα ἐποίησε τὸν τῆς Παραπίτας υἱόν, τά τ' ἄλλα ὁ Ἀγησίλαος ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ, καὶ ἐρασθέντος αὐτοῦ τοῦ Εὐάλκου υἱέος Ἀθηναίου, πάντ' ἐποίησεν, ὅπως ἂν δι' ἐκείνον ἐγκριθεῖν τὸ στάδιον ἐν Ὀλυμπίᾳ, μέγιστος ὢν τῶν παίδων.

Καὶ τότε δὴ, ὡσπερ εἶπε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, εὐθὺς ἀπε-⁴¹πορεύετο ἐκ τῆς χώρας· σχεδὸν δὲ καὶ ἔαρ ἤδη ὑπέφαιεν, ἀφικόμενος δ' εἰς Θήβης πεδίον κατεστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν, καὶ ἐκεῖ πρὸς ᾧ εἶχε συνέλεγε πανταχόθεν παμπληθὲς στράτευμα. παρεσκευάζετο γὰρ πορευσόμενος ὡς δύναίτο ἀνωτάτω, νομίζων ὁπόσα ὀπισθεν ποιήσαιο ἔθνη πάντα ἀποστήσειν βασιλέως.

11—2 Ἄγηςίλαος μὲν δὴ ἐν τούτοις ἦν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπεὶ σαφῶς ἤσθοντο τὰ τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς μεγίστας πόλεις συνεστηκυίας ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτούς, ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν ἐνόμισαν καὶ στρατεύειν ἀναγκαῖον ἡγήσαντο εἶναι. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα παρεσκευάζοντο, εὐθὺς δὲ καὶ ἐπὶ τὸν Ἄγηςίλαον πέμπουσιν Ἐπικυδίδαν. ὁ δ' ἐπεὶ ἀφίκετο τὰ τε ἄλλα διηγείτο ὡς ἔχει, καὶ ὅτι ἡ πόλις ἐπιστέλλει αὐτῷ βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι.

3—4 Ὁ δὲ Ἄγηςίλαος ἐπεὶ ἤκουσε, χαλεπῶς μὲν ἤνεγκεν, ἐνθυμούμενος καὶ οἴων τιμῶν καὶ οἴων ἐλπίδων ἀποστεροῖτο, ὅμως δὲ συγκαλέσας τοὺς συμμάχους ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελδόμενα, καὶ εἶπεν ὅτι ἀναγκαῖον εἶη βοηθεῖν τῇ πατρίδι· ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε, ἔφη, ὧ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν ⁴παρέσομαι πράξων ὧν ὑμεῖς δεῖσθε. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα πολλοὶ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δ' ἐφηφίσαντο βοηθεῖν μετ' Ἄγηςίλαου τῇ Λακεδαίμονι· εἰ δὲ καλῶς τάκει γένοιτο, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἤκειν εἰς τὴν Ἀσίαν.

5—8 Καὶ οἱ μὲν δὴ παρεσκευάζοντο ὡς ἀκολουθήσοντες. ὁ δ' Ἄγηςίλαος ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν Εὐξενον ἀρμοστήν καὶ φρουροὺς παρ' αὐτῷ οὐκ ἔλαττον τετρακισχιλίων, ἵνα δύναιτο διασφίξειν τὰς πόλεις· αὐτὸς δὲ ὄρων, ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν μένειν ἐπεθύμουν μᾶλλον ἢ ἐφ' Ἑλληνας στρατεύεσθαι, βουλόμενος ὡς βελτίστους καὶ πλείστους ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, ἄθλα προύδηκε ταῖς πόλεσιν, ἥτις ἄριστον στράτευμα πέμποι, καὶ τῶν μισθοφόρων τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις εὐοπλότατον λόχον ἔχων συστρατεύοιτο καὶ ὀπλιτῶν καὶ τοξοτῶν καὶ πελταστῶν. προεῖπε δὲ καὶ τοῖς ἱππάρχοις, ὅστις εὐπιποτάτην καὶ εὐοπλοτάτην τάξιν ⁶παρέχοιτο, ὡς καὶ τούτοις νικητήριον δώσω. τὴν δὲ κρίσιν ἔφη ποιήσειν, ἐπεὶ διαβαίησαν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν Χερρονήσῳ, ὅπως εὖ εἰδείησαν ὅτι τοὺς στρατευομένους δεῖ εὐκρινεῖν. ἦν δὲ τὰ ἄθλα τὰ μὲν πλείστα ὄπλα ἐκπεπονημένα

εἰς κόσμον καὶ ὀπλιτικὰ καὶ ἵππικὰ ἦσαν δὲ καὶ στέφανοι χρυσοῖ· τὰ δὲ πάντα ἄθλα οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τεττάρων ταλάντων. τοσούτων μέντοι ἀναλωθέντων, παμπόλλων χρημάτων ὅπλα εἰς τὴν στρατιὰν κατεσκευάσθη. ἐπεὶ δὲ διέβη τὸν Ἑλλησποντον, κριταὶ κατέστησαν Λακεδαιμονίων μὲν Μένασκος καὶ Ἡριππίδας καὶ Ὀρσιππος, τῶν δὲ συμμάχων εἰς ἀπὸ πόλεως. καὶ Ἀγησίλαος μὲν, ἐπεὶ τὴν κρίσιν ἐποίησεν, ἔχων τὸ στράτευμα ἐπορεύετο τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἥνπερ βασιλεύς, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευεν.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΟΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Ξενοφῶν ὁ περιώνυμος στρατηγός, φιλόσοφος καὶ ἱστορικός, υἱὸς τοῦ Γρύλλου καὶ τῆς Διοδώρας, ἦτο Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Ἐρχεΐας, γεννηθεὶς τῷ 434 π. Χ. καὶ ἀποθανὼν τῷ 355. Οὗτος ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, λέγεται δὲ καὶ τοῦ σοφιστοῦ Προδίκου τοῦ Κείου, ἔχων συμμαθητὴν Πρόξενον τὸν Βοιωτὸν πρὸς τὸν ὅποιον ἔκτοτε διέκειτο φιλικώτατα.

Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον (431—404 π. Χ.) Κύρος ὁ νεώτερος, μέλλων νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ βασιλεύοντος ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου, παρεσκευάσε συναγωνιστὰς του ἐκτὸς τοῦ βαρβαρικοῦ αὐτοῦ στρατοῦ καὶ 13 χιλιάδας περίπου μισθοφόρους Ἕλληνας, ὑπὸ διαφόρους στρατηγούς ἐν οἷς καὶ ὁ Πρόξενος. Οὗτος πρόσεκάλεσε τὸν Ξενοφῶντα ἐξ Ἀθηνῶν, ἵνα ἔλθῃ εἰς Σάρδεις καὶ συστήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν Κύρον τῷ 401. Ἀλλ' ἐν τῇ γενομένῃ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ ἐνίκησαν μὲν οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν τετραγμένους, ἐφρονεύθη ὅμως ὁ Κύρος.

Ἀφοῦ δὲ μετὰ ταῦτα ἐφρονεύθησαν διὰ δόλου καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνους, ὁ Ξενοφῶν, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἄλλοι ἐξ ἀπελπισίας οὔτε περὶ τῆς σωτηρίας των οὔτε περὶ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἐσκέπτοντο, ἐνέπνευσε θάρρος διὰ τῶν πολλῶν δημηγοριῶν του. Οἱ Ἕλληνες ἐξέλεξαν τότε πέντε στρατηγούς, ἐν οἷς καὶ τὸν Ξενοφῶντα, ὑπὸ τὴν ἀρχιστρατηγίαν τοῦ ἐκ Λακεδαιμόνος Χειρισόφου, ἀλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ ὅλου στρατοῦ ἦτο ὁ Ἀθηναῖος ἱστορικός.

Ὁ Ξενοφῶν, διὰ τῆς φρονήσεως, ἀνδρείας καὶ πολεμικῆς του ἐμπειρίας, ὑπερπηδήσας ἄπειρα κωλύματα, ὠδήγησε τὸν στρατὸν τῶν μυρίων ἐκ τοῦ βάλθους τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Θράκην, καταδείξας εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τὸ κράτος τοῦ μεγάλου βασιλέως εὐκόλως δύναται νὰ κατὰβληθῇ, καὶ τοιοῦτοτρόπως παρεσκευάσε τὴν βραδύτερον ἐκστρατείαν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἡ πρὸς αὐτὸν δὲ πεποι-

θησις τῶν στρατιωτῶν ἦτο μεγίστη καὶ πατέρα αὐτὸν ὠνόμαζον, διότι πολλὰκις χάριν αὐτῶν ἠγρούνησε καὶ ἐκινδύνευσεν.

Ἄφου ὁ στρατηγὸς ἐπολέμησεν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ παρὰ τῷ Ἀγησιλάῳ ἐπολέμησεν εἰς τὴν ἐν Κορωνείᾳ μάχην (394) ἐναντίον τῶν συμπολιτῶν του. Ἡ τοιαύτη δὲ αὐτοῦ πράξις τόσον ἐστιγμάτισεν αὐτόν, ὥστε πᾶσαι αἱ ἐν Ἀσίᾳ δάφναι δὲν δύνανται νὰ καλύψωσι τὴν κηλῖδα ταύτην, καὶ ὁ Ξενοφῶν ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ μακρὰν τῆς πατρίδος. Οἱ Σπαρτιαῖται ὅμως ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸν οἶκον καὶ ἀγρὸν ἐν Σκιλλοῦντι τῆς Ἥλιδος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ὅπου κατῴκει μετὰ τῆς συζύγου του Φιλησίας καὶ τῶν υἱῶν του Γρύλλου καὶ Διοδώρου, ἀνατραφέντων ἐν Σπάρτῃ κατὰ πρότασιν τοῦ Ἀγησιλάου.

Ὅτε διέτριβεν ἐν Σκιλλοῦντι ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ νεωκόρος τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος Μεγάβυζος καὶ ἔφερε τὴν παρακαταθήκην τὴν ὁποίαν ὁ Ξενοφῶν εἶχεν ἐμπιστευθῆ αὐτῷ. Διὰ τούτων τῶν χρημάτων ἠγόρασε μέγα κτήμα, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔκτισε ναὸν καὶ βωμὸν τῆς Ἀρτέμιδος· ἐνταῦθα δὲ κατοικῶν ὑπὲρ τὰ εἰκοσιν ἔτη ἔγραψε τὰ πλεῖστα τῶν ἀθανάτων του ἔργων. Ἄλλ' ὅτε τῷ 371 π. Χ., ἤττηθέντων τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Λεύκτροις μάχην ὑπὸ τῶν Θηβαίων, οἱ Ἥλεῖοι ἀνέκτησαν τὸν Σκιλλοῦντα ὁ Ξενοφῶν ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἐγκατεστάθη ἐν Κορίνθῳ.

Ἐν ἔτει 363 π. Χ. οἱ Ἀθηναῖοι συνεμάχησαν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐναντίον τῶν Θηβαίων. Ὁ Ξενοφῶν τότε ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας τοὺς δύο υἱούς, ἵνα μετὰσχῶσι τοῦ πολέμου, καὶ ὁ Γρύλλος πολεμήσας γενναίως ἐν Μαντινείᾳ (362) ἔπεσεν. Ὅτε δὲ ὁ γέρον στρατηγὸς ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ, ἔτυχε προσφέρων θυσίαν, καὶ ἀφῆρσε τὸν στέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· μαθὼν ὅμως ὅτι ὁ υἱὸς ἔπεσε γενναίως πολεμήσας, ἔθεσεν ἐκ νέου τὸν στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ εἰπὼν ἐγνώριζον ὅτι ἐγέννησα θνητὸν, ἐξηκολούθησε ταύτην. Καὶ ἡμνηστεύθη μὲν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, δὲν ἐπανῆλθεν ὅμως εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλὰ μακρὰν αὐτὴς διῆλθε τὰς τελευταίας τοῦ βίου του ἡμέρας ἀποθνήσκων ἐν Κορίνθῳ.

Συγγράμματα αὐτοῦ.

Τὰ διασωθέντα συγγράμματα τοῦ Ξενοφῶντος εἶναι Ἱστορικά, Φιλοσοφικά καὶ Πολιτικά ἢ Πρακτικά.

α') Ἱστορικά εἶναι : 1) Τὰ Ἑλληνικά ἐν ἑπτὰ βιβλίοις. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι ἱστορία Ἑλληνικὴ συνεχίζουσα τὴν ἱστορίαν τοῦ Θουκυδίδου καὶ πραγματευομένη μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης, ἥτοι ἀπὸ τοῦ 411—362 π. Χ. 2) Κύρου Ἀνάβασις ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, ἥτοι ἔκθεσις τῶν κατὰ τὴν ἐκστρατείαν Κύρου τοῦ νεωτέρου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀρταξέρξου καὶ τὴν κάθοδον τῶν Μυρρίων. 3) Κύρου Παιδεία, ἐν ὀκτῶ βιβλίοις, δι' ἧς παριστᾶ τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὸν χαρακτῆρα Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ πειρᾶται, ὅπως ἐν τῷ βίῳ τοῦ Κύρου ἀπεικονίσῃ, κατὰ τὰς Σωκρατικὰς ἐννοίας, τὸ ἰδανικὸν ἀγαθοῦ ἡγεμόνος. 4) Λόγος εἰς Ἀγησίλαον, ἥτοι ἔπαινος Ἀγησίλαου, βασιλέως τῆς Σπάρτης καὶ φίλου τοῦ Ξενοφῶντος.

β') Φιλοσοφικά. Τοιαῦτα εἶναι 1) Τὰ ἀπομνημονεύματα. 2) Ἀπολογία Σωκράτους πρὸς τοὺς δικαστάς. 3) Συμπόσιον φιλοσόφων. 4) Ἐρώων ἢ τύρηνος καὶ 5) Ὁ Οἰκονομικός.

γ') Πολιτικά ἢ πρακτικά. 1) Περὶ Ἰππικῆς, οὗτινος δεῦτερον μέρος εἶναι ὁ ἐπιγραφόμενος Ἰππαρχικός. 2) Κυνηγητικός. 3) Πόροι ἢ περὶ προσόδων. 4) Λακεδαιμονίων πολιτεία καὶ 5) Ἀθηναίων Πολιτεία. Τῶν δύο ὅμως τελευταίων ἀμφιβάλλεται ἡ γνησιότης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Περίληψις τοῦ περιεχομένου τοῦ Α', Β' καὶ Γ' βιβλίου τῆς Κύρου Ἀναβάσεως.

Βιβλίον Α'.— Κῦρος ὁ νεώτερος παρασκευάζει κρυφίως πόλεμον ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου, ὅστις ἐβασίλευε. Πρὸς τοῦτο, ἅμα ὡς συνεκέντησε τὸν στρατόν, ἐπέρχεται ἐκ τῶν Σάρδεων ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του, ὁ ὁποῖος εἶχε μάθει τὰ τοῦ Κύρου παρὰ τοῦ σατράπου Τισσαφέρου, καὶ διὰ τῆς Ἀνδίας, Φρυγίας, Λυκαονίας, Κιλικίας ἀφικνεῖται εἰς Κούναξα παρὰ τὴν Βαβυλῶνα. Ἐνταῦθα γενομένης μάχης νικῶσι μὲν οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀπέναντί των πολεμίους, φονεύεται ὁμως ὁ Κῦρος.

Βιβλίον Β'.— Τῇ ἐπομένῃ οἱ Ἕλληνες, μαθόντες τὸν φόνον τοῦ Κύρου, προσφέρουσι τὴν βασιλείαν τῷ Ἀρτιάῳ· μὴ δεξαμένου δὲ τούτου ἀποφασίζουσιν, ἵνα ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπιτυγχάνουσιν, ὅπως συνάψωσι συνθήκην μετὰ τοῦ Τισσαφέρου, ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ παρέχῃ αὐτοῖς τὰ χρειώδη κατὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπίανον. Ἄλλ' ὁ Τισσαφέρης κατὰ τὴν πορείαν φονεύει τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων διὰ δόλου.

Βιβλίον Γ'.— Τούτου γνωσθέντος μέγα πένθος ἐκράτει ἐν τῷ Ἑλληνικῷ στρατοπέδῳ· ὁ Ξενοφῶν ὁμως ἐνθαρρύνει τοὺς ἄνδρας καὶ παρορμᾷ νὰ ἐκλέξωσιν ἄλλους στρατηγούς. Ἀφοῦ τοῦτο ἐγένετο οἱ Ἕλληνες διοργανώνουσι σφενδογήτας καὶ ἱππεῖς, διότι κατεῖδον τὴν ἀνάγκην ἐκ τῆς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Μιθριδάτου γενομένης μάχης. Μετὰ πορείαν δὲ πρὸς βορρᾶν, παρὰ τὸν ποταμὸν Τίγρητα, φθάνουσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

BIBLION IV. I. 1—28

Πορεία διὰ τῆς τῶν Καρδούχων χώρας.

2—5

Οἱ Ἕλληνες μὴ δυνάμενοι νὰ διαβῶσι τὸν Τίγρητα ποταμόν, πορεύονται πρὸς τὰ Καρδούχεια ὄρη, ὅπου ἀφίκοντο ἅμα τῇ ἡμέρᾳ.

2. Ἐνθα: Τοπ. προσδ.—Τίγρης: Ἐν τῇ Ἀσιατ. Τουρκίᾳ, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἀντιταύρου ἐνοῦται μετὰ τοῦ Εὐφράτου, πηγάζοντος ἐκ τοῦ ὄροπεδίου τῆς Ἐρζερούμης καὶ χύνεται ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ.—παντάπασιν ἄπορος = καθολοκληρίαν ἄβατος.—διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος: ἀναγκ. κίτιον.—πάροδος = ὁδὸς παρὰ τὸν ποταμόν.—Καρδούχεια: ὄρη ἐν Ἀρμενίᾳ.—ἐκρέματο: κρέμαμαι, ἐκρεμάμην, οἵτινες λαμβάνονται ὡς παρκα. καὶ ὑπερσ. τοῦ κρεμάννυμι, ἀορ. ἐκρεμάσθην—ἐδόκει δὴ πορευτέον εἶναι = ἐνόμιζον ἤδη οἱ στρατηγοί, ὅτι ἔπρεπε νὰ πορευθῶσι.

3. Ἦκουον γὰρ τῶν ἀλισκομένων = διότι ἐπληροφοροῦντο παρὰ τῶν αἰχμαλώτων: ἀλίσκομαι, ἡλίσκωμαι, ἀλώσομαι, ἐάλων καὶ ἦλων ἐάλωκα καὶ ἦλωκα, ἡλώκειν.—διαβήσονται = ὅτι δύνανται νὰ διαβῶσι.—περίασι = ὅτι δύνανται νὰ περικάμψωσι.—οὐ πρόσω = ὄχι μπροστῶν.

4. Τὴν... ἐμβολὴν ὧδε ποιοῦνται = ἐντεῦθεν εἰσβάλλουσιν.—ἅμα μὲν... ἅμα δέ = ἀφ' ἐνός μὲν... ἀφ' ἐτέρου δέ.—λαθεῖν πειρώμενοι = προσπαθοῦντες νὰ διαφύγωσι τὴν προσοχὴν: λαθάνω, ἐλάνθηνον, λήσω, ἔλθηνον, λέληθα, ἐλελήθειν.—φθάσαι = νὰ προφθῶσι: φθάνω, ἔφθηνον, φθήσομαι καὶ σπαν. φθάσω, ἔφθασα, β' ἔφθην, φθάσας ἔχω, φθάσας εἶχον.—τὰ ἄκρα = τὰς κορυφάς.

5. Ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν: ὑποκείμε. = περὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν. Ὅπως ἡ ἡμέρα διηρεῖτο εἰς προῖαν, μεσημβρίαν, δέλλην, οὕτω καὶ ἡ νύξ διηρεῖτο εἰς τρία μέρη, ἕτινα στρατιωτικῶς ὠνομάσθησαν φυλακαί, ἐνῶ οἱ Ῥωμαῖοι διήρουν εἰς τέσσαρα. Ἐπειδὴ

δὲ ἦτο χειμῶν ἦτο περὶ τὴν τρίτην τοῦ μεσονυκτίου.— ὅσον διελθεῖν=ὅσον ἤρκει ἵνα διέλθωσι.— τηνικαῦτα=τότε.— ἀπὸ παραγωγέσεως=διὰ παραγέματος ἀπὸ στόματος δοθέντος καὶ οὐχὶ διὰ σκλίσιματος.

Τάξις καθ' ἣν πορεύονται Χειρῖσοςφορ καὶ Ξενοφῶν.

6—7

6. Τὸ ἀμφ' αὐτόν=τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν.— τοὺς γυμνήτας=τοὺς ἐλαφροῦς ὠπλισμένους.— πορευομένων=ἐνῶ ἐπορεύοντο.— μή τις... ἐπίσποιο=μήπως τις... ἐπιτεθῆ : ἐφέπομαι, εἰπόμην, ἔφομαι, ἐσπόμην.

7. Πρὶν αἰσθῆσθαι=προτοῦ ἐννόησῃ : μέσ. ἀφρ. τοῦ αἰσθάνομαι, ἦσθάνομην, αἰσθήσομαι, ἦσθόμην, ἦσθημαι.— ὑφηγεῖτο=προηγεῖτο.— ἐφείπετο=ἐπηκολούθει.— τὸ αἰεὶ ὑπερβάλλον=τὸ ἐκάστοτε διαβαῖνον τὸ ὄρος.— ἐν τοῖς ἄγγεσι καὶ μυχοῖς=εἰς τὰς χαράδρας καὶ τὰ ἐνδότεατα.

Οἱ Καρδοῦχοι μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν φεύγουσιν ἐπὶ τὰ 8—9 ὄρη, οἱ δὲ Ἕλληνας ἐλάμβανον ὅτιδήποτε χρήσιμον πρὸς τροφήν εὖρισκον.

8. Ἐνθα δὴ=τότε πλέον.— ἐκλιπόντες : χρον. μετοχ.=ἀφοῦ ἐγκυτέλιπον : ἐκλείπω, ἔλειπον, λείψω, ἔλιπον, λέλοιπα, ἐλελοίπειν καὶ λελοιπῶς ἦν.— ἔχοντας καὶ γυναῖκας : τροπ. μετχ.=μετὰ τῶν γυναικῶν.— Τὰ δὴ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν : τὸ πολλὰ κατηγορ.— τὰ δὲ ἐπιτήδεια, ἃ ἠδύναντο λαμβάνειν ἦσαν πολλὰ.— χαλκῶμασι παμπόλλοις κατεσκευασμένοι=δι' ἀφθόνων χαλκίνων σκευῶν κεκοσμημένοι.— ἔφερον=ἐλάμβανον.— ὑποφειδόμενοι : αἰτιολ. μετχ.=διότι ἐφαίνοντο ὀλίγον φειδωλοὶ : φειδύμαι, μέσ. ἀποθ. ἐφειδόμην, φείσομαι, ἐφεισάμην. Συνων. φειδωλός εἰμι.— εἶπας ἐθελήσειαν : πλχγ. ἐρώτ. ἐκ τῆς νοουμένης μετ. πειρώμενοι=μήπως θελήσωσι.— ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας=διὰ τῆς χώρας ὡς φιλίας οὔσης.— ἐπείπερ... ἦσαν=διότι ὡς γνωστὸν ἦσαν.

9. Ὅπου τις ἐπιτυχάνοι=ὅπου τις ἤθελεν εὖρίσκει κατὰ τύχην : τυγχάνω, ἐτύχωνον, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, τετυχηκῶς ἦν.— ἀνάγκη γὰρ ἦν : δηλ. λαμβάνειν.— καλούντων ἐναντ. μετ.=ἐνῶ προσεκάλουν οἱ Ἕλληνας : καλῶ, ἐκάλουν, καλῶ, ἐκάλεσα, κέκληκα, ἐκεκλήκειν.

10—11 Κατὰ τῶν Ἑλλήνων οἴτινες κατέβαινον ἐν καιρῷ σκότους ἐπιτίθενται οἱ Καρδοῦχοι καὶ ἐπιφέρουσιν αὐτοῖς ζημίαις.

10. Ἐπεὶ...κατέβαινον: πρότ. χρον.—Ἀπὸ τοῦ ἄκρου=ἀπὸ τῆς κορυφῆς.—ἤδη σκοταῖοι=πλέον κατὰ τὴν νύκτα.—στενὴν: κατηγ.—διὰ τὸ εἶναι: ἀναγ. κτ.—συλλεγέντες=ἀφου συνηθροίσθησαν: παθ. ἀόρ. β' τοῦ συλλέγομαι, συνελεγόμην, συλλέξομαι, συνελεξάμην, συλλεγήσομαι, συνελέχθην καὶ συνελέγην, συνείλεγμα, συνειλεγμένος ἦν.—τοῖς τελευταίοις: ἀντικ.—τοξεύμασι=διὰ βελῶν.—κατέτρωσαν=κατετρυμάτισαν: τιτρώσκω, ἐτίτρωσκον, τρώσω, ἔτρωσα, τρώσας ἔχω, τρώσας εἶχον.—ὄντες=καίτοι ἦσαν.—ἐξ ἀπροσδοκῆτου=ἀπροσδοκῆτως.—αὐτοῖς: ἀντικ.—τὸ Ἑλληνικόν=οἱ Ἕλληνες.

11. Εἰ συνελέγησαν...ἐκινδύνευσεν ἄν: ὑπόθ. ἀπραγμ.=ἤθελε κινδυνεύσει.—διαφθαρεῖναι=ἐνὰ καταστροφῇ: φθειρομαι, ἐφθειρόμην, φθεροῦμαι, φθαρήσομαι, ἐφθάρην, ἐφθαρμαι, ἐφθάρμην.—ἠθλίσθησαν=ἐστρατοπέδευσαν: ἀνλίζομαι, μέσ. ἀποθ. ἠνλίζομην, ἠνλίσάμην, ἠνλίσθην.—συνεώρων=ἔβλεπον καλῶς ἀλλήλους, συνεννοοῦντο.

12—13 Οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἀποφασίζουσι ἐνὰ ἀπαλλαγῶσιν οἱ ἄνδρες τῶν περιττῶν πραγμάτων καὶ κηρύττουσι τοῦτο.

12. Ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς—δοτ. προσωπ.=ἀπεφάσισαν οἱ στρατηγοί.—ἔχοντας: τροπ. μετ. κατ' αἰτιατ. ἕνεκα συμφωνίας πρὸς τὸ Ἑλληνας, ὑποκμ. τοῦ πορεύεσθαι.—καταλιπόντας: χρον. μετ.—ἀφείναι=ἐνὰ ἀφήσωσιν ἐλεύθεροι: ἀορ. τοῦ ἀφίημι.

13. Σχολαίαν κατηγ.=βραδεῖαν.—ὄντα: αἰτιολ. μετ.—οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες=οἱ ἐπιμελούμενοι τούτων.—ἀπόμαχοι=οἱ μὴ μαχόμενοι.—πορίζεσθαι=ἐνὰ προμηθεύοντι δι' ἑαυτούς: πορίζομαι, ἐπορίζομην, ποριοῦμα, ἐπορισάμην, πορισθήσομαι, ἐπορίσθην, πεπόρισμαι, ἐπεπορίσμην.—φέρεσθαι=ἐνὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν.—δόξαν: αἰτιατ. ἀπόλ.=ἐπεὶ ἔδοξε, ἀφου ταῦτα ἀπεφασίσθησαν.

14—18 Ἦγουμένον τοῦ Χειρισόφου καὶ ὀπισθοφύλακόντος τοῦ Ξενοφῶντος οἱ Ἕλληνες πορεύονται, ἐπελήθοντος βαρέως χειμῶνος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐχθροὶ ἐπετίθεντο οἱ μὲν περὶ τὸν Ξενοφῶντα βαδίζουσι βρα-

δέως ὡς μαχόμενοι, οἱ δὲ περὶ τὸν Χειρίσοφον σπεύδουσιν, ἵνα καταλάβωσι τὰς κορυφάς.

14. Ἀριστήσαντες=ἀφοῦ ἔφκγον τὸ χριστον, ἤτοι τὸ φκγητὸν τῆς μεσημβρίας. Τὰ τῆς ἡμέρας φκγητὰ ἦσαν τὰ ἀκράτισμα, ἀριστον, δειπνον: ἀριστιάω. ὀμαλόν. συνων. ἀρισιοποιοῦμαι.—ὑποστάντες=ἀφοῦ ἐσταμάτησαν. — εἴ τι εὐρίσκοιεν=ὅτι ἤθελον εὐρίσκει: εὐρίσκω, εὐρισκον καὶ ἠύρισκον, εὐρήσω, εὔρον καὶ ἠύρον, εὔρηκα καὶ ἠύρηκα, εὔρηκῶς ἦν.—μὴ ἀφειμένον: κτηγ. μετ.—ἐκλεψε=κρυφίως ἐκράτησε: κλέπτω, ἐκλεπτον, κλέψομι καὶ σπαν. κλέψω, ἐκλεψα, κέκλοφα, κλέψας εἶχον.—παιδός...γυναικός: κατὰ γενικὴν ἔνεκα ἔλξεως προς τὸ ἐπιθυμήσας αὐτῶν, ἀντὶ αἰτίας. — τῶν εὐπρεπῶν: γεν. δικιω. — ἐκ τῶν ὠρχίων. — τὰ μὲν υ: τὰ δέ=ὅτὲ μὲν...ὅτὲ δὲ ἀπῶς.—μαχόμενοι...ἀναπανόμενοι: τροπ. μετοχί.

15. Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν: χρον. προσδ.=τῆ ὑστεραίᾳ.—γίνε-
ται χειμών=ἐπῆλθε χειμῶν. ὀπισθοφυλάκει=μετὰ τῶν ὀπισθοφυ-
λάκων ἠκολούθει.

16. ἰσχυρῶς=σφοδρῶς.—ὄντων: αἰτιολ. μετ. αἰτιολογοῦσα
τὸ προσιόντες.—ἐπιδιώκοντες=καταδιώκοντες: ἐπιδιώκω, ὀμαλόν:
εὔρηται καὶ δίωξιν ποιοῦμαι.—ἀναχάζοντες=ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ
μέρος ἐξ οὗ ὤρμων: μόνον ὁ ἐνεσ-ῶς, τὰ δὲ ἄλλα ποιητικά.—
σχολῆ=βραδέως.—θαμινά=συνεχῶς.—ὑπομένειν=νὰ περιμένην
τὸν ὁ Χειρίσοφος.—ὅτε ἐπικέοιντο: ἀόρ. ἐπικνήληψις=ὁσάκις ἰσχυρῶς
ἐπετίθεντο.

17. Ὅτε παρεγγυῶτο=ὁσάκις παρεγγέλλετο: παρεγγυῶμι,
ἠγγυῶμην καὶ ἐνεγγυῶμην, ἐγγυήσομαι, ἠγγυησάμην καὶ ἐνεγγυησά-
μην, ἠγγυήθην, ἠγγυήμην καὶ ἐγγυήμην, ἠγγυήθημι, ἠγγυήθην
παρέχω.—ἦγε ταχέως: ἀμετάβ.=ἐπορεύετο ταχέως.—πράγμα-
τι=δυσκολία τις.—σχολή=εὐκαιρία.—παρελθόντι δηλ. τῷ Ξενο-
φῶντι=ἀφοῦ προχωρήσῃ ὁ Ξενοφῶν.

18. Ἐνταῦθα=ἐν τούτῃ τῇ περιστάσει.—ἀγαθός=γενναῖος.
—σπολάδος=τοῦ δερματίνου θώρακος.—διαμπερὲς τὴν κεφαλὴν=
πέρα πέρα κατὰ τὴν κεφαλὴν.

19—22 Χειρίσοφος εἰς Ξενοφῶντα κατηγοροῦντα ὅτι δὲν περιέμενε δικαιολογεῖ τὴν σπουδὴν τῆς πορείας.

19. Ἐπί σιαθμόν=εἰς τόπον κατάλληλον εἰς στρατοπέδευσιν. — ὡσπερ εἶχεν=ἐν ᾗ καταστάσει ἦτο. — ἠτιᾶτο αὐτόν=κατηγορεῖ αὐτόν : αἰτιῶμαι, ἠτιώμην, αἰτιάσομαι, ἠτιάζομαι, ἠτιάζην, ἠτιάζομαι, ἠτιάζην. Περιφρ. ἐν αἰτίᾳ ἔχω τινά.— ἠναγκάζοντο : οἱ περὶ τὸν Ξενοφῶντα.— καὶ νῦν : ὁ καὶ ἐνταῦθα σημáζει ἀκολουθίαν= ὥστε τώρα.— ἀνελέσθαι=νὰ λάβωμεν τὰ σώματα αὐτῶν : μέστ. ἀόρ. τοῦ ἀναίρουμαι. Ἡ μὴ ἀνάσεις καὶ ταφή τοῦ νεκροῦ ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν ἀνοσιωτάτων.

20. Βλέπον=στρέψον τοὺς ὀφθαλμούς.— ὡς ἄβατα=πόσον ἀδιάβητα.— ὀρθία : κατηγ.=ἀνωφρής.— καὶ ἐπὶ ταύτῃ=καὶ ἐν ταύτῃ.— ἔξεστί σοι=δύνασαι σύ.— ὄχλον=πληθὺς ἀνθρώπων.— οἷ : ἐτέθη κατὰ πληθ. ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὸ περιληπτικὸν ὄχλος κατὰ τὸ σχῆμα τὸ νοούμενον.— τὴν ἔκβασιν=τὴν δίοδον.

21. Ταῦτα : αἰτ. τῆς αἰτίας=διὰ ταῦτα.— εἴ πως δυναίμην=μήπως προφθᾶσω : ἴδε ἀνωτέρω § 8.— φθάσαι=νὰ προφθᾶσω.— εἴ πως δυναίμην : πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαπλωμένη ἐκ τοῦ νοούμενου πειρώμενος.— πρὶν κατελιθῆναι τὴν ὑπερβολὴν=προτοῦ εἶναι κατελιθμμένη ἢ κορυφὴ τοῦ ὄρους.— ἠγεμόνες=ὀδηγοί.— οὐ φασὶν εἶναι=ἀρνοῦνται ὅτι εἶναι.

22. Πράγματα παρεῖχον=προσκόμματα, ἐνοχλήσεις.— ἀναπνεῦσαι ἐποίησεν : μεταφορικῶς=ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀνχλάβωμεν : πνέω, ἔπνεον, πνεύσομαι, ἔπνευσα, πέπνευκα ἢ πνεύσας ἔχω, πνεύσας εἶχον.— προθυμήθημεν=ἐκ προνοίας ἐφροντίσαμεν : προθυμοῦμαι, ἀποθ. παθ. προθυμούμην, προθυμήσομαι, προθυμήθημι.— λαβεῖν=νὰ συλλάβωμεν.— ἠγεμόσιν : κατηγ. τοῦ χορησάμεθα.— εἰδοῖσι : αἰτιολ. μετ.=ἐπειδὴ ἐγνωρίζον.

23—25 Οἱ Ἕλληνες πληροφορηθέντες παρ' ἀχιμαλώτου τινός, ὅτι ὑπάρχει ὁδός, πλὴν τῆς φανεράς, βατὴ καὶ εἰς ὑποζύγια, ἐὰν μὴ καταληφθῇ ὑπὸ πολεμίων ἢ τοῦ ὄρους κορυφῆ, προσέρχονται ἐθελουσίως ἄνδρες ἵνα σπεύσωσι πρὸς κατάληψιν ταύτης.

23. Ἠλεγχον=προσεπάθουν νὰ ἐξακριβώσωσιν : ἐλέγχω, ἤλεγχον, ἐλέγξω, ἤλεγξα : εὐρηται καὶ ἔλεγχον ποιῶμαι.— διαλαβόντες

—δικχωρίσαντες.—εἴ τινα εἶδεῖν : ἀντικ. τοῦ ἤλεγχον.—οὐκ ἔφη
 —ἔφη οὐκ εἶδέναι=ἔλεγεν ὅτι δὲν γνωρίζει.—προσαγομένων=
 καίτοι διάφορα εἶδη φόβου προσήγοντο, πολλαχῶς ἐφόβησαν αὐτόν.
 —ὀρῶντος=ὑπὸ τὰς ὄψεις.—κατεσφάγη : παθ. ἀορ. β. τοῦ κατα-
 σφάττωμι, σφαγήσομαι, ἐσφάγην, ἐσφαξάμην, ἔσφαγματι, ἐσφάγημην.

24. Ὁ λοιπός=ὁ ὑπολειφθείς.—οὗτος μὲν=ἐκεῖνος ὁ σφαγείς.
 —εἶδέναι : εἰδ. ἀπρο.=ὅτι ἐγνώριζε.—ἐκδεδομένη=ὑπανδρευμένη.
 —ἠγήσασθαι ὁδόν=θὰ δειξῆι ὁδὸν ὡς ὁδηγός.—καὶ ὑποζυγίοις : ὁ
 καὶ ἐπιδοτ.=ἄχι μόνον εἰς ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ εἰς ὑποζύγια βατήν.

25. Εἰ εἶη τι=ἐὰν ὑπῆρχέ τι. δυσπάρσιον=δυσδιάβατον.—
 εἰ μὴ τις προκαταλήψοιτο=ἐὰν τις δὲν ἤθελε προκαταλάβει· τὸ τις
 ἀντὶ τοῦ οἱ Ἕλληνας.—παρελθεῖν=εἰς διαβῶσιν.

Τῇ παροτρύνσει τῶν Χειρισόφου καὶ Ξενοφῶντος προσφέρον- 26—28
 ται ἐθελουσίως ἄνδρες ἵνα σπεύσωσι πρὸς κατάληψιν τῆς κορυφῆς.

26. Συγκαλέσαντας : ἀντὶ τοῦ συγκαλέσαι, κατὰ συμφωνίαν
 πρὸς τὸ ἐδόκει αὐτοῖς.—τὰ παρόντια=τὴν παροῦσαν κατάστασιν
 τῶν πραγμάτων.—εἴ τις ἔστιν : πλῆχ. ἐρώτ.—ἀγαθός : κατηγ.=
 γεννητός. ὑποσίας=ἀφοῦ ἀναλάβῃ τὸν κίνδυνον.—ἐθελοντής :
 ἐπέχει θέσιν ἐπιρρήματος=ἐθελουσίως.

27. Μεθυδριεύς· Τὸ Μεθύδριον ἦτο πολίχνη Ἀρχαδικῆ Ν. Α.
 τῆς Βυτίνης εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων λεπτῶν ἀπὸ ταύτης.—Στυμφά-
 λιος : ἡ Στύμφαλος ἦτο πόλις ἐν τῇ Β. Α. Ἀρχαδίχ.—ἀνυσιασιάζων
 αὐτοῖς=ἀντιμιλλώμενος πρὸς αὐτούς : στασιάζω, ἐστασιάζων,
 στασιάζω, ἐστασιάζω, ἐστασιάζω, στασιάζω ἐξω, στασιάζω εἰχον.—
 Παροσίος : ὁ ἐκ τῆς Παροσίας, Ἀρχαδικῆς πολίχνης.—ἐγὼ γάρ :
 ὁ λόγος ἀπὸ πλῆχίου ἐτρόπη εἰς ὀρθὸν ἀντὶ τοῦ ἔφασθαι γὰρ ἔφη
 πολλοὺς τῶν νέων αὐτοῦ ἠγουμένου.—οἶδα ὅτι ἔφονται : εἰδ. πρό-
 τασις ἀντὶ κατηγ. μετ. ἐφομένους.—ἐμοῦ ἠγουμένου : ὑποθ. μετ.
 κατὰ γεν. ἀπόλ.=ἐὰν ἐγὼ ἡγῶμαι.

28. Ἐκ τούτου : χρόν. προσδ.=μετὰ ταῦτα.—τῶν γυμνήτων :
 γεν. διαιω.=ἐκ τῶν ἐλαφρῶς ὀπλισμένων.—εἴ τις...ἐθέλοι : πλῆχ.
 ἐρώτ. κατ' εὐχτ. διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐρωτῶσιν, ὅπερ εἶναι
 ἱστορικός ἐνεστώς.—εἰς τὰ τοιαῦτα=ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ. 1—28.

1—2 Δισχίλιοι περίπου πορεύονται μετὰ τοῦ ὀδηγοῦ δεδεμένου, ἵνα προκαταλάβωσι τὸ ἄκρον Ξενοφῶν δὲ μετὰ τῶν ὀπισθοφυλάκων πρὸς τὴν φανεράν ἔκβασιν.

1. Οἱ δέ=οὔτοι δέ, δηλ. Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν.—ἐμπαγόν-
τας=ἀφοῦ φάγωσι κατεσπευσμένως: ἐσθίω, ἤσθιον, ἔδομμι, ἔφα-
γον, ἐδήδοκα.—δήσαντες=ἀφοῦ ἐδέσμευσαν: δέω-ω, ἔδουν, δήσω,
ἔδησα, δέδεκα, ἐδέδεκιν—συντίθενται=συμφωνοῦσι.—ἂν λάβω-
σιν=ἐὰν καταλάβωσι.—τῇ σάλπιγγι σημαίνειν=διὰ τῆς σάλπιγγ-
ος νὰ ἀνκηγγέλλωσι: σημαίνω, ἐσήμηνον, σημαίνω, ἐσήμηνα, ση-
μήνης ἔχω, σημήνης εἶχον—ἵεναι=νὰ ἐπέρχονται.—ἐπὶ τοὺς κα-
τέχοντας: ἐχθρικὴν κίνησιν.—αὐτοὶ δέ: δηλ. Χειρίσοφος καὶ Ξε-
νοφῶν.—ἐκβαίνοντες: τροπ. μετ.=ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς κοιλάδος
καὶ ἀναβαίνοντες εἰς τὴν ἀνωφερῆ φανεράν ὁδόν.

2. Πλήθος ὡς δισχίλιοι: κατὰ πρᾶξιν προσδ. εἰς τὸ οἰ-
μέν=κατὰ τὸ πλήθος περίπου δύο χιλιάδες.—ταύτῃ τῇ ὁδῷ: ἀν-
τικείμεν.—ὡς μάλιστα λάθοιεν: δηλ. τοὺς πολεμίους=ἵνα ὅσον τὸ δυ-
νατὸν περισσύτερον διαφύγωσι τὴν προσοχὴν τῶν πολεμίων: λα-
θάνω, ἐλάθηνον, λήσω, ἔλαθον, λέληθα, ἐλελήθειν.—οἱ περιούτιες=
οἱ κύκλω πορευόμενοι δισχίλιοι.

3—4 Οἱ πολέμοι κατέχοντες τὴν φανεράν ἔκβασιν ἠγωνίζοντο δι' ὅλης
τῆς νυκτὸς κυλίοντες μεγάλους λίθους.

3. Ἐπὶ χαράδρα=πλησίον χαράδρας.—πρὸς τὸ ὄρθιον=πρὸς
τὴν ἀνωφερῆ ὁδόν.—τηνικαῦτα=ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ.—ἐκύλινδον=ἐκύ-
λιν: κυλινδέω καὶ κυλίνδω, ἐκύλινδον.—ὄλοιτροχους=μεγάλους
στρογγύλους λίθους.—ἄμαξιαίους=μόνον δι' ἄμαξίας δυναμένους νὰ
κινῶνται.—φερόμενοι=ὅτε ἐφέροντο μεθ' ὀρμῆς.—πταίοντες=διότι
προσέκρουον: πταίω, πταίσω, ἔπταισα, ἔπταικα ἢ πταίσας ἔχω,
πταίσας εἶχον.—διεσφενδονῶντι=ἐξεσφενδονίζοντο μακρὰν.—καὶ
παντάπασιν=ὥστε καὶ καθολοκληρίαν—οὐδὲ πελάσαι=οὔτε νὰ πλη-
σωσι: πελάζω, ἐπέλαζον, ἐπέλασα, πελάσας ἔχω, πελάσας εἶχον.—
τῇ εἰσόδῳ: ἀντικείμενον.

4. Ταύτῃ...ἄλλῃ=διὰ τούτου τοῦ μέρους. δι' ἄλλου.—δύναιντο:

δηλ. πελάσαι.—ἐπεὶ ὄντο: χρον. προτ.—ἀπιόντες=ὅτι ἀπῆλθον.—
ἐπὶ τὸ δεῖπνον: ἢ ἐπὶ σημ. σκοπόν=ἵνα δειπνήσωσι.—ἀνάριστοι
=νηστικοί.—ὄντες: κατηγ. μετ.—οὐδέν=οὐδόλως.—δι' ὅλης τῆς
νυκτός: ἢ διὰ σημ. διάρκειαν.—καθ' ἕλην τὴν νύκτα.—κυλίνδοντες:
κατηγ. μετχ.—τεκμαίρεσθαι ἦν=ἦτο δυνατόν νὰ συμπεράνη τις
τοῦτο: τεκμαίρομαι, ἐτεκμαίρομαι, τεκμαροῦμαι, ἐτεκμηράμην.—
τῷ πρόφω=ἐκ τοῦ κρότου.

Οἱ μετὰ τοῦ ὁδηγοῦ πορευόμενοι καταλαμβάνουσι τὸ ἄκρον· σαλ-5-7
πίσαντες δὲ καὶ ἀλαλάξαντες ἐπέρχονται ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν
ὁδόν, οἵτινες ἐτρόπησαν εἰς φυγὴν.

5. Κύκλω περιμόντες=διὰ κύκλου πορευθέντες.—κατάλαμβά-
νουσι=εὐρίσκουσι.—ἀμφὶ πῦρ=πέριξ πυρᾶς.—καθημένους: κα-
τηγ. μετ.=νὰ κάθηται: κάθημαι, ἐκάθημαι καὶ καθήμενος λαμ-
βάνεται ὡς παρ: τοῦ καθέσομαι.—τοὺς μὲν... τοὺς δέ=ἄλλους μὲν ..
ἄλλους δέ.—κατακλονότες=ἀφοῦ ἐφόνευσαν: εὐρηται πάντοτε σύν-
θετον κατακλονώ, ἐκλονώ, κλονώ, κλονάω, κλονῶς ἔσομαι.—
ὡς κατέχοντες τὸ ἄκρον=νομίζοντες ὅτι ἦσαν κάτοχοι τῆς κορυφῆς.

6. Μαστός=λόφος ἔχων τὸ σχῆμα μαστοῦ. ἢ στενὴ αὐτῆ
ὁδός: δηλ. ἢ φανερά.—ἐφ' ἧ=πλησίον τῆς ὁποίας. ἐφοδος=
βατὴ ὁδός.—ἐπὶ τῇ φανερά=πλησίον τῆς φανεράς.

7. Διήγαγον=διῆλθον.—ὑπέφαιναν=ἤρχισε φαινομένη ὀλίγον
κατ' ὀλίγον.—ἐπὶ τοὺς πολεμίους: ἢ ἐπὶ σημ. ἐχθρικὴν κίνησιν.—
ἔλαθον προσελθόντες=λεληθότως ἐπλησίασαν, δηλ. χωρὶς νὰ ἐν-
νοηθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων.—ἐπεὶ εἶδον: πρότ. χρον.—ἐφθέγγατο
=ἐσάλπισε: φθέγγομαι, μέσ. ἀποθ. ἐφθεγγόμην, φθέγγομαι, ἐφθεγγ-
ξάμην, ἐφθεγγαί. —ἀλαλάξαντες ἀφοῦ ἐκραύγασαν: ἀλαλάζω, ἠλά-
λαζον, ἠλάλαξα.—ἴεντο: παρατ. τοῦ ἴεμαι=μεθ' ὁρμῆς ἐπήρχοντο.
—ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους=τοὺς πολεμίους.—οἱ δέ=οὔτοι δέ.—οὐκ
ἐδέξαντο=δὲν ἀντέστησαν.—τὴν ὁδόν: ἦτοι τὴν φανεράν ὁδόν.—
φεύγοντες: τροπ. μετ.: φεύγω, ἐφευγον, φεύζομαι, ἐφυγον, πέ-
φευγα, ἐπεφεύγειν.—λιπόντες: χρον. μετ.=ἀφοῦ ἀφῆκαν τὴν ὁδόν
διὰ φυγῆς.—ἀπέθνησκον=ἐφονεύοντο: θνήσκω, παθ. διαθ., ἀπέθνη-
σκον, ἀποθανοῦμαι, ἀπέθανον, τέθνηκα, ἐτεθνήκειν, τεθνήξω καὶ
τεθνηκῶς ἔσομαι.

8—10 Χειρίσοφος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὁρμῶσι διὰ τῆς φανερᾶς ὁδοῦ. Ξενοφῶν δὲ μετὰ τῶν ὑποζυγίων δι' ἧς ἐπορεύθησαν οἱ μετὰ τοῦ ὁδηγοῦ, ἀλλ' εὗρίσκει τοὺς πολεμίους κατέχοντας λόφον τινὰ ὑπεράνω τῆς ὁδοῦ.

8. Κατὰ ἀτριβεῖς=δι' ἀπατήτων ὁδῶν.—ὡς ἐδύνατο : δηλ. ἀναβαίνειν.—ἀνίμων : παρατ. τοῦ ἀνιμάω-ῶ=σύρω τινὰ ἐπάνω. Συνων. ἀνέλω.—τοῖς δόρασι : δοτ. ὄργ.=διὰ τῶν δοράτων.

9. Συνέμειξαν=συνηνώθησαν : μείγνυμι καὶ μειγνύω, ἐμειγνυ, μείζω, ἔμειζα.—τοῖς προκαταλαβοῦσι : δηλ. τοῖς δισχιλίσις.—ἤπερ=διὰ τούτης διὰ τῆς ὁποίας ἀκριβῶς.—εὐδοκίατη=πολύ εὐκόλως βατή.

10. Ἐνυργάνουσι=συναντῶσι, τυγγάνω, ἐτύγγανον, τεύζομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, τετυχηκῶς ἦν.—λόφω : ἀντικμ.—ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ=ὑπεράνω τῆς ὁδοῦ.—ἢ ἀποκόψαι=ἢ γὰ ἀποκρούσωσιν, ἀποδιώξωσι : κόπτω, ἔκοπτον, κόψω, ἔκοψα, κέκοφα.—ἢ διεξεύχθαι=ἢ γὰ εἶναι ἀποκεχωρισμένοι : ἀπκρ. πκθ. παρκκ. τοῦ διαξεύχνομαι, ἐξευξάμην, ἐξεύχθην καὶ ἐξύγην, ἔζευγμα.—ἐπορεύθησαν ἄν=θὰ ἐπορεύοντο : ἀπόδ. τῆς νοουμένης ὑποθ. εἰ τὰ ὑποζύγιά ἦν ἄλλη ἢ ταύτη ἐκβῆναι.—ἦν ἐκβῆναι=ἦτο δυνατὸν γὰ ἐξέλθωσι.

11—13 Ξενοφῶν παρακελεύσας τοὺς ἑαυτοῦ ἐπέρχεται κατὰ τῶν πολεμίων καὶ τρέπει αὐτοὺς εἰς φυγὴν, οὕτω δὲ καταλαμβάνει δύο λόφους ὑπερκειμένους.

11. Ἐνθα δὴ=τότε πλέον.—ἀλλήλοισι : ἀντικ.—προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον=ἐφορμῶσι πρὸς τὸν λόφον : βάλω, ἔβαλλον, βάλῳ, ἔβαλον, βέβληκα, ἐβεβλήκειν.—ὀρθίοις τοῖς λόχοις : δοτ. τοῦ ὀργάνου=διὰ τῶν λόγων τεταγμένων κατὰ στήλας, ἀντίθετον τοῦ κατὰ φάλαγγα, ὅτε τὸ μέτωπον ἦτο πολὺ μεγαλύτερον τοῦ βάθους.—ἄφοδον=ὄδον διὰ τῆς ὁποίας ἠδύνατο γὰ φύγωσιν.

12. Τέως = μέχρι τινός.—ἀναβαίνοντι : χρον. μετ.—οὐ προσίεντο=δὲν ὑπέμενον.—ἀλλὰ φυγῇ λείπουντι τὸ χωρίον=ἀλλὰ καταλείπουντι τὸν λόφον φεύγοντες.—ὀρῶσιν : μετοχή=καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ὀρῶσιν ἔμπροσθεν....

13. Ἐννοήσας : κλιτολ. μετχ.=ἐπειδὴ ὑπώπτευσε.—ἔρημον = ἄνευ φρουρᾶς.—τὸν ἠλωκότα : δηλ. τὸν πρῶτον λόφον ὁ ὁποῖος

ἦτο κτειλημμένος.—παριοῦσιν=ὄτε διέβαινον.—ἐπὶ πολὺ ἦν= πολὺ διάστημα κτεῖχον.—τῷ αὐτῷ τρόπῳ : δηλ. ὀρθοῖς τοῖς λόχοις.—αἰροῦσι=κυριεύουσιν : αἰρέω—ῶ, ἤρουν, αἰρήσω, εἶλον, ἤρηκα, ἤρήκειν. Κατὰ σημασ. παθητ. αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀλίσκομαι.

Οἱ ἐθελονταὶ ἐπέρχονται ἐναντίον τρίτου λόφου κατεχομένου 14—16 ὑπὸ τῶν πολεμίων, οἵτινες φεύγουσι φοβηθέντες κύκλωσιν.

14. Λοιπὸς ἦν=ὑπελείπετο.—ὁ ὑπὲρ τῆς...φυλακῆς : ἐννοεῖται ὦν.—ὁ ὁποῖος ἦτο ὑπεράνω τῆς φρουρᾶς.—τῆς νυκτός=κατὰ τὴν νύκτα.

15. Ἐγγὺς ἐγένοντο=ἐπλησίασαν.—ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι=ὥστε πάντες ἠπόρουν.—καὶ ὑλώπιευν : ἐγένετο ὀρθὸς ἀπὸ πλάρχου ἀντὶ τοῦ ὑποπιεύειν.—δεισαντας : αἰτιολ. μ.τ.χ.= διότι ἐφοβήθησαν : δέδοικα καὶ δέδιχα, ἐδεδόικειν καὶ ἐδεδίειν, δεισομαι, ἔδεισα.—Οἱ δ' ἄρα=ἄλλ' οὗτοι δέ.—τὰ ὀπισθεν γιγνόμενα =τὰ ἐν τῷ πρώτῳ λόφῳ.

16. Ἐπὶ τὸ ἄκρον : δηλ. τὸν μαστόν.—ὑπάγειν=να προεῦνται εἰς τὸ ἔμπροσθεν.—ὅπως προσμείξειαν=ἵνα πλησιάσωσι.—καὶ προσελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν=καὶ ἀφοῦ προχωρήσωσι διὰ τῆς ὁδοῦ.—θέσθαι τὰ ὄπλα=να στρατοπεδεύσωσι.

Ξενοφῶν, μαθὼν τὴν ἀπόκρουσιν τῶν ἑαυτοῦ ἀπὸ τοῦ πρώτου 17—19 λόφου, ζητεῖ τοὺς πεσόντας διὰ συνθήκης, καὶ πρὸς τοῦτο ἦλθεν εἰς λόγους μετὰ τῶν πολεμίων.

17. Πεφευγώς=φυγὰς.—ὡς ἀλεκόπησαν=ὄτι ἀπεδιώχθησαν.—μὴ ἀλάμενοι=μὴ πηδήσαντες : μ.τ.χ. ἀορ. τοῦ ἔλλομαι, ἠλλόμην, ἄλοῦμαι. ἠλάμην.—κατὰ τῆς πέτρας=κάτω ἀπὸ τὸν βράχον.

18. Διαπραξάμενοι : χρόν μ.τ.χ.=ἀφοῦ κατώρθωσαν.—ἀντίπορον=ἀπέναντι κείμενον.

19. Ἐφ' ᾧ=ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ.—μὴ κείν=να μὴ κείωσι : κείω καὶ κέω, ἔκκισιν καὶ ἔκκισιν, κέυσω, ἔκυσσα, κέκυσκα—συνωμολόγει=παρεδέχεται : συνωμολογέω—ῶ, ὄμκλόν.—παρήει=παρήρηχεται. διέβαινε.—οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου : βραχυλογικῶς ἦτοι=οἱ ἐκ τούτου τῷ τόπῳ ὄντες ἐκ τούτου τοῦ τόπου.—συνερούρησαν=συνέρουσαν : ῥέω, ἔρρουσιν, ῥυήσομαι, ἐρρύην καὶ σπην. ἔρρουσα, ἐρρύηκα, ἐρρούηκειν καὶ ἐρρουηκῶς ἦν.

20—23 Ξενοφῶν ἐνῶ κατήγορο τοῦ λόφου προσβάλλεται ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἶτα δὲ ἐνοῦται ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν καὶ στρατοπεδεύει εἰς κώμας ἐχούσας ἄφθονα τὰ ἐπιτηδεῖα.

20. Ἐνθα τὰ δπλα ἔκειτο=ἔπου εἶχον στρατοπεδεύσει.—ἴεντο δὴ=ἐφόρων ἦδη.—ἐπεὶ ἐγένοντο=ὅτε ἐφθασαν.—κατέαξαν=συνέτριψαν: ἀόρ. τοῦ κατάγνυμι, κατέαξα, κατέαγα, κατεαχῶς ἦν. ὑπασπιστοῖς=σωματφοῦλαξ.—ἀπέλιπον=ἀφῆκεν ὀπίσω.

21. Λουσιεύς. Λουσὸς πόλις τῆς Ἀρκαδίας.—προσέδραμεν αὐτῷ=ἔδραμε πρὸς αὐτόν: τρέχω, ἔτρεχον, δραμοῦμι, ἔδραμον, δεδράμηκα, ἐδεδράμηκεν.—πρὸ ἀμφοῖν=πρὸ τοῦ Ξενοφώντος καὶ ἑαυτοῦ.—προβεβλημένος=ἔχων προβάλλει.

22. Ὅμοῦ ἐγένετο=ἠνώθη.—καὶ ἐπιτηδεῖοις δαμιλέοι=καὶ ἐχούσας ἄφθονα τὰ τροφίμα.—ἐν λάκκοις κονιατοῖς=ἐντὸς λάκκων χειρισμένων μὲ ἄσβεστον.

23. Διεπρόξατο=ἐσυνθηκολόγησαν.—τοῖς ἀποθανοῦσιν=εἰς τιμὴν τῶν φονευθέντων.—ἐκ τῶν δυνατῶν=κατὰ τὰς δυνάμεις.—ὡσπερ νομίζεται=καθὼς εἶναι καθιερωμένον, κατὰ νόμον συνηθίζεται.

24—26 Τοῖς Ἑλλήσι πορευομένοις οἱ βάρβαροι καταλαμβάνοντες τὰς παρόδους διὰ τῶν τόξων καὶ σφενδονῶν πράγματα παρεῖχον Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος ἀπωθοῦσιν αὐτούς.

24. Προκαταλαμβάνοντες=καταλαμβάνοντες πρότερον τὸν τόπον.—δπη εἶη: ἀόρ. ἐπανάλιψιν.—ἐκώλυον: παρκτ. ἀποπέιρας=προσεπάθουν νὰ ἐμποδίζωσι: κωλύω, ἐκώλυον, κωλύσω, ἐκώλυσα, κελώλυκα: ἀντίθ. ἐάω—ῶ.—τὰς παρόδους=διόδους.

25. Ὅποτε κωλύοιεν. ἀόρ. ἐπανάλιψις=ὁσάκις ἤθελον ἐμποδίζει.—ἐκβαίνων=ἀνελκίνων.—τὴν ἀπόφραξιν=τὴν ἀπόκλεισιν.—τοῖς πρώτοις: δοτ. χριστ.=ὑπὲρ τῶν πρώτων.—πειρώμενος γίγνεσθαι=προσπαθῶν νὰ φθάσῃ: πειρώμαι, ἐπειρώμην, πειράσομαι, ἐπειρασάμην, ἐπειράθην, πεπειράμαι.

27—28 Οἱ πολέμοι ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ὄντες οὐ μόνον κατὰ τὴν ἀνάβασιν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν κατάβασιν τῶν Ἑλλήνων παρεῖχον αὐτοῖς πράγματα ἐν τούτοις δὲ τοῖς μέρεσιν οἱ Κρηῖτες ἐγένοντο χρησιμώτατοι.

27. Ἦν δὲ καὶ ὁπότε=ἐνίοτε δέ.—πάλιν καταβαίνουσιν=ὅτε

πάλιν κατέβηκινον.—καὶ ἐγγύθεν=οὐ μόνον μακρόθεν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ πλησίον.—ἀποφεύγειν=να σώζωνται διὰ τῆς φυγῆς.

28. Ἐγγὺς τριπήχη=περίπου τριῶν πήχεων.—τὰ δὲ τοξεύματα=τὰ δὲ βέλη.—εἴλικον=ἔσυρον : ἔλκω, εἴλικον, ἔλξω, εἴλικυσα, εἴλικυκ.—τὰς νευράς=τὰς χορδάς, προσβαίνοντες=πατοῦντες. Ἦτοι ὁ τοξότης πατῶν κεκαμμένον πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὸν ἀριστερὸν πόδα μὲ τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς τεταμένον ἔσυρε τὴν νευράν.—ἐχώρει=διήρχοντο : χωρῶ ὀμκλόν, μέλλ. χωρήσομαι καὶ σπαν. χωρήσω.—ἐχοῶντο αὐτοῖς : ἀντικ. χρῶμαι, ἐχρώμην, χρήσομαι, ἐχρησάμην, ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην.—ἀκοντίοις : κατηγ. =ὡς ἀκόντια.—ἐναγκυλιῶντες=ἀφοῦ προσῆπτον εἰς αὐτὰ ἀγκύλην ἦτο δὲ ἡ ἀγκύλη λωρίον διὰ τοῦ ὁποίου κορτούμενον ἐρείπτετο ὡς ἀκόντιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ΄.

Μετὰ πορείαν ἐπὶ ἡμερῶν, καθ' ἃς πλείστα κατὰ ἔπαυτον, οἱ Ἕλληνες ἀφικνοῦνται παρὰ τὸν ποταμὸν Κεντρίτην χωρίζοντα τὴν τῶν Καρδοῦχων χώραν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀρμενίων. Ἀφοῦ δὲ διέβησαν τὸν ποταμὸν, εὗρεθέντος πόρου ὑπὸ δύο νεανίσκων, εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἀρμενίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄. 1—22.

Πορευόμενοι διὰ τῆς Ἀρμενίας ἀφικνοῦνται εἰς τὸν ποταμὸν 1—6 Τηλεβόαν. Ἐνταῦθα δὲ μετὰ τοῦ ὑπάρχον Τιριβάζου συνθηκολογοῦσιν ἵνα λαμβάνωσι τὰ χροιώδη ἐκ τῆς ἑαυτοῦ χώρας.

1. Διέβησαν : τὸν ποταμὸν Κεντρίτην. — συνταξάμενοι=ἀφοῦ παρέταξαν ἑαυτοὺς ὡς εἰς μάχην. ἀμφὶ μέσον ἡμέρας=περὶ τὴν μεσημβρίαν.—πεδίων ἅπαν : ἀντικ. τοῦ ἐπορευθήσαν.—λείους=ὀμκλούς.—διὰ τοὺς πολέμους : ἀνχγ. ζῆτιον.

2. Εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμην=καθ' ἑλξιν ἀντὶ τοῦ ἡ δὲ κώμη εἰς ἦν ἀφίκοντο.—μεγάλη : κατηγ.—βασιλείον=ἀνάκτορον.—τῷ σαιράπῃ : δοτ. χρῶ.=διὰ τὸν σαιράπην δηλ. Ὀρόνταν.—τύρσεις ἐπῆσαν=πύργοι πολεμικοὶ ἐπάνω ἦσαν.

3. Ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς=διέβησαν ἄνω τῶν πηγῶν.—Τηλε-

βόαν : πικραπόττιμον τοῦ Εὐφράτου, ὀλίγον μακρὰν τῶν ἀνατολικῶν πηγῶν τοῦ Τίγρητος, νῦν Κερκσού.—καλὸς μὲν μέγας δ' οὐ= ὠρτίος μὲν ποταμὸς ἀλλ' οὐχὶ μέγας. Οἱ ἀρχαῖοι πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὠρτίου μετεχειρίζοντο τὴν φράσιν καλὸς τε μέγας.

4. Ἡ πρὸς ἐσπέραν=δυτικῆ. — ὕπαρχος=διοικητὴς ὑποτεταγμένος εἰς στρατήν.—ὅποτε παρεῖη=ὄσakis ἦτο παρών.—ἀνέβαλλεν=ἀνεβίβριζεν, ὅπερ ἦτο σημεῖον εὐνοίας καὶ πίστεως ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως.

5. Τοῖς ἄρχουσι=τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἑλλήνων.—προσελθόντες=προχωρήσαντες.—εἰς ἐπήμοον=ὄστε νὰ ἀκούηται ἡ φωνή.

6. Σπείσασθαι=νὰ συνθηκολογήσῃ : μέσ. ἀορ. τοῦ σπένδομαι, ἐσπενδόμην, σπείσομαι, ἐσπεισάμην, ἔσπεισμαι, ἐσπείσμην.—ἐφ' ᾧ=ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ.—ἔδοξε ταῦτα : ἀσυνδέτως διότι σημαίνει τὴν ἔρρσον ἀκολουθίαν τῆς πράξεως.—ἐπὶ τούτοις=συμφώνως πρὸς τούτους τοὺς ὅρους.

7—9 Ἐνῶ οἱ Ἕλληες ἐστρατοπέδευον ἐν κόμαις μεστῶις ἐπιτηδείων λίπτε ἄφθονος χιών.

8. Τῆς νυκτός : γεν. τοῦ χρόνου.—ἔωθεν=ἀπὸ τῆς πρώτης.—διασκηῆσαι τὰς τάξεις=νὰ καταλύσῃ χωριστὰ ἕκαστον τάγμα.—κατὰ κόμας : ἢ κατὰ σημ. χωρισμόν.

9. ἀγαθὰ=χρήσιμα.—ἱερεῖα....ὄσπρια, ἐπεξήγ. τοῦ ἀγαθὰ.—ἱερεῖα=τὰ πρὸς θυσίαν κατὰλληλα ζῶα καὶ τὰ πρὸς εὐωχίαν σφαζόμενα.—ἀστιάφιδας=σταφίδας.—τῶν ἀποσκεδαννύμενων : γεν. διακρ.=ἐκ τῶν ἀπομακρυνόμενων : σκεδάννυμαι, ἐσκεδαννύμην, ἐσκεδάσθην, ἐσκεδασάμην, ἐσκεδάσμαι, ἐσκεδάσμην.—οἱ καίδοιεν=ὅτι παρετήρησαν κελῶς. φαινόντα : κατηγ. μετοχ.=λάμποντα : φαίνω, ἔφρνον, ἔφρηνα, πέφραγα.

10—13 Οἱ Ἕλληες δι' ἀσφάλειαν συνάγουσι τὸ στρατεύμα, κατὰ τὴν νύκτα ὁμως λίπτε καὶ πάλιν πολλὴ χιών ὕφ' ἧς πολλὰ πάσχουσιν.

10. Ἐδίδκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς=ἐφρόνον λοιπὸν οἱ στρατηγοί.—διασκηῆσθαι=νὰ καταλύσῃ χωριστὰ εἰς κόμας. νὰ στρατοπεδεύσῃ : διασκηῆσθαι, ἐσκήνησεν, σκηῆσθαι, ἐσκήνωσά, ἐσκήνωσα ἢ σκηνώσας ἔχω, σκηνώσας εἶχον.—ἐντεῦθεν=μετὰ τοῦτο.—διαθροιάζειν=ὅτι κίθριον ἔκλυε : τὸ ὑποκ. ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Θεός.

11. *Νυκτερευόντων*—ἐνῶ διήρχοντο τὴν νύκτα : νυκτερεύω, ἐνυκτέρευον, νυκτερεύσω, ἐνυκτέρευσα. — *ἄπλετος*—ἄφθονος. — *κατακειμένους*—οἱ ὅποιοι χαμὰ ἐκείντο. — *συνεπόδισεν*—ἔδρασε τοὺς πόδας, ἤμπόδισε γὰ βραδίῳσι. — *καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι*—καὶ πολὺ ἐδίσταζον γὰ σηκώνωνται. — *κατακειμένων γάρ... παραρρηεὶη* : ἡ σειρὰ τοῦ λόγου : *ὅτι γὰρ κατακειμένων μὴ παραρρηεὶη ἢ χιῶν ἐπιπτωκυῖα ἀλεινὸν ἦν*—δηλαδὴ εἰς ὄντινα ἐξ αὐτῶν, ὅτε κατέκειντο, ἢ χιῶν, ἥτις εἶχεν ἐπιπέσει, δὲν ἤθελε κατολισθαίνειν, παρεῖχε θερμότητα : ῥέω, ἔρρεον, ῥυήσομαι, ἔρρῶν, σπαν. ἔρρευσα, ἔρρῶκα, ἔρρυήκειν καὶ ἔρρυηκῶς ἦν.

12. *Γυμνός*—ἄνευ ἱματίου καὶ μόνον μετὰ χιτῶνος. — *τάχα*—ταχέως. — *ἀφελόμενος* : τὴν ἀξίην ἢ τὰ ζύλα, διότι ἐλλείπει τὸ ἀντικείμενον. — *Ἐκ δὲ τούτου* : χρον. προσδ. — *ἐχρίοντο*—ἔχριον ἐαυτούς· τοῦτο δὲ διότι ἡ χρῖσις ἐπέφερε θερμότητα.

13. *Χοῖμα*—πᾶν διὰ τοῦ ὁποίου τις ἀλείφεται. — *ῶ* : ἀντικ. τοῦ ἐχρῶντο. — *σείιον*—λίπος χοίρινον. — *τερμίνθινον*—ἐκ τερεβίνθου ἐκ τῆς ὁποίας ἡ τρεμεντίνα. — *μῦρον*—εὐῶδες ἔλαιον.

Οἱ Ἕλληνες συλλαβόντες ἄνδρα ἰνὰ πολέμιον *μανθάνουσι παρ' 14—18* αὐτοῦ, ὅτι *Τιοίβαζος* μετὰ δυνάμειος παρεσκευάζετο ἵνα ἐπιτεθῆ κατ' αὐτῶν ἐν τῇ τοῦ ὄρους διαβάσει.

14. *Διασκηνητέον εἶναι*—ὅτι δεῖ διασκηθεῖν αὐτούς. — *ἐνθα δὴ*—τότε πλέον. — *ἦσαν*—ἐπορεύοντο. — *σὺν κροαυγῇ καὶ ἡδονῇ*—μὲ χαρμόσυνον κροαυγῆν : *σχῆμα* ἐν διὰ δυοῖν. — *ἐνέπρησαν*—ἐκασαν : ἐμπίμπρημι, ἐνεπίμπρην, ἐμπρήσω, ἐνέπρησα, ἐμπρήσας ἔχω, ἐμπρήσας εἶχον. — *ὑπὸ ἀτασθαλίας* : ἀναγκ. αἰτ. — *ἐνεκα ἀπερισκεψίας*. — *δίκην ἐδίδουσαν*—ἐτιμωροῦντο. — *σηηροῦντες* : αἰτιολ. μετοχή.

15. *Τημνίην* : Τήμνη πόλις τῆς μικρᾶς Αἰολίδος, πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Ἑρμου. — *ἀληθεῦσαι*—ὅτι εἶπεν ἀλήθειαν. — *τὰ ὄντα ... ὡς οὐκ ὄντα* : ἐπεξ τοῦ τοιαῦτα.

16. *Οὐκ ἔφη ἰδεῖν*—ἔφη οὐκ ἰδεῖν—ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶδε. — *φαρέτραν* : θήκη ἐκ δέρματος, ἐν ἣ ἐτίθεντο τὰ βέλη. Αὕτη ἐφέρετο διὰ τελαμῶνος ἐκ τοῦ δεξιῦ ὤμου καὶ ἔκειτο συνήθως ἐν τῇ ἀριστερᾷ πλευρᾷ, ἐνῶ παρὰ Πέρσαις ἐν τῇ δεξιᾷ. — *σάραριν*—πέλεκυν

ἀμφίστομον, Σκυθικόν.— Ἀμαζόνες : ἐμυθεύετο ὅτι κατῴκουν παρά τὸν ποταμὸν τῆς Καππαδοκίης Θερμώδοντα.

17. Ποδαπὸς εἶη=ποία εἶναι ἡ πατρίς του.— Πέρσης : κατηγορ.— πορεύεσθαι δέ=ὅτι ἐστέλλετο δέ. καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον=μέ ποῖον σκοπὸν ἦτο συνηθροισμένον : συλλέγομαι, συνελεγόμεν, συλλέξομαι, συνελεξάμην, συλλεγήσομαι, συνελέχθην, συνελέγην, συνείλεγμα, συνειλεγμένος ἦν.

18. Χάλυβας : οὔτοι ἦσαν ἀνδρεῖοι, γείτονες τῶν Ἀρμενίων.— Ταόχους : κατοικοῦντας παρά τὸν Ἀράξην ποταμὸν μεταξύ Ἀρμενίας καὶ Πόντου.— ὡς... ἐπιτησόμενον : τελ. μετ.=ἵνα ἐπιτεθῆ.— ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους=ἐν τῇ διαβάσει ὑπεράνω τοῦ ὄρους.— ἥπερ μοναχῇ εἶη=ὄπου ἴσα ἴσα μόνον ἦτο.

19—22 Οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μαθόντες ταῦτα ἐπέροχονται κατὰ τῶν πολεμίων, οἵτινες τρέπονται εἰς φυγὴν φονευθέντων τινῶν ἐξ αὐτῶν.

19. Φύλακας=φρουρούς.— ἐπὶ τοῖς μένουσι=ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μενόντων.— τὸν ἀλόγια ἀνθρωπον=τὸν συλληφθέντα πολεμίον.

20. Τὸ στρατόπεδον : δηλ. τῶν πολεμίων.— οὐκ ἔμειναν=δὲν περιέμειναν.— ἀνακραγόντες=κραυγάζοντες δυνατὰ : ἀνακράζω, ἔκραγον, κέκραγα, ἐκεκράγειν.

21. Ἦλωσαν=συνελήφθησαν.— εἰς εἴκοσι=περίπου εἴκοσι.— ἐκπώματα=ποτήρια.— ἀρτοκόποι, οἰνοχόοι : κατηγορ.

22. Ἐπειδὴ ἐπόθοντο=ὅτε ἐπληροφόρηθησαν, μέσ. ἀφ. β. τοῦ πυνθάνομαι.— ἐπὶ τὸ στρατόπεδον : δηλ. τὸ ἐκυτῶν.— μή... γένοιτο=φοβούμενοι μήπως γίνῃ.— τῇ σάλπιγγι : δοτ. ὄργαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ἐξακολουθήσαντες τὴν πορείαν, καὶ διαβάντες τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, μετὰ χειμῶνα βαρὸν καὶ χιόνα πολλήν, δι' ἧ ἀπέθανον πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ὑποζυγίων, ἔφθασαν εἰς κόμας ἔχουσας ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Οἱ Ἕλληνες πορευόμενοι ἐν μέσῳ χιόνος καὶ πολλὰ πάσχοντες ἔφθασαν εἰς τὸν Φᾶσιν ποταμὸν. ἀποκρούσαντες δὲ Ταόχους καὶ

Φασιανούς κατά την διὰ τῶν ὄρεων διάβασιν κατέβησαν εἰς κόμας ἱκανὰ ἐχούσας τὰ ἀγαθὰ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Διὰ τῆς χώρας τῶν Ταόχων βαδίζοντες καὶ πολλὰ χρειώδη λαβόντες, διὰ τῆς τῶν Χαλύβων καὶ Σκυθηνῶν χώρας ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος Θήχην, ὁπόθεν χαίροντες εἶδον τὴν θάλασσαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄. 1—28

Ἐντεῦθεν πορεύονται διὰ τῆς τῶν Μακρόνων χώρας καὶ φθά-^{1—3}
νουσιν εἰς ποταμὸν ὀρίζοντα τὴν ἑαυτῶν καὶ τὴν Σκυθηνῶν χώραν
ἐνθα εὐρίσκουσιν ἀντιτεταγμένους τοὺς Μάκρωνας.

1. Διὰ Μακρόνων : μετωνυμικῶς ἀντὶ τοῦ διὰ τῆς χώρας Μακρόνων, οἵτινες κατῴκουν μεταξύ τοῦ Πόντου καὶ τοῦ ὄρους Θήχου. — ἐπὶ τὸν ποταμὸν : Ἄψχρον, νῦν δὲ Τσουρούκ—Σοῦ. — Ὅς ὠρίζε = ὁ ὁποῖος ἐχώριζε : ὀρίζω, ὠρίζον, ὀρίω, ὠρισκ, ὠρικα, ὀρίσας εἶχον.

2. Ὑπερδέξιον χωρίον = τόπον ὑψηλόν. — οἶον χαλεπώτατον : τὸ οἶον ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικόν = ὅσον τὸ δυνατόν ἀπροσβατότατον. — ἐνέβαλλεν = ἐχύνετο. — ὁ ὀρίζων = ὁ χωρίζων τὴν τῶν Μακρόνων καὶ Σκυθηνῶν. — δένδροσι : δοτ. αἰτ. — ἔκοπιον : ἵνα ἀνοίξωσι τὴν ὁδόν.

3. Γέροα = ἑλαφρὰς ἀσπίδας. — τριχίνους = μιλλίλους, τοὺς ὁποῖους ἐφόρουσιν οἱ πτωχοὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς πλουσίους φοροῦντας λινοῦς. — κατ' ἀντιπέραν = ἀντικρῦ. — ἀλλήλοισι : ἀντικ. — διεκελεύοντο = πρῶρων. — ἐξικνοῦντο δ' οὐ = ἀλλ' ὅμως δὲν ἔφθανον : ἐξικνοῦμαι, ἱκνούμην, ἴζομαι, ἱκόμην, ἴγμαι, ἴγμην εὐρητικὸν σύνθετον. — οὐδέν = οὐδὲ ὅλως.

Οἱ Ἕλληνες λαβόντες πιστὰ παρὰ τῶν Μακρόνων καὶ δόντες^{4—7}
αὐτοῖς, πορεύονται διὰ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας φθάνουσιν εἰς τὰ ὄρια τῶν Κόλχων.

4. Φάσκων : ἀναφ. μετχ. — δεδουλευκέναι = ὅτι εἶχε χρηματίσει δοῦλος : δουλεύω ὁμαλόν. — λέγων : τροπ. μετχ. τοῦ προσέρχεται. — τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων = τὴν γλῶσσαν τῶν Μακρόνων. —

ἐμὴν ταύτην εἶναι πατριίδα : τὸ ταύτην ὑποκ. τὸ δὲ πατριίδα κατηγ.—
= ὅτι αὕτη εἶναι ἰδική μου πατρίς. — εἰ μὴ ἢ κωλύει : δηλ. ἐμὲ δια-
λέγεσθαι.

5. Ἐρωτήσαντος = ἀφοῦ ἠρώτησε. — τί : ἀναγκ. αἴτιον. — τί...
χορήζουσιν : τὸ χορήζω συντασσόμενον ἀπαρεμ. = βούλομαι νομίζων
ἀναγκαῖον = τί θέλουσι νομίζοντες ἀναγκαῖον γὰ εἶναι : χορήζω,
ἔχρηζον οἱ δ' ἄλλοι τύποι ἀναπληροῦνται περιφραστικῶς.

6. Ὅτι = διότι, αἰτιολογεῖ τὴν νοουμένην πρότασιν πολέμοιο
ἡμῖν χορήζομεν εἶναι. — καὶ ἡμεῖς = ὡς ὑμεῖς οὕτω καὶ ἡμεῖς. —
οὐ κακῶς ποιήσαντες = ὅτι ἔρχονται οὐχὶ βεβήτως ἵνα βλάψωσι.

7. Εἰδοῖεν : πλάγ. ἐρώτησις· ἢ εὐθεῖα δοῖεν ἂν ἡμῖν τὰ πιστά.
— τούτων = περὶ τούτων. — ἐντεῦθεν : χρόν. προσδ. — ἐπεμαρτύ-
ρατο = ἐπεκαλέσθησαν ὡς μάρτυρας.

8—9 Οἱ Μάκρωνες ἐν τοῖσιν ἡμέραις ὁδηγοῦσι τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰ
ὄρια τῶν Κόλχων, ὅπου βουλευόνται τίνι τρόπῳ ἄριστα θὰ πολεμή-
σωσιν.

8. Συνεξέκοπτον = μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐντελῶς ἔκοπτον. —
ώδοποιον = ἔκαμνον βκτήν. — ὡς διαβιβῶντες : μετχ. μέλλ. τοῦ
διαβιβάζω = ἵνα διαπεράσωσιν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην : διαβιβάζω,
διεβίβαζον, διαβιβῶ, διεβίβασσα. — ἐν μέσοις ἀναμεμιγμένοι τοῖς
Ἕλλησι = ἀναμῖξ τεταγμένοι μετὰ τῶν Ἑλλήνων. — ἀγορὰν παρεῖ-
χον = τρόφιμα πρὸς πώλησιν. — παρήγαγον = συνώδευσαν. — Κόλχων :
κατόπουν τὴν ἀπὸ Τραπεζοῦντος μέχρι τῆς τῶν Φασιανῶν χώρας.

9. Ἐνιαῦθα : ἐν τοῖς ὄριοις τῶν Κόλχων. — ὄρος : τὸ νῦν Κερχά
Καπὰν ἢ Ὀχάτ Ντάγ. — ἀνιπαροδιάξαντο φάλαγγα = ἀντιπαρετά-
χθησαν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα. — ὡς οὕτως ἄξιοντες = ἵνα τοιοῦτο-
τρόπως πορευθῶσι. — ὅπως ἀγωνιοῦνται : πλάγ. λόγος = τίνι τρόπῳ
θὰ πολεμήσωσιν : ἀγωνίζομαι, ἀγωνίζομαι, ἀγωνισά-
μην, ἀγωνίσθη, ἀγωνίσμην, ἀγωνίσμην.

10—13 Ἐνοφῶν συνιστᾷ τὴν μὴ κατὰ φάλαγγα πορείαν τῶν λόχων
καταδεικνύων τὰ ἀγαθὰ τῆς τοιαύτης τακτικῆς.

10. Ὅτι δοκοῖ = ὅτι αὐτὸς φρονεῖ. — παύσαντας τὴν φάλαγγα =
ἀφοῦ παρικήσωσι τὴν κατὰ φάλαγγα παράταξιν : παύω, ἔπαυον,
παύσω, ἔπαυσα, πέπαυκα, παύσας εἶχον. — ὁρθίους : κατηγ. ἀντι-

κείμενον.—τῆ μὲν..τῆ δέ=ποῦ μὲν...ποῦ δέ.—ἄνοδον=δυσκόλως
βατόν.—εὐοδον=εὐβάτον.

11. Ἐπὶ πολλῶν=τάξαντες κατὰ βῆθος πολλοὺς ἄνδρας.—
περιπεύουσι=θὰ εἶναι ἐκτὸς τῶν ἰδικῶν μας κεράτων, θὰ ὑπερφαι-
λχυγίσωσι. περιπτεύω, ἐπερίπτειον, περιπτεύσω, ἐπερίπτεισα,
περιπτεύσας ἔχω, περιπτεύσας εἶχον.—ὁ υἱ ἂν βούλωνται=ἕπως θέ-
λουσι.—ἐπ' ὀλίγων=τάξαντες κατὰ βῆθος ὀλίγους.—εἰ δέ πη τοῦτο
ἔσται=ἐὰν δὲ εἷς τι μέρος συμβῆ τοῦτο, δηλ. νὰ διασπασθῆ ἡ
φάλαγγξ.

12. Τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν τοῖς λόγοις=τόσην μόνον ἔκ-
τασιν νὰ καταλάβωμεν διὰ τῶν λόγων.—διαλιπόντας=ἀφοῦ ἀφή-
σωμεν κενὰ διαστήματα.—ὅσον γενέσθαι: πρότ. συμπερ.=ὥστε
νὰ ὑπερφαιλχυγίσωσι.—οἱ κρατίστοι—οἱ ἀνδρεύτατοι.—προσίασι=
θὰ προσέλθωσι.—ταύτη ἄξει=εἰς τοῦτο τὸ μέρος θὰ ὀδηγήσῃ.

13. Τὸ διαλείπον=τὸ μεταξὺ τῶν λόγων διάστημα.—ὄντων=
ὅταν θὰ εἶναι.—ὄρθιον προσιόντα=τὸ ὄρθιον κατηγ.=ἐὰν προσ-
έρχεται ὄρθιος.—εἷς πη=εἷς πῶς, σχεδόν.—οὐδεὶς μηκέτι=οὐδεὶς
πλέον.

Τούτων δοξάντων εὐξάμενοι καὶ παιανίσαντες οἱ Ἕλληνες ἐπὶ 14-- 18
θον ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ ἔτρεψαν αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

14. Ἐμποδόν: κατηγ.=ἐμπόδιον.—τὸ μὴ ἤδη εἶναι=ὥστε
νὰ μὴ εἴμεθα ἀκόμη ἐκεῖ.—ἦν πῶς δυνάμεθα=ἕπως δυνηθῶμεν.—
καὶ ὤμου: ἐλέχθη καθ' ὑπερβολὴν δι' ἧς ὁ λέγων μετὰ χάριτος
ὑπερβάλλει τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πραγματικότητα.

15. Ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο=ἔρθησαν εἰς τὰς θέσεις
τῶν ἕκαστοι ἐκ τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν.—ἀμφὶ τοὺς ὀδοή-
κοντα=περίπου ὀδοήκοντα.—τριχῆ ἐποιήσαντο=εἰς τρεῖς στήλας
διήρσαν.—ἐξακοσίους: κατηγ. τοῦ ἐκάστους.—τοῦ εὐωνύμου ἔξω
=ἐκτὸς τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος.—τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ=ἐκτὸς.

16. Ἐκ τούτου=μετὰ τοῦτο.—παρηγγύησαν=παρήγγειλαν:
ἴδε Δ. Α'. 17.—εὐχεσθαι: ἀξία παρατηρήσεως ἡ πρὸς τὸ θεῖον
εὐλόγησις.—παιανίσαντες=ἀφοῦ ἔψαλλον δέησιν πρὸς τὸν Ἄρην. ἦτο
δὲ ὁ παιὰν ὕμνος εἰς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως πρὸς ἀποτροπὴν νόσου

μολυσματικῆς ἢ ἐπιδημικῆς, τὸν Ἄρην, θεὸν τοῦ πολέμου καὶ ἄλλους θεούς.

17. Ἀντιπαράδειτοιες=τρέχοντες ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων παρὰλλήλως: θέω, ἔθειον, θεύσομαι, ἔδραμον, δεδράμηκα, ἐδεδραμήκειν.—καὶ πολύ=καὶ μέγα μέρος.—κενόν: κατηγορούμενον.

18. Οἱ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί=οἱ τεταγμένοι κατὰ τοὺς Ἀρκάδας πελτασταί.—τὸ Ἀρκαδικὸν ὀπλιτικόν=οἱ Ἀρκάδες ὀπλίται: σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον.—ὁ Ὀρχομένιος: ἐκ τοῦ Ἀρκαδικοῦ Ὀρχομενοῦ διότι ἦτο καὶ Βοιωτικὸς.

19—21 Γενομένης τῆς τροπῆς οἱ Ἕλληνες ἀνέβησαν καὶ εἰστραποπέδευσαν ἐν κόμαις ἐχούσαις πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια.

19. Ὡς ἤρξαντο: δηλ. οἱ Ἕλληνες πελτασταί.—οὐκέτι εἰστήσαν=δὲν ἐστάθησαν πλέον.—φυγῆ=διὰ τῆς φυγῆς, φεύγοντες.—ἄλλος ἄλλῃ.—ἄλλος πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ ἄλλος πρὸς τὰ ἐκεῖ.

20. Τὰ μὲν ἄλλα οὐδὲν οὐ καὶ ἐθαύμασαν=καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰ ἄλλα οὐδὲ τοῦ παρκαμικροῦ θυρυκτισμοῦ ὑπῆρχε τι ἄξιον.—σμήνη=τὰ πλήθη τῶν μελισσῶν.—κηρίων=ἐκ τῶν κηρηθρῶν.—ἄφρονες=μανιώδεις.—ἤμουν=ἐξέρων: ἐμέω—ῶ, ἤμουν, ἤμεσζ.—καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς=καὶ ὑπὸ διαρροίας κατελαμβάνοντο.—σφόδρα μεθύουσαι ἐώρεσαν=ἦσαν ὅμοιοι πρὸς πολὺ μεθυσμένοις: εἰκα, ἐφκειν.—οἱ δὲ πολὺ: δηλ. ἐδῆδοκότες.—μαινομένοις: ἀντικ.=πρὸς μαινομένους.

21. Ὡςπερ τροπῆς γενομένης=ὡς ἂν εἶχε γίνει καταστροφή ἐν τῇ τροπῇ πολεμίων εἰς φυγὴν.—τὴν αὐτὴν πωσ=τὴν αὐτὴν σχεδόν.—ἀνεφρόνουν=συνήρχοντο εἰς ἐαυτούς.—ὥσπερ ἐκ φαρμακοποιίας=ὅπως ἀνίσταται τις θεραπευόμενος μετὰ πόσιν δηλητηρίου.

22—25 Ἀφίξις αὐτῶν εἰς Τραπεζοῦντα καὶ παρασκευὴ πρὸς θυσίαν καὶ τέλεσιν ἀγῶνων.

23. Ἐλήζονιο=ἐλεηλάτουν: λήζομαι μέσ. ἀποθ. ἐληζόμεν, ἐληζάμην.—τὴν Κολχίδα: τὴν ὄρεινὴν, ἣτις ἦτο ἐχθρὰ πρὸς τοὺς Τραπεζοῦντιούς.—ἐδέξαντο: ἐν τῇ πόλει των.—ξένια=δῶρα διδόμενα εἰς τοὺς ξενιζομένους παρὰ τῶν φιλοξενούντων.—ἄλφια: ἄλευρα χονδραλεσμένα, ἅτινα μετεχειρίζοντο εἰς τὰς θυσίας καὶ εἰς κατασκευὴν κοινοῦ ἄρτου.

24. Συνδιεπρατίοντο=διεπραγματεύοντο από κοινοῦ, δηλ. μετὰ τῶν Κόλχων, ἵνα μὴ λεηλατῶσιν οἱ Ἕλληνες τὴν χώραν τῶν Κόλχων. — καὶ παρ' ἐκείνων=ὡς παρ' αὐτῶν οὕτω καὶ παρ' ἐκείνων. — ἤλθον=ἐκομίσθησαν.

25. Ἀποθῦσαι=ὥστε νὰ προσφέρωσι τὰς ὀφειλομένας θυσίας : θύω, ὀμαλόν, φυλάττον τὸ ν βραχὺ ἐν τῷ παρακειμ. καὶ ὑπερσ.— ἡγεμόσυνα : δηλ. ἱερά, διότι ὠδήγησεν αὐτούς ἀσφαλῶς.— εἴλοντο = ἐξέλεξαν.— κατακάνων : αἰτ. μετ.=διότι ἐφόνευσε : κατακάνω, κατέκαινον, κατακκνῶ, κατέκαινον, κατακέκονα, κατακεκονῶς ἔσομαι.— ξυήλη : δοτ. ὄργ : εἶδος μαχαίρας κυρτῆς δρεπανοειδοῦς.— πατάξας : τροπ. μετ : πατάσσω, ἐπάταξα.— τοῦ δρόμου ἐπιμεληθῆναι...προσταιῆσαι=ἵνα καὶ περὶ τοῦ δρόμου φροντίσῃ, ποῦ ἔμελλε νὰ γίνῃ, καὶ τοῦ ἀγῶνος γίνῃ προϊστάμενος.

Γενομένης τῆς θυσίας τελοῦνται ἀγῶνες ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ 26—28 προστασίαν Δρακοντίου τοῦ Σπαρτιάτου.

26. Ἐπειδὴ ἐγένετο : χρον. πρότ.— τὰ δέρματα : δηλ. τῶν θυσιασθέντων ζώων, ἅτινα ἦσαν τὰ βραβεῖα.— ὄπου=πρὸς τὰ ἐκεῖ ὄπου.— οὔπερ=τόπον ὄπου.— ὄπου ἂν τις βούληται : δηλ. τρέχειν.— ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτω=τόσον σκληρὸν καὶ τόσον δασύν— μᾶλλον υ=ὀλίγον περισσότερον.— ἀνιάσεται=θὰ αἰσθανθῇ πόνον : ἀνιῶμαι, ἠνώμην, ἀνιάσομαι, ἠνιάθην.

27. Στάδιον=δρόμος μήκους. Τὸ τῆς Ὀλυμπίας στάδιον εἶναι 192 μέτρων καὶ 37 ⁰/₁₀₀. — τῶν αἰχμαλώτων. Ἐπετρέπη νὰ διαγωνίζονται καὶ οἱ τῶν αἰχμαλώτων βάρβαροι παῖδες, ἀπηγορευμένον ἐν Ἑλλάδι, διότι ἕως ἐλάχιστοι ἦσαν παῖδες ἐλευθέρων.— δόλιχον : ἑπταπλάσιον δρόμον.— πάλην : οἱ ἀγωνιζόμενοι ἐπάλαιον γυμνοί.— πυγμῆν : πάλην διὰ γρονθοκοπημάτων καθ' ἣν οἱ πυγμαχοῦντες ἐτύλισσον τὰς χεῖράς των καὶ δι' ἱμάντων, ἵνα γίνωνται τὰ κτυπήματα μᾶλλον ἐπαισθητά.— παγκράτιον : ἀγῶνα πάλης καὶ πυγμῆς.— κατέβησαν : δηλ. εἰς τὸν ἀγῶνα=ἠγωνίσθησαν.— φιλονικία=ἄμιλλα πρὸς νίκην.

28. Κατὰ τοῦ πρᾶνοῦς ἐλάσαντας=ἀφοῦ διεθύνωσι τοὺς ἵππους κάτω εἰς τὸ κατωφερές.— ὑποσιρέφαντας : δηλ. τοὺς ἵππους=ἀφοῦ στρέψωσιν ὀπίσω τοὺς ἵππους.— ἄγειν : ὑποκ. τοὺς ἵππους=νὰ

ὀδηγῶσιν οἱ ἵππεις.—οἱ πολλοί : δηλ. οἱ περισσότεροι ἵππεις.—
πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον=πρὸς τὸ πᾶρα πολὺ ἀνωφερές.—βάδην=
ἀργά, ἀργά.—ἐνθα=τότε.—παρακείμεσις=προτροπή, παραθάρ-
ρυνσις.

BIBLION V. I, II.

Ἐν Τραπεζοῦντι συσκέπτονται περὶ τῆς λοιπῆς πορείας καὶ Χει-
ρίσοφος μὲν ἀποστέλλεται ἵνα συλλέξῃ ναῦς, Ξενοφῶν δὲ καὶ περὶ
ἄλλων λαμβάνει πρόνοιαν καὶ πρὸς τοὺς Δρύϊας πολεμοῦσιν ἕνεκα
ἐπιτηδείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ. 1—13.

1—3 Ἐπειδὴ οὔτε ὁ Χειρίσοφος ἐπανῆλθεν, οὔτε πλοῖα ἱκανὰ εἶχον,
τὸ μὲν ἄμαχον πλῆθος εἰσβιβάζουσιν εἰς τὰς ναῦς, μετὰ Φιλησίου
καὶ Σοφαινέτου, οἱ δὲ λοιποὶ πορεύονται διὰ ξηρᾶς καὶ μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἀφικνοῦνται εἰς Κερασσοῦντα.

1. Ἦκεν=εἶχεν ἐπανέλθει : ἦκω, ἦκον, ἦζω.—ἦν λαμβάνειν
εἶτι=ἠδύναντο πλέον νὰ λαμβάνωσιν.—ἀπιέον=δει ἀπιέναι=ὅτι
ἔπρεπε νὰ ἀπέλθωσι.—Φιλήσιον : Ἀχαιοὺν, διαδεχόμενον τὸν Μέ-
νωνι.—Σοφαινέτον : Ἀρχάδα ὀδηγήσαντα εἰς Κελαινὰς πρὸς τὸν
Κῦρον χιλιούς ὀπλίτας.—τούτων ἐπιμελεῖσθαι : δηλ. τῆς κατὰ θά-
λασσαν πορείας.—ὠδοποιημένη=εἶχε γίνει εὐβάτος.

2. Τριταῖοι=τὴν τρίτην ἡμέραν.—ἐπὶ θαλάττῃ=παραθαλασσίαν.

3. Ἐξέτασις σὺν τοῖς ὄπλοις ἐγίνετο καὶ ἀριθμὸς=ἐπιθεώρη-
σις τῶν ἐνόπλων καὶ ἀρίθμησις.—καὶ χιόνος : κατὰ τὴν διέβασιν
διὰ τῆς Ἀρμενίας.—καὶ εἴ τις νόσῳ=δηλ. ἐκ τῆς βουλιμίας ὑφ' ἧς
κατελήφθησαν ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ ἐν μέσῳ τῶν χιόνων.

4—6 Ἐνταῦθα ποιοῦνται διανομὴν τῶν λαφύρων ὡς καὶ τῆς τῶν θεῶν
δεκάτης Ξενοφῶν δὲ τὴν μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνέθηκεν ἐν Δελφοῖς
ἐν τῷ τῶν Ἀθηναίων θησαυρῷ, τὴν δὲ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος
κατέλιπε παρὰ τῷ νεωκόρῳ Μεγαβύζῳ.

4. Καὶ διαλαμβάνουσιν : ὁ καὶ ἐπιδοτ.=οὐ μόνον ἀνεπύθησαν
ἀλλὰ καὶ διεμύρισαν.—γενόμενον=προερχόμενον.—ἐξεῖλον=ἐξή-
ρεσαν : ἐξαιρῶ, ἤρουν, αἰρήσω, εἶλον, ἤρηκα, ἤρηκειν.—τὸ μέρος

φυλάττειν=τὸ ἀναλογοῦν μέρος ἵνα φυλάττωσι.—τοῖς θεοῖς : δοτ. χαρ. Φαίνεται ὅτι τὸ δέκατον τῶν λαφύρων ἀφιέρωσαν τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἐρσειᾷ Ἀρτέμιδι· τούτου δὲ τὸ μὲν ἡμῖς ἔλαβεν ὁ Ξενοφῶν, τὸ δ' ἕτερον ὁ Νέων ἀντὶ τοῦ Χειρισσοῦ.

5. Ἀνάθημα ποιησάμενος=ἀφοῦ ἔκαμεν ἀφιέρωμα.—ἀνατίθηναι=ἀφιέρωσεν.—τῶν Ἀθηναίων θησαυρόν. Πολλὰ πόλεις διετήρουν ἴδιον θησαυρόν ἐν Δελφοῖς, ἐνῶ ἀπετίθεντο τὰ ἀφιερώματα αὐτῶν. Τοιοῦτοι θησαυροὶ εὐρέθησαν 13 ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ.

6. Ὅτε ἀπῆλθε...τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδόν=ἐπορεύετο εἰς Βοιωτίαν, ἐν ἔτει 394 ὅτε ἐπολέμησε παρὰ τὴν Κορώνειαν κατὰ τῶν Θηβαίων, Ἀργείων, Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων.—ὅτι ἐδόκει=διότι ἐνόμιζεν.—ἐπέσειλε=παρήγγειλε.—ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι=ἀφοῦ κατασκευάσῃ διὰ τὴν Ἀρτέμιδα.—ὅτι οἶοιτο χαρισῆσθαι τῷ θεῷ=ὅτι δῆποτε ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἦτο ἀρεστὸν εἰς τὴν θεάν.

Ὅτε ὁ Ξενοφῶν διέτριβεν ἐν Σκιλλοῦνι, εἰλθὼν ὁ Μεγάβυζος 7—10 ἀπέδωκε τὴν παρακαταθήκην οὗτος δὲ ἀγοράσας ἐνταῦθα χωρίον κίττει βωμόν καὶ ναὸν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων.

7. Ἐπεὶ δὲ ἔφρουεν : Ἐξεδιώχθη τῶν Ἀθηναίων διότι ἔλαβε τὰ ὄπλα κατὰ τῆς πατρίδος του ἐν τῇ ἐν Κορωνείᾳ μάχῃ 394 π.Χ.—ἐν Σκιλλοῦνι : πόλις τῆς Ταυφυλιακῆς Ἡλίδος, 20 στάδια πρὸς Ν. τῆς Ὀλυμπίας.—οἰκισθέντος : παθ. ἄορ. τοῦ οἰκίζομαι. ὠκίζομαι, οἰκισθήσομαι, ὠκίσθη, οἰκισομαι, ὠκισάμην, ὠκισμαι ὠκίσμην.—θεωρήσων : τελ. μετ.=ἵνα παρευρεθῇ ὡς θεατῆς εἰς τοὺς ἀγῶνας.—ὠνεῖται=ἠγόρασεν : ὠνοῦμαι, ἐωνούμην, ὠνήσομαι, ἐπριάμην, ἐωνήθην, ἐώνημαι, ἐωνήμην, ἐωνημένος ἦν—ἀνεῖλεν=ἐχρηματοδότησεν.

7. Διαορέων : κτηγ. μετ.=να ῥέῃ διὰ μέσου.—ἐνεῖσι=ὑπάρχουσιν ἐντός.—κόγχαι=κογχύλια, ἀχιβάδα.—πάντων...θηρία=πάντων τῶν θηρίων ὅποσα θηρεύονται.

9. Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγροῦ=ἀπὸ τῶν ἱερῶν χρημάτων.—καὶ τὸ λοιπὸν αἰεὶ=καὶ τοῦ λοιποῦ πάντοτε.—δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραῖα=λαμβάνων τὸ δέκατον ἐκ τῶν ὀρίμων τῶν ἀγρῶν καρπῶν.—τῇ θεῷ : δηλ. τῇ Ἀρτέμιδι.—πρόσχωροι=ἄμοροι, γείτονες.—τοῖς σκηναῖσι=εἰς τοὺς εὐωχομένους.—τραγήματα : ὀπωρικά καὶ ἄλλα ἐδέσματα, τραγόμενα ὡμὰ μετὰ τὸ φαγητόν, ὡς

ἀμύγδαλα, κάρυα κλπ.—ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς=ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ καθιερωμένου τῆ Ἀρτέμιδι.—λάχος : οὐδ.=μέρας.—καὶ τῶν θηρευομένων δέ : γεν. διακρ.=ἀκόμη δὲ καὶ ἐκ τῶν θηρευομένων.

10. *Εἰς τὴν ἑορτήν*=διὰ τὴν ἑορτήν.—οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες ξυνεθήρων=συνεθήρων δὲ καὶ οἱ θέλοντες ἄνδρες : θηράω-ῶ, ἐθήρων, θηράσω, ἐθήρασα, τεθήρακα.—καὶ ἠλίσκετο=καὶ ἐφονεύοντο—τὰ μὲν...τὰ δέ=ἄλλα μὲν...ἄλλα δέ.—Φολός : ὄρος μεταξὺ Ἀρκαδίας καὶ Ἡλίδος ἀπὸ τοῦ κενταύρου Φόλου ὀνομασθέν.—σύες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι : ἐπεξήγ. τοῦ τὰ μὲν...τὰ δέ.—σύες=ἄγριοι χοῖροι

11—13 Δεπτομερῆς περιγραφή τοῦ Σκυλλοῦντος.

11. *Ἔσσι δὲ ἡ χώρα*=κεῖται δὲ ἡ χώρα.—ἧ=διὰ τῆς ὁποίας.—*ἐνι*=ἐνυπάσχει.—*ἰόντων*=πορευομένων.—*εὐωχεῖσθαι*=νὰ τρέφονται : εὐωχοῦμαι, εὐωχούμην, εὐωχίσσομαι, εὐωχήθημι—

12. *Ὅσα ἔσσι τρωκτά*=ἔσσα εἶναι ἐπιδόρπια.—*ὠραῖα* : νοεῖται ὄντα=ὄταν εἶναι ὠριμα.—*ὁ δὲ ναός*...*εἵκασται*=ὁ δὲ ναός καίτοι εἶναι μικρὸς ὁμοιάζει τῷ ἐν Ἐφέσῳ μεγάλῳ ὄντι.—καὶ τὸ ξόανον=καὶ τὸ ἄγαλμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV. καὶ V. 1—6.

Ἐκ τῆς Κερασσῶντος φθάνουσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Μοσσυνίων διὰ ταύτης δὲ εἰς τὴν τῶν Χαλύβων καὶ Τιβαρητῶν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πόλιν Κοτύωρα, ἀποικίαν τῶν Σινωπέων. Ἐνιαῦθα ἔμειναν ἡμέρας τεσσαράκοντα πέντε λαμβάνοντες τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς Παφλαγονίας καὶ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ V. 7—25.

7—12 *Πρόσβεις ἐκ Σινώπης* ἐλθόντες ἀξιοῦσι παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἵνα μὴ βλάβῃσι τὴν τῶν Κοιτωριτῶν χώραν, ὄντων ἀποίκων καὶ δασμὸν φερόντων αὐτοῖς.

7. *Ἐν τούτῳ*=ἐν τῷ μεταξύ.—*φοβούμενοι* : αἰτιολ. μετχ.—*καὶ περὶ τῆς χώρας*=καὶ περὶ τῶν ἄγρῶν.—*δηουμένην* : κατηγ. μετχ : μόνον ὁ δηοῦμαι εὐρίσκειται.—*προηγόρει*=ὠμίλει ὑπὲρ αὐ-

τῆς : προηγορέω—ῶ, προηγόρου. — νομιζόμενος : ἀναφ. μετχ. — δεινός=ἰκνός. — λέγειν=ὡς πρὸς τὸ λέγειν.

8. Ἐπαινέσοιτας ... ξυνηθησομένους : τελ. μετχ.=ἵνα σᾶς ἐπικινέσωμεν καὶ ἵνα σᾶς συγχαρῶμεν : ξυνήδομαι, ἡδόμην, ἡσθήσομαι, ἡσθην. — οὐ πάρεστε : προτ. ζίτιολ. — πραγμάτων=δυσχερειῶν.

9. Ἀξιοῦμεν=νομίζομεν δίκαιον. — ὄντες καὶ αὐτοί=ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ εἴμεθα. — ἀγαθόν τι πάσχειν=ὠφέλιμόν τι νὰ ὑφίσταμεθα. — οὐδὲν ὑπῆρξαμεν=οὐδὲ ὁλως ἠρξίσαμεν πρῶτοι. — κακῶς ποιοῦντες : κατηγ. μετχ.=νὰ σᾶς κακοποιῶμεν.

10. βαρβάρους : ἀντικ. τοῦ ἀφελόμενοι. — δασμὸν φέρουσι=πληρώνουσι φόρον. — τεταγμένον=ὠρισμένον.

11. Ἀκούομεν ὑμᾶς παραλελυτότας=πληροφορούμεθα ὅτι σεῖς ἔχετε εἰσέλθει. — βία ; τροπ. προσδ. — ἐκ τῶν χωρίων=ἐκ τῶν ἀγρῶν. — οὐ πείθοντας : τροπ. μετοχή.

12. Οὐκ ἀξιοῦμεν=ἀποδοκιμάζομεν. — Κορύλαν : ἄρχοντα τῆς Παφλαγονίας. — φίλον ποιῆσθαι : ὑποκμ. ἡμᾶς=νὰ συμμαχῶμεν ἡμεῖς.

Ξενοφῶν ἀνταπαντιῶν δικαιολογεῖ τὴν πρὸς τοὺς Καρδούχους, 13—18
Ταόχους καὶ Χαλδαίους ἐχθρικήν τιν ἰστίαν, ὡς καὶ τὴν πρὸς Μάκρωνας.

13. Πρὸς ταῦτα : προσδ. ἀναφ.=ὡς πρὸς ταῦτα. — ἀγαπῶντες=ὄντες εὐχαριστημένοι. — χρήματα=τὰ χρήσιμα πράγματα. — τοῖς πολεμίοις : ἀντικείμενον.

14. Ὠνούμενοι : τροπ. μετχ.=δι' ἀγορᾶς. — καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν=καὶ ἀντὶ τῶν τιμῶν, ἃς προσήνεγκαν ἡμῖν. — ἀντιτιμῶμεν=ἀμοιβαίως ἐτιμῶμεν. — τῶν βαρβάρων : γεν. διαιρ. — τούτων ἀπειχόμεθα=τούτους δὲν ἐβλάπτομεν. — κακῶς ἐποιοῦμεν=ἐβλάπτομεν ἐνεργητ. αὐτοῦ εἶναι τὸ εὖ ποιῶ=εὐεργετῶ.

15. Ὅποιον τινῶν ἡμῶν εὐτυχον=πῶς ἡμεῖς πρὸς αὐτοὺς προσνήχημεν. — Πάρεισιν... οὖς=παρόντες εἶναι οὗτοι... τοὺς ὁποίους. — ἡγεμόνας=ὀδηγούς. — διὰ φιλίαν : ἀναγκ. αἴτιον.

16. Οὐχ ὕβρει=οὐχὶ ἔνεκα αὐθαιρεσίας.

Ἐπίσης δικαιολογεῖ τὴν πρὸς τοὺς Κωτυωρίτας ἰστίαν τιν.

19—21

τὸν λόγον.—ὅτι οὗ πόλεμον ποιησόμενοι ἤμοιεν : εὐκτ. πλ. γ. λόγον=ὅτι ἤλθον οὐχὶ ἵνα πολεμήσωσι.—ξενίοις... δεξόμεθα=μετὰ δῶρων φιλοξενίας θὰ σὰς ὑποδεχθῶμεν.—ἀληθῆ : κ. τ. η. γ.

25. Ἐκ τούτου=μετὰ τοῦτο.—πολλὰ καὶ φιλικὰ : σύστοιχ. ἄντικ.—ἀνεπυνθάνοντο=ἐκ νέου ἐζήτουν πληροφορίας.—ὦν : ἄντικ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VI.—VIII.

Γινομένης ἐκκλησίας τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας προσκαλοῦσι καὶ τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις καὶ ζητοῦσι τὴν ἐαυτῶν γνώμην. Ἀποφασίζουσι δὲ νὰ πορευθῶσι κατὰ θάλασσαν, ἐὰν παράσχωσιν οἱ Σινωπεῖς πλοῖα, καὶ πρὸς τοῦτο πρέσβεις στέλλονται. Σκέπτει δὲ τοῦ Ξενοφῶντος, ἵνα κτίσῃσι πόλιν ἐν τῷ Πόντῳ, παρερμηνεύεται ἀλλ' οὗτος ὑπερασπίζει ἑαυτὸν θαυμασίως.

BIBLION VI.

Συνθηκολογήσαντες μετὰ τῶν Παφλαγόνων, πλέουσιν εἰς Σινώπην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἡρόακλειαν, ἔνθα οἱ Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοὶ ὀργισθέντες ἀπεχωρίσθησαν Χειρισόφου καὶ Ξενοφῶντος. Μετὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες εἰς τρία διαιρεθέντος πορεύονται, καὶ οἱ Ἀρκάδες ἀφικόμενοι εἰς τὸν λιμένα τῆς Κάλπης καὶ προνομὰς ποιούμενοι εἰς τὴν χώραν τῶν Βιθυνῶν Θρακῶν κινδυνεύουσι καὶ σφίζονται ὑπὸ Ξενοφῶντος. Ἐἴτα δὲ ἐνοῦνται πάλιν καὶ μετὰ περιπειθείας φθάνουσι εἰς Χρυσόπολιν.

BIBLION VII. I. 1—31.

Φαρνάβαζος, φοβούμενος μὴ οἱ Ἕλληνες εἰσβάλωσιν εἰς τὴν 1—4 χώραν αὐτοῦ, παρακαλεῖ τὸν ναύαρχον Ἀναξίβιον, πολλὰ ὑπισχνόμενος, εὐρισκόμενον τότε ἐν Βυζαντίῳ, ἵνα διαβιβάσῃ τὸ στρατεύμα ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὸ Βυζάντιον.

1. Μέχρι τῆς μάχης : Τῆς γενομένης εἰς τὰ Κούναξα τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 401 π. Χ. παρὰ τὴν Βαβυλῶνα. —ἔξω τοῦ στόματος =ἔξω τοῦ Βοσπόρου, ὡς πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου.—ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ =ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις, ὧν

τὸ μὲν Α' περιέλαβε μέχρι τῆς μάχης, τὸ Β', Γ' καὶ Δ' μέχρι τῆς εἰς θάλασσαν ἀφίξεως, τὸ δὲ Ε' καὶ Σ' περὶ ὄσων ἔπραξαν μέχρι τῆς ἀφίξεώς των εἰς Χρυσόπολιν.

2. Φοβούμενος: αἰτιολ. μετχ.—μὴ στρατεύηται: πλαγ. ἐρώτ. ἐκ φόβου σημαντικῶς δηλοῦντος φόβου μήπως γίνῃ τι.—Ἀναξίβιον: ναύαρχον τῶν Λακεδαιμονίων.—ὦν: κατηγ. μετχ.—ὄσα δέοι: καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ πάντα.

4. Βουλευσάμενοι=ἀφοῦ σκεφθῶσι.—ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη=ὅτι θὰ ἀποχωρισθῇ πλέον.—ἔπειτα οὕτως=ἔπειτα, ἀφοῦ διαβιβάσῃ αὐτὸς τὸ στράτευμα.

5—6 Σεύθης ὁ Θοῤῥξ πολλὰ ὑπισχνούμενός παρακαλεῖ Ξενοφῶντα ἵνα συντελέσῃ εἰς τὴν διάβασιν τοῦ στρατεύματος. Ξενοφῶν δὲ λέγει ὅτι αὐτὸς θέλει ἀπέλθαι τούτου γενομένου.

5. Σεύθης: υἱὸς τοῦ Μμισάδου, ἀρχοντας τῶν Μελανδιτῶν, χώρας τῆς Σιθωνίας παρὰ τὴν Προποντιδα, μεταξύ Ῥηγίου καὶ Σηλυβρίας, Θυνῶν καὶ Τρανιψῶν, ἐχθρὸς δὲ τοῦ Μηδόκου, ὅστις διεδέχθη τὸν Σιτάλκην εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Ὀδρυσῶν.—Μηδοσάδην: ἕνα τῶν ὑπασπιστῶν του.—συμπροσθυμηθέντι: ὑποθ. μετχ.—ὅτι οὐ μεταμελήσει=ὅτι δὲν θὰ μεταμεληθῇ: μεταμέλομαι, μετεμελόμην, μεταμελήσομαι.

6. Μηδὲν τελείω=τίποτε θὰ μὴ πληρώσῃ.—καὶ ἐπικαιρίους=καὶ καταλλήλους εἰς τὸ νὰ φέρωσιν εἰς πέρας ὅσα αὐτὸς διανοεῖται.—προσφέρεσθαι=θὰ προσερχθῇ, θὰ φερθῇ.

7—10 Διαβάντων τῶν στραιωτῶν εἰς τὸ Βυζάντιον, Ἀναξίβιος διατάσσει τὴν ἔξοδον· βραδέως δὲ τούτων παρασκευαζομένων Κλέανδρος ἄρμοστής ζητεῖ τὴν βοήθειαν τοῦ Ξενοφῶντος.

7. Ἐκ τούτου=μετὰ τοῦτο.—ὡς ἀποπέμφων....ποιήσων=ἵνα, ὡς διανοεῖτο, καὶ ἀποπέμψῃ καὶ συγχρόνως ἀριθμῆσῃ αὐτούς.—ἐνταῦθα=τότε.—ἤχθοντο=ἠγανάκτουν: ἄχθομαι, ἠχθόμην, ἀχθέσομαι, ἠχθέσθην.—ἐπισιτίζεσθαι=ἵνα προμηθεύωνται ζωοτροφίας.—ὀκνηρῶς=βραδέως.—συνεσκευάζοντο=ἠτοιμάζοντο.

8. Γεγενημένος: ἀναφ. μετχ.—ξένος: κατηγ.—ὡς ἀποπλευσόμενος ἤδη=ὡς μέλλων πλέον νὰ ἀποπλεύσῃ.—Μὴ ποιήσης: εἰς δῆλωσιν ἀπαγορεύσεως τίθεται ἐπὶ μὲν ἐνεστώτος καὶ παρκειμέ-

νου ἢ προστακτ. μετὰ τοῦ μή, ἐπὶ δὲ ἀορ. ὑποτακτικῆ.—αἰτίαν ἔξεισι=θά κατηγορηθῆς—οὐ ταχὺ ἐξέρπει=οὐχὶ ταχέως ἐξέρχεται : μόνον ὁ ἐνεστ. ἔρπει παρ' Ἀττικοῖς.

9. Δεόμενοι ἐπιουισμοῦ : αἰτιολ. μετχ.—ἐπειδὴ στεροῦνται τῶν ἐπιτηδείων.—ἀθυμοῦσι=ὀκνηρῶς ἔχουσι· ἀθυμέω-ῶ, ἠθύμουν, ἠθύμῃσα.—πρὸς τὴν ἔξοδον : ἢ πρὸς σημ. ἀναφορὰν=ὡς πρὸς τὴν ἔξοδον.

10. Ἐξελεθεῖν ὡς πορευσόμενον : ὑπομ. σέ=νά ἐξέλθης σύ, ὡς μέλλων νὰ διευθύνῃς τὴν πορείαν τοῦ στρατοῦ.—ἐξελεθόντες : χροιν. μετχ.—διαπραξόμεθα=θέλομεν διαπραγματευθῆ.

Λόγοι Ἀναξιβίου πρὸς τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς.

11—14

11. Προαναεῖπεν=πρὸς τούτοις ἔκαμε γνωστόν.—οὐ αὐτὸς αὐτὸν αἰυιάσεται=ἔτι ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἑαυτὸν του νὰ ἀποδίδῃ τὸ σφάλμα.

12. Καὶ ἄρδην πάντες=καὶ ὅλως διόλου πάντες.—ὡς συγκλεισῶν...ἐμβάλῶν : τελ. μετχ. : κλείω, ἔκλειον, κλείσω, ἔκλεισα.

13. Πυροί=σῆτος.—Κυνίσκος : Λάκων, ὅστις εἶχεν ὑποτάξει διὰ πολέμου τὴν Θορκικὴν Χερσονήσον.—μισθοδοτήσει ὑμῖν=θά δώσῃ εἰς σῆς μισθόν : μισθοδοτέω-ῶ, ἐμισθοδότου, μισθοδοτήσω, ἐμισθοδοτήσα, μισθοδοτήσας ἔχω, μισθοδοτήσας εἶχον.

14. Ἐπακούσαντες=ἀφοῦ δὲ ἤκουσαν ταῦτα ἀκριβῶς.—διαγέλλει=γνωστοποιεῖ—ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου=ἐζήτησαν πληροφορίας ὡς πρὸς τὸν Σεύθην : πυνθάνομαι, ἐπυνθάνομαι, πύσσομαι, ἐπυσθάνομαι, πέπυσσομαι, ἐπεπύσσομαι.—πότερα...ἢ φίλος : πλῆγ. ἐρώτ.—διὰ τοῦ Ἱεροῦ ὄρους : κεῖται ἐν τοῖς ὀρίοις τῆς Θορκικῆς Χερσονήσου καὶ τῆς κυρίως Θορκικῆς.—ἢ κύκλω=ἢ γύρωθεν διὰ τῶν πρὸς τὴν Θορκικὴν ὑπηρεσιῶν τοῦ ὄρους.—διὰ μέσης τῆς Θορκικῆς=διὰ μέσου τῆς Θορκικῆς.

Κλεισθέντες ἐκτὸς τῶν πυλῶν τοῦ Βυζαντίου οἱ στρατιῶται δι' 15—17 ἀπάτης, διαροηγνῶσι διὰ τῆς βίας ταύτας καὶ εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν.

15. Θεοῦσι δρόμω=δρομαίως τρέχουσι.—ὡς εἰσιόντες=ἵνα εἰσέλθωσι.—ὡς εἶδον προσθέοντας : κατηγ. μετχ.=ἕμα εἶδον νὰ προστρέχωσιν.

16. Ἐκοπιον=ἐκτύπουν : κόπτω, ἔκοπτον, κόψω, ἔκοψα, ἐ-

κοφκ.—*ὄτι πάσχοιεν* : εὐκτ. τοῦ πλκγ. λόγου : *πάσχω*, ἔπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέποθα, ἐπεπόνθειν κτλ πεπονθῶς ἦν, πεπονθῶς ἔσομαι.—*κατασχίσειν* : εἰδ. ἀπκρ. : *σχίζω*, ἔσχίζον, σχίσω, ἔσχισα, σχίσας ἔχω, σχίσας εἶχον.—*ἐκόντες* = ἐκουσίως.

17. *Χηλὴν* = τὸν σωφόν τῶν λίθων, τοὺς ὁποίους ἐσώρευον πρὸ τοῦ τείχους, ἵνα προφυλάττωσιν αὐτὸ ἀπὸ τῶν κυμάτων.—*πράγματα* = συμβαίνοντα.—*ἀναπετανύσασι* = ἤνοιζαν : *ἀναπετάννυμι* κτλ *ἀναπετανύω*, *ἀνεπετάννυν*, *ἀνεπέτασα*, *ἀναπετάσας* ἔχω, *ἀναπετάσας* εἶχον.

18—20 *Εἰσελθόντος τοῦ Ξενοφῶντος εἰς τὸ Βυζάντιον πρὸς διάσωσιν τῆς πόλεως οἱ μὲν κάτιοι φεύγουσιν ὅπου δύνανται, ὁ δὲ Ἐτεόνιος εἰς τὴν ἀκρόπολιν.*

18. *Δείσας* : αἰτιολ. μετγ.—*καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο* = καὶ ἀθεράπευτα κακὰ συμβῶσιν.—*ἔθει* = ἔσπευδε : *θέω*, ἔθειον, θεύσομαι, ἔδραμον, δεδράμηκα, ἐδεδραμήκειν.—*συνεισπίπτει* = εἰσορμᾷ μετὰ τῶν στρατιωτῶν : *πίπτω*, ἐπιπτον, πεσοῦμαι, ἔπεσον, πέπτωκα, ἐπεπτώκειν κτλ πεπτωκῶς ἦν.

19. *Βία εἰσπίπτον* = γὰρ εἰσορμᾷ διὰ τῆς βίας.—*οἱ μὲν...οἱ δὲ* = ἄλλοι μὲν...ἄλλοι δέ.—*καθεἶλλον* = ἔσυρον εἰς τὴν θάλασσαν.—*ὡς σῶζονται* : πρὸτ. τελ. = ἵνα σῶζονται.—*ἀπολωλέναι* = ὅτι εἶναι κατεστραμμένοι : *ἀπόλλυμι*, *ἀπωλλύμην*, *ἀπολοῦμαι*, *ἀπωλόμην*, *ἀπόλωλα*, *ἀπωλώλειν*.—*ὡς ἐαλωκυίας* = διότι εἶχε κυριευθῆ.

20. *Εἰς τὴν ἀκρην* = εἰς τὴν ἀκρόπολιν.—*καταδραμῶν*—*σπεύτας κάτω εἰς τὴν θάλασσαν* : μετγ. ἀορ. τοῦ καταθέω.—*μεταπέμπεται* = στέλλει, κτλ προσκαλεῖ.—*οὐ γὰρ ἱκανοί...σχεῖν τοὺς ἀνδρας* = διότι δὲν ἐνομίζοντο ὅτι ἦσαν ἱκανοὶ γὰρ καταστείλωσι τοὺς εἰσορμήσαντας στρατιώτας : *ἱκανοί* = κατγ.

21—24 *Εἰς παράκλησιν τῶν σιρωιωτῶν ὁ Ξενοφῶν ὑπισχνεῖται μὲν, ἵνα τούτους καθησυχάσῃ, ὅτι θὰ πράξῃ ὅσα ἐκεῖνοι ἔλεγον, συγκαλεῖ ὁμως αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν.*

21. *Προσπίπτονσι* = πολλοὶ πρὸς αὐτὸν σπεύδουσι, περικυκλοῦσι.—*νῦν ἔξεστί σοι ἀνδρῶν γενέσθαι* = τῶρα εἶναι δυνατὸν εἰς σὲ γὰρ ἀνδρῶν γενεῖναι.—*ἔχεις...ἔχεις* : εἶναι σῆμα ἐπαναφορᾶς διὰ τῆς ὁποίας ὁ λόγος καθίσταται σφοδρότερος καὶ ζωηρότερος.—*ισοούτους*

=τόσους πολλούς.—σύ τε ἡμᾶς ἄν δνήσαις=καὶ σὺ ἡμᾶς δύνασαι
νὰ ὠφελήσῃς : εὐκτ. ἀορ. τοῦ δνήνημι, ὠφέλουν, ὀνήσω, ὠνησα, ὠφέ-
ληκα, ὠφελήκειν.—μέγαν : κατηγ. ἀντικείμενον.

22. Βουλόμενος κατηρεμίσαι=διότι ἤθελε νὰ καταπραύνη, ἡ
μετχ. δὲ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀπεκρίνατο.—θέσθε τὰ ὄπλα ἐν τάξει ὡς
τάχιστα=σταθῆτε ἐν παρτάξει ἔνοπλοι ὅσον τὸ δυνατόν τάχι-
στα.—παρηγγύα=παρήγγελλεν : ἐγγυάω—ῶ, ἡγγύων καὶ ἐνεγύων,
ἐγγυήσω, ἡγγύησα καὶ ἐνεγύησα, ἡγγύηκα καὶ ἐγγεγύηκα, ἡγγυή-
κειν καὶ ἡγγυηκῶς ἦν.

23. Αὐτοὶ ὅφ' ἑαυτῶν τατιόμενοι=οἱ ἴδιοι μόνοι των παρατασ-
σόμενοι.—ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ=ταχέως.—εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο=ἐτάχθη-
σαν κατὰ βᾶθος ὀκτῶ, ἄρα εἰς φάλαγγα.

24. Τὸ δὲ χωρίον=τὸ δὲ μέρος ἐν τῷ ὁποίῳ παρετάχθησαν.—
οἶον κάλλιστον : προτ. συμπερ. διὰ τοῦ οἶον ἐκφερομένη ἀντὶ τοῦ
ᾧσι, διότι νοεῖται τὸ τοιοῦτον, ἦτοι=τὸ δὲ χωρίον ἦτο τοιοῦτον,
ὥστε νὰ εἶναι κάλλιστον εἰς παράταξιν.—τὸ Θράκιον=τὸ κατὰ τὰς
Θρακίους λεγομένης πύλας

Ξενοφῶν καταδεικνύει τοὺς ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων κινδύνους 25—27
ἐὰν διαρπάσωσι τὴν πόλιν.

25. Ἐξαπατώμενοι : αἰτιολ. μετχ.—οὐ θαυμάζω=δὲν ἀπορῶ :
θαυμάζω, ἐθαύμαζον, θαυμάσομαι, ἐθαύμασα, τεθαύμακα.—Ἦν δὲ
χαριζόμεθα τῷ θυμῷ=ἐὰν δὲ ὑπακούωμεν εἰς τὴν ὀργήν : χαρί-
ζομαι, ἐχαριζόμεν, χαριῶμαι, ἐχαρισάμην, κεχαρίσμαι, κεχαρισμέ-
νος ἦν, κεχαρισμένος ἔσομαι.—τῆς ἐξαπάτης : γεν. αἰτίας=ἐνεκα
τῆς ἀπάτης.—Τὴν οὐδὲν αἰτίαν : νοεῖται οὕσαν=ἡ ὁποία οὐδὲν ὀλως
πταίει.—ἀ ἔσται ἐντεῦθεν=ποῖα μέλλουσι νὰ προκύψωσιν ἐκ τούτου.

26. Ἀποδεδειγμένοι : κατηγ.=φανεροί.—οἷος δ' ὁ πόλεμος
ἄν γένοιτο=ὁποῖος δὲ θέλει γίνεαι ὁ πόλεμος.—εἰκάσειν πάρεσιν=
δυναμέσθα νὰ συμπεράνωμεν : εἰκάζω, εἰκάξον ἢ ἡκάξον, εἰκάσο-
μαι, εἰ(ἦ)κασα, εἰκάσας ἔχω, εἰκάσας εἶχον.—ἔωρακότας καὶ ἀνα-
μνησθέντας : χρον. μετχ.

27. Ἀπὸ τῶν ἐνδύμων=ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ εἰσοδημά-
των, ἦτοι φόρων, τελωνείων, μεταλλείων, μετοικίων καὶ ἄλλων.—
ἐκ τῆς ὑπερορίας=ἐκ τῶν ὑποτελῶν χωρῶν.—ταλάντων : τὸ τάλαν-

τον ἰσοῦτο μὲ ἐξ ἑξακλιᾶδας ἀπτικῶν δραχμῶν καὶ διηρεῖτο εἰς 60
 μυζας.— ἄρχοντες. ἔχοντες : ἐναντιωμ. μετγ.— κατεπολεμήθημεν οὐ-
 τως=τόσον πολὺ κατεβλήθημεν.

28—31 Ἐξακολουθεῖ καταδεικνύων ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐπικρατήσωσι
 τῶν Λακεδαιμονίων καὶ συνιστᾷ συνδιαλλαγὴν μετὰ τοῦ Ἀραξιβίου.

28. Τί . παθεῖν : σύστοιχ. ἀντικ.=τὸ πάθημα ὃ τι θὰ πάθωμεν.
 — ὑπαρχόντων. προσγεγενημένων : χρον. μετγ.=ὅτε ὑπάρχουσι...
 ὅτε ἔχουσι προστεθῆ.— τοῦ ἄνω βασιλέως=τοῦ βασιλέως τῶν Περ-
 σῶν.— οὕτως ἄφρων=τόσον πολὺ ἀνόητος.— ἂν περιγενέσθαι;=ὅτι
 δυνάμεθα νὰ νικήσωμεν ;

29. Πρὸς θεῶν=ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν.— μὴ μαινόμεθα=ἄς μὴ
 κυριευώμεθα ὑπὸ μανίας, ἀντίθετον ἄς σωφρονῶμεν : μαίνομαι,
 ἐμαινόμεν, μανοῦμι, ἐμάνην.— ἐν γὰρ ταῖς πόλεσιν εἰσι πάντες=
 διότι εἶναι πάντες, οἱ φίλοι ἡμῶν καὶ οἰκεῖτοι, ὑποτελεῖς τῶν πόλεων,
 κίτινες θὰ ἐκστρατεύσωσι καθ' ἡμῶν.— κατασχεῖν=νὰ καταλάβω-
 μεν.— καὶ ταῦτα=καὶ μάλιστα.— κρατοῦντες : ἐναντ. μετγ.— ἐξα-
 λαπάζωμεν=θὰ ἐκπορθήσωμεν : μέλ. τοῦ ποιητικοῦ ἐξαλαπάζω.

30. Πρὶν ἐπιθεῖν=πρὶν ζήσω νὰ ἴδω.— μυρίας....γενέσθαι=
 μυρίας ἀργυρίας ὑπὸ κάτω τῆς γῆς νὰ εἶμαι.— ὄντας=ἐπειδὴ εἴσθε
 Ἕλληνας.— προσεσηκόσι=εἰς τοὺς ἔρχοντας.— ἀδικουμένους=καί-
 τοι ἄδικα πάσχομεν.— τῆς γοῦν Ἑλλάδος=τοῦλάχιστον τῆς Ἑλ-
 λάδος.

31. Ποιήσοντες παρεληλύθαμεν=εἰσήλθομεν νὰ πράξωμεν.—
 ἀγαθόν τι εὐρίσκεισθαι=ἀγαθόν τι ζητήσαντες νὰ ἀπολαύσωμεν :
 νοεῖται τὸ εὖ ἔχει.— εἰ δὲ μή=ἄλλως.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

BIBLION III. I

Ὁ Κύρος ἐκστρατεύων κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου ζη-1—2
τεῖ τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων οἷνες παρέχουσι ταύτην.

1. Σιτίσις=ἐπανάστασις. Διὰ ταύτης, γενομένης ὑπὸ τοῦ Θρα-
συβούλου καὶ τῶν ὀπαδῶν του τῷ 403 π. X. κατελύθη ἡ ἀρχὴ τῶν
τριακοντα τυράννων καὶ ἐπανῆλθε τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα.—
ἐκ τούτου=μετὰ ταῦτα.—οἷός περ=ὅποιος βέβαια.—ἦν=ὑπῆρξε.
—πολέμῳ=τῷ Πελοποννησιακῷ 431—404 π. X.—ἔφοροι : μεγί-
στη ἀρχὴ ἐν Σπάρτῃ συγκεκμημένη ἐκ πέντε ἀνδρῶν.—νομίσαντες :
αἰτιολ. μετ.—ἐπέσειλαν=διέταξαν, στέλλω, ἔστελλον, στελῶ,
ἔστειλα, ἔσταλκα, ἐστάλκειν.—ὑπηρετεῖν : τελ. ἀπαρ.=νὰ βοηθῆ :
τὸ ῥῆμα ὀμαλόν.—Κύρω : ἀντικειμ.—εἴ τι δέοιτο : δηλ. Σαμίου.—
μέντοι=βεβαίως.—Κιλικίαν : χώραν εἰς τὸ ΝΑ τῆς Μ. Ἀσίας.—
Συέννεσιν. Οὗτος εἶχε καταλάβει τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους Ταύρου,
αἷτινες ἐδέσποζον τῶν διόδων, ἀλλὰ κατέλιπε ταύτας μαθῶν, ὅτι
τριήρεις τοῦ Κύρου καὶ τῶν Λακεδαιμονίων περιέπλεον ἀπὸ Ἰωνίας
εἰς Κιλικίαν.

2. Ἀνέβη : διότι ἐπορεύθη ἀπὸ τῶν παραλίων εἰς τὰ μεσόγεια.
—ἐπὶ τὸν ἀδελφόν : ἐχθρικὴν κίνησιν.—ἡ μάχη : παρὰ τὰ Κού-
ναζα οὐχὶ μακρὰν τῆς Βαβυλῶνος τῷ 401. π. X.—ἀπεσώθησαν ἐπὶ
θάλατταν=ἔφθασαν σῶσι μέχρι τῆς θαλάσσης, ἦτοι τοῦ Εὐξείνου
Πόντου.—Θεμιστογένει : ποιητ. αἷτιον,

Αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις ζητοῦσι τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων 3—4
κατὰ τοῦ Τισσαφέρους, οὗτοι δὲ πέμπουσι μετὰ στρατοῦ τὸν Θί-
βρονα πρὸς βοήθειαν.

3. Τισσαφέρης : στρατάρχης τῆς Λυδίας καὶ τῆς μεγάλης Φρυ-

γίας.—πολλοῦ ἄξιος...γενενηθῆναι=ὅτι εἶχε προσφέρει πολλές ὑπηρεσίας.—δόξας : μετχ. αἰτιολ.=ἐπειδὴ ἐνομίσθη.—κατεπέμφθη=ἐστάλη κάτω, ἤτοι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰς τὰ παράλια.—ὦν τε αὐτός... ἦρχε=καὶ τῶν χωρῶν τῶν ὁποίων ἦρχεν, ἤτοι τῆς Λυδίας καὶ Καρίας.—πρόσθεν=πρότερον ἤτοι πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Κύρου εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.—ὦν Κύρος : νοεῖται ἦρχε : δηλ. Λυδίας, Καππαδοκίας καὶ Μεγάλης Φρυγίας.—ὑπηκόους : κατηγ.—ἅμα μὲν... ἅμα δέ=ἄφ' ἑνὸς μὲν...ἄφ' ἑτέρου δέ.—βουλόμεναι...φοβούμεναι : μετχ. αἰτιολ. : φοβοῦμαι, ἐφοβοῦμην, ἐφοβήθη, πεφόβημαι, ἐπεφοβήμην.—ὅτι ἠρημέναι ἦσαν=διότι εἶχον προτιμήσει.—ἠξίου=παρεκάλουν.—προσιάται=ἡγεμόνες, ὅπερ ἐγένετο μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν (404).—ὅπως μὴ δημοῖτο=ἵνα μὴ ληληλατῆται : κατ' εὐκτ. διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἴστορ. χρόνου.

4. Ἀρμοστήν : κατηγ.=ὡς ἄρμοστήν.—νεοδαμῶδων : γεν. δικαιο.=ἐκ τῶν ἀπελευθερωθέντων εἰλώτων.—εἰς χιλίους=περίπου χιλίους.—παρ' Ἀθηναίων : διότι κατὰ τὴν γενομένην συνθήκην τῷ 404 οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ θεωρῶσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους.—τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἱππευσάντων : διότι ἐθεώρουν τούτους ὑπόπτους καὶ μετὰ τὴν δοθεῖσιν ἀμνηστείαν.—εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλουντο=ἐὰν ἤθελον ἀποδημῆ καὶ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ἤθελον ἀπολεσθῆ : ἐναπόλλυμι, ἀπόλλυν καὶ ἀπόλλυον, ἀπολῶ, ἀπόλεσς, ἀπολώλεκα, ἀπωλώλεκειν, ἀπολώλεκώς ἔσομαι.

5—7 Θίβρων μετὰ τῶν σωθέντων μυρῖων ἐνωθεὶς ἀντιπάσσεια Τισσαφέρνει καὶ προσλαμβάνει πόλεις τινὰς τὴν Αἰγυπτίαν δὲ Λάρισαν πολιορκεῖ καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ καταλάβῃ στρατεύει ἐπὶ Καρίαν τῇ τῶν ἐφόρων διαταγῇ.

5. Ὁ ἐπιτάται : ἐπεξηγ. τοῦ τοῦτο, νοουμένου εἰς τὸ ἐπειθοντο=ἐξετέλουν τοῦτο, δηλ. ὅτι διέταττεν.—ὄρων=ἀποβλέπων.—ἠγάπα=ἠρκεῖτο.—ὅπου : εἰς τὸ ταύτην τὴν χώραν ἀναφέρεται.—ἀδήωτον=ἀλεηλάτητον

6. Συνέμειξαν αὐτῷ=ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ.—ἐκ τούτου ἤδη=μετὰ τοῦτο πλέον.—Πέργαμον, Τευθρανίαν, Ἀλίσαρραν : ἐν τῇ Μυσίᾳ.—ἀπὸ Δημαράϊου : Οὗτος κατηγορήθη ὡς νόθος ὑπὸ τοῦ

Κλεομένους και ἐστερήθη τῆς βασιλείας. Τούτου δ' ἕνεκα ἔφυγεν ἐκ Σπάρτης, ἦλθεν εἰς Περσίαν πρὸς Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπου, καὶ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐστρατείαν.— ἐδόθη : ἀντὶ ὑπερσ. ἐδέδοτο=εἶχε δοθῆ.— ἐκ βασιλείας : ποιητ. αἴτιον. Τὰ δόσεως σημαντικὰ δέχονται κατὰ γεν. μετὰ τῆς ἐκ.— ἀντὶ τῆς=ὡς ἀμοιβήν.— προσεχώρησαν αὐτῷ=προσῆλθον αὐτῷ.— Γάμβριον...Γούρειον : ἐν τῇ Αἰολίδι.— δῶρον : κατηγ.— μηδίσας : κίτιολ. μετ.— ἔφυγε=ἐξωρίσθη.

7. Ἦν ἄς=τινάς.— οὔσας ἀσθενεῖς=οὐχὶ ἰκανῶς ὠχυρωμένους.— κατὰ κράτος=διὰ τῆς βίαις.— τὴν καλουμένην : ἀναφ. μετ.— περιστρατοπεδευσάμενος=ἀφοῦ περίξ ἐστρατοπέδευσε.— ἐλείν=νὰ κυριεύσῃ.— φρεατίαν τεμόμενος=ἀνοίξας βαθεῖαν ὄπην ἐν εἴδει φρέατος : τέμνομαι, ἐτεμνόμην, τεμοῦμαι, ἐτεμόμην, τμηθήσομαι, ἐτμήθην, τέτμημαι, ἐτετμήμην, τετμήσομαι.— ὄρυιτιν=ἔσκαπτειν : ὀρύττω, ὄρυττον, ὀρύξω, ὄρυξα, ὀρύξας ἔχω, ὀρύξας εἶχον.— ὡς ἀφαιρησόμενος : τελ. μετ.=ἵνα ἀφαιρέσῃ κατὰ ταῦτα ἢ ὑπόνομος ἐσκάπτετο ἀπὸ τῆς φρεατίας ἕως τοῦ ὕδραγωγείου τῆς πόλεως.— ὡς...ἐνέβαλλον=ἐπειδὴ ἔρριπτον ἐντός.— ἐκνήοντες : τροπ. μετ.=ἐξορμῶντες.— χελώνη : αὕτη ἦτο πολιορκητικὴ μηχανὴ ἐστεγασμένη ἐξ ὑλῶν μὴ εὐφλέκτων καὶ κινουμένη ἐπὶ τροχῶν ὑπὸ ταύτην δὲ οἱ στρατιῶται προφυλαττόμενοι ἔσκαπτον τὰ τεῖχη ἢ ἄλλως ἐβλαπτον αὐτά.— ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ=ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τῆς φρεατίας.— ταύτην μέντοι=ἀλλ' ὅμως ταύτην.— νύκτωρ=ἐν καιρῷ νυκτός.— δοκοῦντιος : αἰτιολ. μετ. κατὰ γεν. ἀπόλυτον=ἐπειδὴ ἐφαίνετο.— πέμπουσιν=πέμποντες διατάσσουσι.— ἀπολιπόνια=ἀφοῦ ἀφίση.— ἐπὶ Καρίαν : ἐχθρικὴν κίνησιν ἢ ἐπὶ.

Τὸν Θίβρωνα διαδέχεται ὁ Δερκυλίδας, ὅστις συνεννοηθεὶς μετὰ 8—10 τοῦ Τισσαφέρους ἐπέρχεται κατὰ τοῦ Φαρναβάζου, ὄντιος ἐκ τῶν προτέρων ἐχθροῦ αὐτοῦ ἀναπιύσει δὲ περισεκεμμένην δραστηριότητα.

8. Ἐν Ἐφέσῳ : πόλις παράλιος τῆς Ἰωνίας.— ὄντιος αὐτοῦ=ἐνῶ αὐτὸς εὐρίσκατο.— ἄρξων=τελ. μετ. ἐκ κινήσεως σημαντικοῦ ῥήμ.— ἵνα ἄρξῃ.— δοκῶν=ὅστις ἐθεωρεῖτο.— μηχανητικός=πανουργός.— Σίσυφος : Κορίνθιος ἥρω, γνωστός διὰ τὰς πανουργίας καὶ

τὴν πλεονεξίαν του. — οἴκαδε = εἰς Σπάοτην. — ζημιωθεῖς = καταδικασθεῖς. — ὡς ἐφείη τῷ στρατεύματι = ὅτι ἐπέτρεψεν εἰς τὸ στρατεύμα : εὐκτ. ἄορ. τοῦ ἐφήμι. — ἀρπάζειν = νὰ λεηλατῶσι τὰς τῶν φίλων χώρας.

9. Ἐπεὶ παρέλαβε : χρον. πρότ. — γνούς : αἰτιολ. μετ. = διότι ἐνόησεν : γινώσκω, ἐγίνωσκον, γνώσομαι, ἔγνω, ἔγνωκα, ἐγνώκειν, ἐγνώκως ἔσομαι. — ὑπόπιους ἀλλήλοις = ὅτι ἐδυσπίστουν μεταξὺ των : τὸ ὑπόπιους κατηγ. — κοινολογησάμενος = ἀφοῦ συνεννοήθη. — ἐλόμενος = προτιμήσας : μέσ. ἄορ. μετ. τοῦ αἰροῦμαι. — θατέρω... ἀμφοτέροις : ἀντικμ. — ἐν Ἀβύδῳ : παρὰ τὸν πόλις ἐν τῇ μικρασιατικῇ παραλίᾳ τοῦ Ἑλλησπόντου. — ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος : ἦτοι τῷ 405, ὅτε ναύαρχος μὲν κατὰ τύπους ἦτο ὁ Ἄρακος πράγματι δὲ ὁ Λύσανδρος. — ἐσιτάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων : κατεδικάσθη δηλ. νὰ σταθῇ κρατῶν τὴν ἀσπίδα, ὡς ἀπλοῦς ὀπλίτης· τοῦτο δὲ ἦτο τιμωρία δι' ἀξίωματικόν, διότι τούτων τὰς ἀσπίδας ἔφερον οἱ ἀσπιδοφόροι. — κηλῖς : κατηγ. — ζημίωμα = ποινή. — διὰ ταῦτα : ἀναγκ. αἰτ. — ἐπὶ τὸν Φαρνάβαζον : εἰς τὴν Αἰολίδα.

10. Εἰς τὸ ἄρχειν = κατὰ τὸ ἄρχειν. — παρήγαγε = παρὰ τὴν θάλασσαν ὠδήγησε. — οὐδὲν βλάβας : ἐξείρει τὴν στρατηγικὴν ἰκανότητα τοῦ Δερκυλίδου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τοῦ Θίβρωνος, ὅστις ἐπέτρεψε εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ λεηλατῶσι τὰς τῶν φίλων χώρας.

10—11 Ἡ Μαρία, θανόντις τοῦ συζύγου της, λαμβάνει τὴν τῆς Αἰολίδος σαιραπειάν παρὰ τοῦ Φαρναβάζου.

Ἐσαυράπευε = ἦτο ὑπαρχος. — αὐτῷ : δοτ. χαριστ. — Δαρδανεύς : ἡ πόλις Δάρδανος ἦτο ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου. — ἐπειδὴ = ἀφοῦ. — γυνή = σύζυγος. — ἀναξεύξασα στόλον = ἀφοῦ παρεσκευάσθη ταξιδίδιον μετὰ μεγάλης συνοδίας : ζεύγνυμι, ἐξεύγνυ, ἐξουξ, ζεύξαι ἔχω, ζεύξαι εἶχον. — παλλακίσαιν = εἰς τὰς παλλακίδας, τὰς μὴ νομίμους γυναικας. — τοῖς δυναμένοις μάλιστα = καὶ εἰς τοὺς κατ' ἐξοχὴν ἰσχύοντας.

11. Ἐλθοῦσα εἰς λόγους = ἀφοῦ ἔτυχεν ἀκροάσεως. — τὰλλα : αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι. — τοὺς φόρους ἀπεδίδου = τοὺς ὀφειλομένους φόρους ἐπλήρωνεν. Οὗτος ὡς ὑπαρχος ἐπλήρωνε τοὺς φόρους εἰς τὸν προϊστάμενόν του στρατῆρα, ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὸν βασιλέα. — καθι-

σάναί=νὰ διορίζης.—τί : αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—ἐπὶ σοὶ δήπου ἔσται
 =ἀπὸ σοῦ βεβαίως θὰ ἐξαρτᾶται, εἰς τὴν ἐξουσίαν σου θὰ εἶναι.—
 ἀφελομένῳ : χρον. μετ.=ἀφῶ ἀφαιρέσης. Τὸ ῥῆμα τοῦτο δέχεται
 δύο ἀντικείμεν. κατ' αἰτιατ. ἐμέ...ἀρχήν.

Φαρνάβατος ἰμῶ τὴν Μανίαν διὰ τὴν καλὴν αὐτῆς διοίκησιν.

12—13

12. Ἡ δέ=αὕτη δέ.—κυρία : κατηγ.—οὐδὲν ἦτιον=οὐδὲ ὅλως
 ὀλιγώτερον, ὁμοίως.—τοῦ ἀνδρός : β' ὄρ. συγκρ.—ὁπότε ἀφικνοῖτο
 =ὅσάκις ἤρχετο : κατ' εὐκτ. ἢ χρον. πρότ. ὡς δηλοῦσα ἄορ. ἐπα-
 γάλ. εἰς τὸ παρελθόν.—ἰῶν ὑπάρχων : γεν. δικαίρ.—ἐδέχετο=ὑπε-
 δέχετο : δέχομαι, ἐδεχόμην, δέξομαι, ἐδεξάμην, δέδεγμαι, ἐδέ-
 δεκτο.

13. Ἄς τε=καὶ ἐκείνας τὰς ὁποίας.—αὐτῶ : δοτ. χριστ.—
 προσέλαβε=πρὸς τούτοις ἔλαβε, ὑπέταξε.—ἐπιθαλαιτιδίας=παρα-
 θλασσίας.—Ἀάρισαν...Κολωνάς : ἐπεξ. τοῦ ἐπιθαλαιτιδίας.—ξε-
 νικῶ Ἑλληνικῶ : δοτ. ὄργ.—διὰ μισθοφορικῶ Ἑλληνικῶ.—τοῖς
 τείχῃσι : ἀντιπ.—ἐφ' ἁομαμάξης=ἐπὶ ὀδοπορικῆς ἀμάξης.—ὄν δ'
 ἐταινέσειε=ὄντινα δὲ ἤθελεν ἐπαινέσει : ἐπαινῶ, ἐπῆνουν, ἐπαινε-
 σομαι καὶ σπκν. ἐπαινέσω, ἐπῆνεσα, ἐπῆνεκα.—ἀμέμπτως=ἀφθό-
 πτως.—κατεσκευάσαιτο=κατήρτισε.—δι...κακουροῦσιν=διότι βλά-
 πτωσι.—ὥστε=διὰ τοῦτο.—ἀντιείμα=ἀμοιβῆς ἐτίμη.—ἔουν
 ἔτε=ἐνίστε.—παρεκάλει=προσεκάλει.

Ἡ Μανία φονεύεται ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ τῆς Μειδίου, ὅστις κατα- 14—15
 λαμβάνει καὶ τὰς θυγατέρας πόλεις Σκῆψιν καὶ Γέργιθα, Φαρνάβατος
 δὲ ἀπειλεῖ νὰ τιμωρήσῃ αὐτόν.

14. Ἦδη οὔσης αὐτῆς=ἐνῶ πλέον αὕτη ἦτο.—ἐιῶν : γεν.
 τῆς ἰδιότητος.—ὦν : ἀνκρ. μετγ.—ἀναπερωθῆεις=ἐρεθίσθεις.—
 ὡς αἰσχροὺν εἶη : εἰδ. πρότ. ἐξαρθωμένη ἐκ τῆς νοουμένης μετοχῆς
 λεγόντων.—ιδιώτην : εἶναι κατηγ.—αὐτός δὲ ιδιώτης νὰ διέσχεται
 τὸν βίον.—φυλατιομένης αὐτῆς : γεν. ἀπόλ.—διότι αὕτη ἐπροφυ-
 λάσσετο : φυλάττομαι, ἐφυλαττόμην, φυλάξομαι, ἐφυλάχθην, ἐφυ-
 λαξάμην, πεφύλαγμα.—ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν=ὡς ἤρμοζεν
 ἐν τυραννικῶ πολιτεύματι.—φυλάττεσθαι καὶ ἀσπαζομένης=καὶ ὑπε-
 δέχετο φιλικῶς : ἀσπάζομαι, ἡσπάζομην, ἀσπάσομαι, ἡσπασάμην.
 —εἰσελθῶν : χρον. μετγ.=ἀφῶ εἰσῆλθεν.—ἀποκνίζαι : εἰδ. ἀπκρ.

πνίγω, ἔπνιξα, πνίξας ἔχω, πνίξας εἶχον. — τὸ εἶδος : κίτ. τοῦ κακῆ
τι=κατὰ τὴν μορφήν. — πάγκαλον : κατηγ. = ὠραιοτάτον.

15. Ποιήσας : χρον. μετ — Σκηψιν καὶ Γέργιθα : ἐν τῇ χώρῃ
τῇ Τρωϊκῇ. — ἐχουράς : κατηγορ. ἀντικείμενον = ὀχουράς. — ἔνθα = ὅπου.
— τὰ χρήματα = οἱ θησαυροί. — τῇ Μανίᾳ : δοτ. προσ. ἢ τὸ λογικόν
ὑποκ. — Φορναβάξω : δοτ. χρ. — ἐκ δὲ τούτου : χρον. προσδ. —
ὡσπερ ἡ Μανία, δηλ. εἶχε. — εἶσ' ἄν = ἕως ὅτου. — ἐλθών = ἀφ' οὗ
ἔλθῃ. — οὐκ ἄν βούλεσθαι = ὅτι δὲν θὰ ἐπεθύμει. — μὴ τιμωρήσας :
ὑποθ. μετ. = εἰ μὴ τιμωρήσειε, κρίσις τοῦ λέγοντος. = εἰάν δὲν
ἤθελεν ἐδικηθῆ τὸν θάνατον τῆς Μανίας.

16—17 'Ο Διοκλίδας ἀφικόμενος εἰς τὴν Αἰολίδα γίνεται δεκτὸς ὑπὸ
διαφόρων πόλεων πλὴν τῆς Κεβροῆνος, καθ' ἧς παρασκευάζεται νὰ
ἐπιτεθῆ.

16. Ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ : δηλ. ὅτε ἐπεκράτει ἀταξία ἐν τῇ
στρατείᾳ τοῦ Φορναβάξου ἐκ τοῦ φόνου τῆς Μανίας ὑπὸ Μειδίου. —
ἐκούσας = ἐκουσίως. — πέμπων : πρόσβεις τὸ ἀντικ. — ἐλευθεροῦσθαι
τε αὐτίας = καὶ αὐτὰ νὰ ἐλευθερώωσιν ἐκ τῆς. — δέχεσθαι : τὸ
ἀντικ. αὐτόν. — καὶ συμμάχους γίνεσθαι = νὰ συμμχῶσιν αὐτῷ. —
Νεανδρεῖς, Κοκυλίται : οἱ κάτοικοι τῆς Νεανδρεῖς... Κοκυλίου, πό-
λεων κειμένων ἐν τῇ Τρωϊκῇ χώρῃ. — καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες =
διῆτι καὶ οἱ φρουροῦντες. — οὐ πάνυ τι καλῶς θεωροῦντο : ἡ ἀντι-
νομία καλᾶζει τὴν ἔνοιαν τοῦ ἐπιρ. = σχεδόν πως ἐτύγχανον περι-
ποιήσεως, ἤτοι μόλις ἐτύγχανον περιποιήσεως.

17. Κεβροῆνι : πόλις Τρωϊκῆ παρὰ τοὺς πρόποδες τοῦ ὄρους
τῆς Ἰδης. — τὴν φυλακὴν ἔχων = φρουρῶν. — νομίσας : αἰτιολ. μετ.
— τιμηθῆναι ἄν = ὅτι ἤθελε τιμηθῆ. — θυόμενος αὐτῷ = ἐνῶ αὐτός
ἔθυσίζεν. — οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά = δὲν ἀπέβαινον αἴσια τὰ ἱερά. —
ὡς δὲ αὐτὰ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο = ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἀπέβαινον
αἴσια. — ἐκαρτέρει = ἐπέμενε. — θυόμενος : κατηγ. μετ. — χαλεπῶς
φέρων = λυπούμενος. — γενέσθαι ἐγκρατῆς = νὰ γείνη κύριος, νὰ κατα-
λάβῃ : τὸ ἐγκρατῆς κατηγ. — τῆς Αἰολίδος : ἀντικ.

18—19 Οἱ Κεβροῆνιοι ἀποκρούουσι τὸν ἐφορμήσαντα λοχαγὸν Ἀθηνάδαν
παραδίδονται ὁμως ἐκουσίως τῷ Διοκλίδῃ, ὡς καὶ ὁ ὄρχων αὐτῶν.

18. Σικυώνιος. Ἡ Σικυῶν ἔκειτο παρὰ τὰ σημερινὰ Βασιλικὰ ἐν τῇ

ἐπαρχία Κορινθίας. — νομίσας: αἰτ. μετ. — φλυαρεῖν διατρίβοντα = ὅτι ἐμπατιστόναι διεσχόμενος τὸν χρόνον: φλυαρῶ, ἐφλυάρον, φλυαρήσω: διατρίβω, ἐτρίβον, τρίψω, ἔτριψα, τέτριψα καὶ τρίψας ἔχω, τρίψας εἶχον. — ἱκανός: κατηγ. — ἀπελεύσθαι = νὰ ἀφαιρέσῃ: τὸ ῥ. τοῦτο δέχεται δύο ἀντικ. κατ' αἰτιατικὴν. — σὺν τῇ ἐανοῦ τάξει = μετὰ τοῦ λόγου του. — συγχοῦν = νὰ καλύπτῃ διὰ χωμάτων: συγχώω — ὦ, ἔχουν, χῶσω, ἔχωσα, κέχωκα ἢ χῶσας ἔχω, χῶσας εἶχον. — οἱ δὲ ἐνδοθεν = οἱ δὲ ἐντὸς ἐνδοθεν. — συνέτριψαν = μετὰ πολλῶν πληγῶν ἐπλήγωσαν: τριτρώσκω, ἐτίτρωσκον, τρώσω, ἐτρώσα, τρώσας ἔχω, τρώσας εἶχον. — παίοντες καὶ βάλλοντες: τροπ. μετ. = ἐκ τοῦ πλησίον κτυποῦντες καὶ τοξοῦντες: παῖω, ἔπαιον, παῖσω, ἔπαισα πέπαικα, παῖσας εἶχον. — ἀπῆλασαν = ἀπόθησαν, Ἡ ἀποτυχία τοῦ ἐφιρηθήσαντος λοχαγοῦ δηλοῦται ὡς τιμωρία ἐκ τοῦ θεοῦ, διότι ἐπέτεθη ἀδιαφορήσας πρὸς τὰ μὴ αἴσια ἱερά. — ἀχθομένου... νομίζοντος: χρόν. μετ. — ἔσεσθαι: ὑποκ. τοὺς στρομυῖας. — ἂ ποιοίη = ὅσα ἔπραττεν — οὐκ ἀρέσκοι σφίσι = ὅτι δὲν εἶναι ἀρεστὰ εἰς αὐτοὺς.

19. Ταῦτα: σύστοιχ. ἀντικ. — λέγων: ἀναφ. μετ. — οἱ πρόσθεν: δηλ. εἰπόντες. — δοκοῦντα = ἀρεστὰ. — εὐθύς ὡσπερ εὖτυχε κεκαλιερωκῶς = εὐθύς μετὰ τὴν θυσίαν, ἥτις κατὰ τύχην εἶχεν ἀποδοῆ αἰσία. — ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα = λαβὼν ἐκ νέου τὰ ὄπλα ἅτινα εἶχεν ἀποθέσει κατὰ τὴν θυσίαν. — ἤγεῖτο πρὸς τὰς πύλας = ὠδήγει τὸν στρατὸν εἰς τὰς πύλας. — Οἱ δέ = οὗτοι δέ, δηλ. οἱ Κεβρήνιοι. — ἀναπειτάσαντες = ἀνοίξαντες, δηλ. τὰς πύλας. — καιαστήσας: χρόν. μετ. = ἀροῦ ἔτοποθέτησε.

Ὁ Μειδίς ἔρχεται εἰς λόγους μετὰ Δερκυλίδου, ὅστις μετὰ τὴν 20-21 κατάληφιν τῆς Σκήμιοις ἔρχεται ἐπὶ τὴν Γέρομηα

20. Προσοδοῶν: αἰτ. μετ. = διότι μετὰ φόβου περιέμενε τὸν Φαρνάβαζον. — ὀκνῶν: αἰτ. μετ. = ἐπειδὴ ἐδυσπίσται: ὀκνέω — ὦ, ὀκνοῦν ὀκνήσω, ὀκνησα, ὀκνήσας ἔχω, ὀκνήσας εἶχον. — εἶπε = διέταξε νὰ εἴπωσιν. — ἔλθοι ἂν. εἰ λάβοι: κρίσις τοῦ λέγοντος. — βούλοιο = ἤθελε. — συμμείξας: χρόν. μετ. = ἀφοῦ συνηγήθη. — τῷ Δερκυλίδῃ: ἀντικ. — ἐπὶ τίσιν: δηλ. ὄροις. — σύμμαχος: κατηγ. — ἐφ' ᾧτε = ἐπὶ τῷ ὄρω. — εἶαν: τελ. ἀπαρ. ὑποκ. τὸ αὐτὸν τὸν Μειδίαν: ἐάω — ὦ, εἶων, ἐάσω, εἶσα, εἶξα.

21. Βία τῶν πολιτῶν: γεν. ἀντικ. = παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν. — εἶσεν αὐτὸν εἰσιέναι = ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ. — θύσας: χρόν. μετ. : τὴν θυσίαν ἐποίησεν, ἐπειδὴ ἤτο πλέον προστάτης τῆς πόλεως. — παρακελευσάμενος = ἀφοῦ προέτρεψεν: παρακελεύομαι, ἐκελευόμην, ἐκελεύσθην, κέκελευσμαι. — καὶ ἐλευθέρους = καὶ μάλιστα αὐθέρους. — πολιτεύειν = νὰ συμμετέχωσι τῆς πολιτείας: πολιτεύω, ἐπολίτευον, πολιτεύσω, ἐπολίτευσα, πολιτεύσας ἔχω, πο-

λιτεύσας εἶχον. — συμπροῦπεμπον = συνώδευον. — τιμῶντες καὶ ἠδόμενοι : αἰτιολ. μετ. = διότι ἐτίμων καὶ εὐχαριστοῦντο : ἠδομαι, ἠδόμην, ἠσθήσομαι, ἠσθήην. — τοῖς πεπραγμένοις : δοτ. τοῦ ἀναγκ. αἰτ. = διὰ τὰ πεπραγμένα.

22—23 Ὁ Δερκυλίδας σὺν τῷ Μειδίᾳ εἰσέρχεται εἰς τὴν Γέφυρα.

22. Παρεπόμενος : ἀναφ. μετ. = ὅστις ἠκολούθει. — αὐτῷ : ἀντικ. = αὐτόν. — ἤξιον = παρεκάλει. — ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχῆσαι : εὐκτ. πλ. γ. λόγ. = ὅτι θὰ τύχη ὅλων τῶν δικαίων : τὸ οὐδενὸς ἀντικ. — ἅμα δέ... λέγων = εὐθύς δὲ ὡς ἔλεγε. — εἰς δύο = ἀπὸ δύο. — οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πύργων = οἱ δὲ ὄντες ἐν τοῖς πύργοις, ἀπὸ τῶν πύργων. — ὄντων : ἐναντ. μετ. — ὄρωντες : αἰτιολ. μετ. = ἐπειδὴ ἔβλεπον. — εἰπόντος. = ὅτε δὲ εἶπεν. — ἵνα ἡγή = ἵνα προσπορεύησαι. — ὠκνεῖ = ἐδίσταζε. — ἀνοίγειν = νὰ διατάξῃ νὰ ἀνοίξωσι. — φοβούμενος : αἰτ. μετ.

23. Ἐχων : τροπ. μετ. — αὐῖ : ὡς καὶ πρὸ τῶν πυλῶν. — θέσθαι τὰ ὄπλα = νὰ παρατχθῶσι. — ἀνείλε : ἀφ. τοῦ ἀγορεύω, ἠγόρευον, ἐρώ, εἶπον, εἰρήκα, εἰρήκειν καὶ εἰρηκῶς ἦν = διέταξε διὰ κήρυκος. — ἐπὶ τῷ σιόματι = ἐμπροσθεν, πρὸ τοῦ μετώπου. — ὡς μισθοφορήσοντις = διότι τοῦ λοιποῦ θὰ εἶναι μισθοφόροι του. — Μειδίᾳ γάρ... εἶναι : τὸ ἀπαρ. εἶναι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ῥήμ. εἶπε = διότι εἶπεν, ὅτι ὁ Μειδίης οὐδὲν ἔχει νὰ φοβῆται πλέον τοῦτο λέγει εἰρωνικῶς.

24—26 Δερκυλίδας ἐρωτᾷ Μειδίαν περὶ τῆς περιουσίας του καὶ τῆς τύχης τῶν τῆς Μαρίας κτημάτων.

24. Ἀπορῶν : αἰτ. μετ. — οὐ ποιοίη : πλ. γ. ἐρώτ. = τί νὰ πράττῃ — ξενία σοι παρασκευάσω = ἵνα ἐτοιμάσω εἰς σὲ τὰ πρὸς φιλοξενίαν. — Οὐ μὰ Διῶ νοεῖται ἄπει. — ξενίζεσθαι : ὑποκ. τοῦ αἰσχρόν ἐστι : ξενίζομαι, ἐξενίστην. — τεθυκία : χρον. μετ. = ἀφοῦ ἐγὼ ἔχω θυσιάσει. — ἐν ᾧ = καθ' ὃν χρόνον : ἐτέθη ὁ ἄν μὲ ὑποτ. διότι δηλοῦται προξίς μέλλουσα. — τὰ δίκαια = τὰς δικαίας ἀπαιτήσεις. — διασκευόμεθα = θὰ ἐξετάσωμεν : διασκοποῦμαι, ἐσκοποῦμην, σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμυ, ἐσκέψομαι.

25. Ἐπει δὲ ἐκαθέζοντο = ἀφοῦ δὲ ἐκάθησαν : καθέζομαι, ἐκαθέζομην, καθεδουμαι. — ἀρχοντα : κτηγ. ἀντικείμενον. — τοῦ οἴκου = τῆς ὅλης περιουσίας. — χῶρον = κτήματα. — νομαί = βοσκαί. — ἀπογράφοντος : χρον. μετ. = ἐνῶ κατέγραφε. — ψεύδεται σε οὗτος = ἀπατᾷ σε οὗτος λέγων ψεῦδη : ψεύδομαι, ἐψευδόμην, ψεύσομαι, ἐψυσάμην, ἐψεύσθην, ἐψευσμυ, ἐψεύσμην καὶ ἐψευσμένος ἦν, ἐψευσμένος ἔσομαι.

26. Μὴ λίαν μικρολογεῖσθε = μὴ φιλονικεῖτε πολὺ περὶ μικρῶν, μὴ ζητεῖτε πολλὰς λεπτομερείας. — ἐπειδὴ ἀπεγέροκλιτο : πρῶτ.

χρον. - τίνος ἦν; = τίνος ἦτο ὑπήκοος; — ὅπου κείται = ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκονται.

Ὁ Δερκυλίδας γίνεται κύριος τῶν θησαυρῶν τῆς Μανίας, εἰς 27—28 δὲ τὸν Μειδιάν ἐπιτρέπει νὰ κατοικήῃ ἐν τῇ πατρίδι του Σκήψει.

27. Ἦγουμένων δὲ τῶν ἄλλων = ἐνῶ οἱ ἄλλοι ὠδήγουν. — ἐπὶ τὴν οἰκίαν = εἰς τὸν οἶκον. — ἐπεὶ εἰσηλθεν : ὁ Δερκυλίδας. — φράσας : χρον. μετ. = ἀφοῦ διέταξε : φράζω, ἔφραζον, φράσω, ἔφρασα, πέφρακα καὶ φράσας ἔχω, φράσας εἶχον. — λαβεῖν = νὰ συλλάβωσι. — ὧς... ἀποσφαγήσονται : εὐκτ. τοῦ πλαγ. λόγ. ἀποσφάγησθε. — εἴ τι κλέπτοντες ἀλώσοιτο τῶν Μανίας = εἰ ἂν ἤθελον φωραθῆ ὅτι ἔκρυπτόν τι ἐκ τῶν πραγμάτων τῆς Μανίας. — κατέκλεισε = ἔκλεισε κελῶς. — κατεσημήνατο = ἐσφάργισε : κατασημαίνομαι, ἐσημαίνομαι, ἐσημάνθη, σημηνοῦμαι, ἐσημηνάμην, σεσημασμαι. — φύλακας κατέστησε = φρουροὺς ἐτοποθέτησεν.

28. Ἐξιῶν = ὅτε ἐξήρχετο (ἐκ τῆς οἰκίας τῆς Μανίας). — ἐπὶ ταῖς θύραις = πλησίον τῶν θυρῶν. — ἡμῖν... εἰργασται = ὑφ' ἡμῶν ἔχει παρσκευασθῆ. — τῇ σιραιῷ : δοτ. χρσ. = διὰ τὸν στρατόν. — ἐργὸς ἐναντιοῦ = περίπου δι' ἓν ἔτος. — ὀκτακισχιλίους ἀνδράσιν : παράθεις εἰς τὸ σιραιῷ. — ἂν δὲ τι προσεργασώμεθα : ἂν δὲ τι προσέτι ἀποκτήσωμεν. — προσέσται = θὰ προστεθῶσι. — ἀκούσαντες : ὑποθ. μετ. — θεραπευτικώτεροι = προθυμότεροι. — ἐνθαπερ = ὅπου ἴσα ἴσα. — ἐν τῇ πατρίδι... οἰκία : ἐπεξήγ. τοῦ ἐνθα περ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ II καὶ III.

II. Ὁ Δερκυλίδας συνθηκολογεῖ μετὰ Φαρναβάζου καὶ διαχειμάζει εἰς τὴν Βιθυνίδα Θράκην· εἶτα δὲ ὀχυρώσας τὴν Θρακικὴν Χερσόνησον διαβαίνει εἰς Ἀσίαν, καὶ κατὰ διαταγὴν τῶν Ἐφόρων πορεύεται εἰς Καρίαν ἐναντίον τοῦ Τισσαφέρους. Οὗτος ὁμως ζητεῖ παρ' αὐτοῦ εἰρήνην, γενομένης δὲ τῆς προτάσεως ταύτης δεκτικῆς, διακόπτονται αἱ ἐχθροπραξίαι μέχρις ὅτου ἀπαγγελθῶσι τὰ ἀποφασισθέντα εἰς Λακεδαίμονα μὲν ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου, εἰς τὸν βασιλέα δὲ ὑπὸ τοῦ Φαρναβάζου. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον οἱ Λακεδαιμόνιοι κηρύττουσι πόλεμον κατὰ τῶν Ἡλείων, νικῶσι τούτους καὶ γίνεται εἰρήνη καὶ συμμαχία.

III. Ἐν Σπάρτῃ, ἀποθανόντος τοῦ Ἄγιδος, ἐκλέγεται βασιλεὺς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ υἱοῦ Λεωνυχίδου τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως, γίνεται συνωμοσία τις ἄλλ' αὐτῆ ἀποκαλύπτεται καὶ τιμωροῦνται αὐστηρῶς οἱ μετασχόντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV. 1—28.

1—2 Ἡρώδης τις Συρακόσιος ἀγγέλλει τοῖς Λακεδαιμονίοις διὲ παρασκευάζεται ἐν Φοινίκῃ μέγας Περσικὸς στόλος· Λύσανδρος δὲ πείθει Ἀγησίλαον νὰ ἀναλάβῃ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείαν.

1. Μετὰ ταῦτα : δηλ τὰ Ἡλεικὰ. — ἐν Φοινίκῃ : αὕτη κεῖται Δ. τῆς Συρίας. — μετὰ ναυκλήρου τινός = μετὰ τινος κυβερνήτου, πλοίου μισθωθέντος παρὰ Ἡρώδα. — τριήρεις : τοιαύτας κατεσκευάζεν ὁ μέγας βασιλεὺς μετὰ τὴν ἐν ἔτει 399 ἀναγκωγὴν μεταξὺ Φαρναβάζου-Δαρκυλίδου κατὰ συμβουλήν τοῦ Φαρναβάζου, ἐναντίον τῶν Λακεδ. — καταπλεύσας : κατηγ. μετ. = ὅτι ἄλλαι μὲν κατέπλεον. — καὶ αὐτοῦ = ἐν τῇ Φοινίκῃ. — πεπληρωμένος = ὅτι εἶχον ἐξοπλισθῆ. — προσακούσας : χρον. μετ. = ἀφοῦ πρὸς τούτοις ἐπληροφόρηθη. — τοῦτο : ἀντικ. κατ' αἰτ. λόγω τῆς ἐνταῦθα σημασίας τοῦ προσακούσας. — οὐ...δέοι : ἐπεξ τοῦ τοῦτο : δεῖ, ἔδει, δεήσει, ἐδέησε, δεδέηκε. — ἀναγόμενον = τὸ ὅποῖον ἀπέπλεε. — ὡς.. παρασκευαζομένων = ὅτι ἡτάιμαζον. — ὅποι δέ = κατὰ τίνος δέ. — οὐδὲν = οὐδὲ ὅλως.

2. Ἀνεπιτερωμένων = ἐνῶ εἶχον ἐξεγεροθῆ διὰ τὴν πληροφορίαν τούτην : ἀναπτερόσμη-οῦμη, ἐπτερώθη, ἐπτερόσμη. — τῶ ναυικῶ : δοτ. τοῦ κατὰ τι. — πολὺ περιέσεσθαι = ὅτι θὰ εἶναι πολὺ ὑπερτεροί. μέλ. τοῦ περιέειμι. — τὸ πεζόν = ὁ πεζὸς στρατός· ἀντικείμεν. εἰς τὸ λογιζόμενος κατὰ πρόληψιν καὶ ὑποκ. τοῦ ἐσώθη. — ὑποστήναι : τελ. ἀπαρ. = νὰ ἀναλάβῃ. — τὸ σύνταγμα = τὸ σῶμα. — πρὸς τοῦτω τῶ λογισμῶ = ἐκτὸς ταύτης τῆς σκέψεως, ὅτι ὁ ἀγὼν θὰ ἦτο εὐκόλος μετὰ τὴν εὐτυχή ἐπάνοδον τῶν μυρίων. — συνεξελεθῆν αὐτῶ = νὰ συνεκστρατεύσῃ μετ' αὐτοῦ. — τὰς δεκαρχίας = τοὺς δέκα ὀλιγαρχικοὺς ἄρχοντας, τοὺς ὁποίους μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων εἶχε καταστήσει ὁ Λύς. εἰς τὰς παραθαλασσίους πόλεις τῆς μικρᾶς Ἀσίας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντων ἀρμοστών. — ἐκπεπρωκίαις = αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐκβληθῆ, καταλυθῆ. — διὰ τοὺς ἐφόρους : ἀναγκ. αἰτ. — τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν = προεκήρυσαν διὰ τοῦ Δερκυλ. νὰ πολιτεύωνται κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύματα.

3—4 Ὁ Ἀγησίλαος ἀναλαβὼν τὴν ἐκστρατείαν ἀφίκειο εἰς Ἀδλίδα, ἵνα προσφέρῃ θυσίαν· ἐμποδισθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Βοιωταρχῶν ἐκπλεῖ καὶ ἀφικνεῖται εἰς Ἔφεσον.

3. Ἐπαγγελαμένον : χρον. μετ. = ἀφοῦ ἀνέλαβε. — ἑξαμήνου : γεν. ιδιότ. = δι' ἑξ μῆνας. — σῆον = τροφάς. — ὅσα ἔδει : σύστοιχ. ἀντικ. — τὰ διαβατήρια = τὰς ἐπὶ τῇ διαβάσει ἐκ τῶν ὁρίων τῆς χώρας θυσίας. — διαπέμψας = ἀποστείλας εἰς διάφορα μέρη. — προσεῖπε

=διέταξε νὰ προείπωσι. — ὄσους...πέμπεσθαι=καὶ πόσοι πρέπει εἰς ἑκάστης πόλεως νὰ στέλλωνται. — ὄπου παρεῖναι=εἰς ποῖον μέρος νὰ ἔρχωνται. — ἐν Ἀυλίδι : πόλις Βοιωτικῆ παραλίος ἐν τῷ Εὐβοϊκῷ κόλπῳ. — ἔνθα περ=ἔπου ὡς γνωστόν.

4. Ὡς δὲ ἐκεῖ ἐγένετο=ἄφου δὲ ἦλθεν ἐκεῖ. — πυθόμενοι...πέμπωντες : αἱ μετ. ἐκφέρονται ἀσυνδέτως χάριν ἐμφάσεως. — βοιώταρχοι : ἦσαν ἑνδεκα προεστῶτες τῆς Βοιωτικῆς ὁμοσπονδίας. — εἶπαν =διέταξαν τοὺς ἵππεις νὰ εἴπωσι. Αἰτία ἦτο διότι ὁ Ἄγης. δὲν ἐζήτησε τὴν ἄδειαν αὐτῶν καὶ δὲν ἐκάλεσε τὸν ἐκ Βοιωτίας ἱερέα τῆς Ἀρτέμιδος. — οἷς ἐνέιυχον ἱεροῖς τεθυμένοις=ὄσα τεμάχια τῶν θυμάτων εὗρον θυσιασθέντα. — διέρριψαν=δισκόρπισαν : ῥίπτω καὶ ῥιπτέω-ω, ἔρριπτον καὶ ἐρρίπτουν, ῥίψω, ἔρριψα, ἔρριφα. — ἐπιμαρινοράμενος=ἄφου ἐπεκκλήσθη μάστιγος : ἐπιμαρτύρομαι, ἐμαρτυρόμην, ἐμαρτυράμην. — Γεραστόν : ἀκρωτήρ. πρὸς Ν. τῆς Εὐβοίας. — τὸν στόλον ἐποιεῖτο=ἀπέπλεεν.

Ὁ Ἀγησίλαος ἐν Ἐφέσῳ συνδιαλέγεται πρὸς Τισσαφέρην καὶ 5—6
ποιεῖται μετ' αὐτοῦ σπονδὰς, ἀλλὰ ταύτας Τισσαφέρην παραβαίνει.

5. Ἐπεὶ ἀφίκετο : χρον. προτ.=ἀφικόμενος. — ἐκεῖσε=εἰς Ἐφέσον. — τίνος δεόμενος ἦκοι : πληγ. ἐρώτ.=τίνος ἐπιθυμῶν ἔχει ἔλθει. — αὐτιονόμους εἶναι : ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ἦκα δεόμενος, τὸ αὐτιονόμους κατηγ. — πρὸς ταῦτα : προσδ. ἀναφ. — σπείσασθαι : ὑποκ. ἡμᾶς=νὰ συνθηκολογήσωμεν : σπένδομαι, ἐσπενδόμην, σπείσομαι, ἐσπείσάμην, ἐσπείσομαι, ἐσπείσομην. — ἂν σε ἀποπλεῖν=ὅτι ἤθελες ἀποπλεῖ. — διαπραξάμενον : χρον. μετ.=ἄφου φέρης εἰς πέρας, κατορθώσης. — εἰ βούλοιο : δηλ. ταῦτα διαπραξάμενος ἀποπλεῖν. — Εἰ μὴ οἰοίμην γε=ἐὰν ὄντως δὲν ἐνόμιζον. — ἀλλ' ἔξεστιν...οἰ=ἀλλὰ δύνασαι σύ. — πίστιν λαβεῖν=ἀσφαλεῖς διαβεβηκώσεις νὰ λάβης. — ἦ μὴν=βεβηκίως. — σοῦ πράτιοντος : ὑποθ. μετ. =ἐὰν σὺ πράττης. — τῆς σῆς ἀρχῆς=ἐκ τῶν τῆς Ἰωνίας πόλεων, τὰς ὁποίας εἶχον οἱ Λακεδ. ὑπὸ τὴν προστασίαν των. — ἐν ταῖς σπονδαῖς : χρον. προσδ=κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπονδῶν.

6. Ἐπὶ τούτοις ὤθησθε=ἐπὶ τῇ βάσει τούτων τῶν διαπραγματεύσεων. — ὄμοσε : ἐν Σάρδεσιν, ἔνθα εὗρίσκετο : ὄνομι καὶ ὄμνυω, ὄμνυν καὶ ὄμνουσιν, ὄμοσμαι, ὄμοσα, ὄμώμοκα, ὄμωμόκειν, ὄμωμοκῶς ἔσομαι. — πράξειν τὴν εἰρήνην=ὅτι θὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν εἰρήνην. — ἀντιώμοσαν=ἐπίσης ὠρκίσθησαν. — ὑπὲρ Ἀγησίλαου=ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀγησίλαου. — ἐμπεδώσειν : ὑποκ. Ἀγησίλαον=ὅτι θὰ διαφυλάξῃ ἀπαρκατάτους : ἐμπεδόω-ω, ἡμπέδουσι, ἐμπεδώσω, ἡμπέδωσα. — ἐπεύσατο=παρέβη. — ἀντὶ τοῦ εἰρήνην ἔχειν=ἀντὶ τοῦ νὰ φροντίσῃ ἵνα γίνῃ εἰρήνη. — πρὸς ᾧ εἶχε=ἐκτὸς τούτου τὸ ὅποιον εἶχε. — καίπερ αἰσθανόμενος=ἂν καὶ ἐλάμβανε γνώσιν. — ἐνέμενε ταῖς σπον-

7-8 δαῖς=ἐτῆρει πιστῶς τὰς σπονδὰς: μένω, ἔμενον, μενῶ, ἔμεινα μεμένηκα.
 Διατριβήντος τοῦ Ἀγχιλαίου ἐν Ἐφέσῳ οἱ ἐν Ἀσίᾳ Ἕλληνας
 τιμὰς ἀπονέμουσι τῷ Λυσάνδρῳ. Τοῦτο ἐξοργίζει Ἀγχιλαίον, ὅστις
 ἀποορίπτει πᾶσαν παράκλησιν Λυσάνδρου ὑπὲρ τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων.

7. Ὡς...διέτριβεν: προτ. χρόν. καθ' ὅριστ. σημ. τὸ πραχμυτι-
 κόν. — ἡσυχίαν καὶ σχολὴν ἔχων=ἡσυχάζων καὶ ἀργῶν. — ἅτε συνε-
 ταραγμένων τῶν πολιτειῶν=ἐπειδὴ ἐν πολλῇ ἀταξίᾳ εὐρίσκοντο
 τὰ πολιτεύματα. — ἅτε γινώσκοντες=διότι ἐγνώριζον. — προσέ-
 κειντο αὐτῷ=δι' ἐπιμόνων παρακλήσεων ἐστενοχώρου αὐτόν. —
 ἀξιοῦντες: τροπ. μετ.=παρακαλοῦντες. — θεραπεύων=περιποιού-
 μενος: θεραπεύω, ἐθεράπευον, θεραπεύσω, ἐθεράπευσα, τεθεράπευκα.
 — ἰδιώτης...βασιλεὺς: κατηγ.

8. Ἐμνε ταῦτα=ἐξώργισαν ταῦτα: ὁ ἐνεστ. μάλιν παρὰ ποιη-
 ταῖς. — οἱ γε μὴν ἄλλοι=οἱ ἄλλοι ὅμως. — ὑπὸ τοῦ φθόνου: ἀναγκ.
 αἴτ.=ἐνεκα τοῦ φθόνου: φθόνος καλεῖται λύπη διὰ ζῆλον ἀγαθῆ.
 — ὡς παράνομα ποιοίη: εὐκτ. πλαγ. — τῆς βασιλείας ὀγκροτέρον
 διάγων=διότι διήρχετο τὸν χρόνον του μεγαλοπρεπέστερον ἢ ὅσον
 ἤρμοζεν εἰς βασιλέα. — προσάγειν: τελ. ἀναφρ.=νὰ παρουσιάζη. —
 πάντας οἷς γνοίη: ὑποθ. ἀναφρ. πρότ. σημαίνουσα πρᾶξιν συνήθως
 ἐπαναλαμβανομένην=εἰ γνοίη αὐτόν συμπράττοντά τισι=ἐὰν ἤθε-
 λεν ἐννοήσῃ ὅτι αὐτὸς (ὁ Λύσι.) ὑπεστήριξε τινὰς. — ἠτιωμένους=
 χωρὶς νὰ ἐπιτύχῳσι τι. — ὡς δέ=ἐπειδὴ δέ. — ἔγνω δὴ τὸ γινόμενον
 =ἐνόησε πλέον τὸ συμβαίνον. — οὐτε...τέ: γίνεται ἡ τοιαύτη σύνδε-
 σις διότι ἡ μὲν πρώτη πρότασις εἶναι ἀποφατικὴ, ἡ δὲ δευτέρα κα-
 ταφατικὴ. — τοῖς συμπαράξαι τι δεομένοις=εἰς τοὺς παρακαλοῦντας
 αὐτόν ἵνα κατὰ τι βοηθήσῃ. — οὐ ἔλαττον ἔξοιον=ὅτι θὰ ἐπιτύχῳ-
 σιν ὀλιγώτερον. — εἰ αὐτὸς παρείη=ἐὰν αὐτὸς παρίστατο.

9-10 Ὁ Λυσάνδρος τῇ παρακλήσει του ἀποσιτέλλεται ὑπὸ τοῦ Ἀγχι-
 λαίου εἰς Ἑλλησποντιον, ἐκεῖ δὲ πείθει Σπιθριδάτην τῶν Πέρσων νὰ
 ἀποσιταίησῃ καὶ προσχωρήσῃ εἰς Ἀγχιλαίον.

9. Βαρῆος φέρων=ἐπειδὴ πολὺ ἐλυπεῖτο. — τῇ αἰμῆ: ἀναγκ.
 αἴτ=διὰ τὴν ταπεινώσιν. — μειοῦν μὲν=νὰ ἐλαττώσῃς ἀληθῶς:
 μειώω-ω, μόνον ὁ ἐνεστώσ, οἱ ἄλλοι χρόνοι μεταγεν. — ἠπίσιω=
 ἐγνώριζες: ἐπίσταμαι, ἠπιστάμην, ἐπιστήσομαι, ἠπιστήθην. —
 τοὺς γε=τοὺλάχιστον τοὺς. — μείζους: κατηγ. — τοὺς αὐξοντας=
 οἵτινες φροντίζουσι διὰ αὐξῆσιν τῆς δυνάμεώς μου: αὐξω καὶ σπαν.
 αὐξάνω, ἠύξον, αὐξήσω, ἠύξῃσα, ἠύξῃκα. — ἀντιτιμᾶν=ἀμοιβαίως
 νὰ τιμῶ. — μᾶλλον εἰκότα=ὀρθότερα. — ἢ ἐγὼ ἔπραττον: ὑπενθυμί-
 ζει τὴν ὑπερβολικὴν του προσπάθειαν ἵνα ἀναγορευθῇ αὐτὸς βασιλεὺς
 ἀντὶ τοῦ Λεωτυγίδου. — ἰάδε...χάρισαι: σύστ. ἀντικ.=τὴν ἐξῆς χά-
 ριν πρᾶττε πρὸς χάριν μου, ἐκτέλεσον. — ἐκ τοῦ λοιποῦ=ἐκ τούτου

τὸ ὅποιον ὑπολείπεται.—ἀδυνατῶν : αἰτ. μετ.—διότι δὲν ἔχω δύναμιν.—μήτε ἐμποδῶν σοι ὦ—μήτε σοι εἶμαι ἐμπόδιον.—ἀπόπεμψόν ποί με : ἐπεξήγ. τοῦ ἰαδὲ χάρισαι=ἀπόστειλόν με κάπου.—ἐν καιρῷ=χρήσιμος.

10. Αἰσθόμενος : αἰτ. μετ.—διότι ἐνόησεν.—ἐλαιτούμενόν τι : κατηγ. μετ.—ὅτι κατὰ τι ἠδικεῖτο, διότι ἐζήτει εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου, ἐνῶ τὴν τοῦ Σπιθριδάτου ἐζήτει νὰ λάβῃ ἄνευ γάμου.—τὰ περὶ αὐτόν : δηλ. τὰ χρήματα ἅτινα εἶχε παραδώσει εἰς αὐτόν ὁ Φαρνάβαζος ὡς ὑπαρχόν του.—Κυζίνω : πόλις παράλιος πρὸς Ν. τῆς Προποντίδος.—ἀναβιθασάμενος=ἀφοῦ ἐπεβίθασεν εἰς πλοῖον : ἀναβιθάζομαι, βιβῶμαι, ἐβιθασάμην.—ἦσθη=εὐχαριστήθη.—τῆ πράξει=διὰ τὴν πράξιν.—ἀνεπυθάνειο=ἐζήτει πληροφορίας.

ἘΟ Τισσαφρόνης κηρύττει πόλεμον κατὰ τοῦ Ἀγησίλαου, οὗτος ¹¹ δὲ παρασκευάζεται νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τῆς Καρίας.

11. Μέγα φρονήσας=διότι ὑπερηφανεύθη.—ἐπὶ τῷ καιαβάντι=ἕνεκα τοῦ κατελθόντος.—προεῖπε : ἀόρ. τοῦ προαγορεύω=ἐκήρυξε.—εἰ μὴ ἀπίοι=ἐὰν δὲν ἤθελεν ἀπέλθει.—μᾶλα ἀχθεσθέντες : κατηγ. μετ.—ὅτι πολὺ ἐλυπήθησαν.—νομίζοντες : αἰτ. μετ.—ἐλάτιω : κατηγ.—ὅτι ἦτο κατωτέρα, μικροτέρα.—ὡς...ἔχοι=ὅτι ὁμολογεῖ.—οἱ ἐπιιορκήσας=διότι διὰ τῆς ἐπιιορκίας.—ἐκ τούτου : χρον. προσδ.—συσκευάζεσθαι=νὰ ἐτοιμάζωνται.—εἰς ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι=εἰς τὰς ὁποίας ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ἔρχηται.—ἀγορὰν παρασκευάζειν=νὰ ἐτοιμάζωσι τροφίμα πρὸς πώλησιν. Τοῦτο διέταξε, διότι οἱ στρατιῶται ἐπρομηθεύοντο μόνοι τῶν τὰ χρεῖώδη.—τοὺς συστρατευσομένους=τοὺς μέλλοντας νὰ ἐκστρατεύσωσι μετ' αὐτοῦ.

ἘΟ Ἀγησίλαος ἀντὶ νὰ πορευθῆ ἑναντίαν τῆς Καρίας στρέφεται ¹² κατὰ τῆς Φρυγίας.

12. Καὶ οὐκ εἶχε...ἠγγεῖτο=καὶ διότι δὲν εἶχε, καὶ διότι ἐνόμιζε.—ἄφιππος=ἀκατάλληλος δι' ἵππικόν.—αὐτῷ : ἀντικ.—διὰ τὴν ἀπαίτην : ἀναγκ. αἰτ.—νομίσας : αἰτ. μετ.—τῷ ὄντι : συνκπτέον τῷ ὀρμήσειν=ὅτι πράγματι θὰ ὀρμήσῃ.—τὸν αὐτοῦ οἶκον=τὰς κτήσεις του.—Μαιάνδρου : ποταμὸς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, ἐν τῷ νομῷ Ἀιδινίου, ἐκβάλλων εἰς τὸ Αἰγαῖον πρὸς Ν. τοῦ ἰκρωτηρίου τῆς Μυκάλης.—τῆ ἵππῳ=διὰ τοῦ ἵππικοῦ.—πρὶν εἰς τὰ δύοἱπα ἀφικεῖσθαι : τοὺς Ἕλληνας ὑποκ.—πρὸ τοῦ οἱ Ἕλληνες φθάσωσιν εἰς μέρη ἀκατάλληλα δι' ἵππικόν : τὸ πρὶν συντάσσεται ἀπαρεμφ. ὅταν ἢ κυρία πρότασις εἶναι θετικὴ.—τᾶναντία ἀποστρέψας=κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν στραφεῖς : στρέφω, ἔστρεφον, στρέψω, ἔστρεψα, στρέψας ἔχω, στρέψας εἶχον.—ἐπὶ Φρυγίας : δηλ. τῆς παρὰ τὴν Προποντίδα Μικρᾶς.—ἀπαντίσας=τὰς ὁποίας συνήντα.—ἀναλαμβάνων=

λαμβάνων μεθ' ἑαυτοῦ. — κατεστρεφετο = ὑπέτιζεσε : στρέφομαι, ἐστρεφόμεν, στρέφωμαι, ἐστρεφάμεν, στραφήσομαι, ἐστράφη, ἔστραμμαι, ἐστράμμεν. — ἐμβολών: αἰτ. μετ. = διότι εἰσέβηλε. — ἀπροσοδικήτοις : δηλ. ταῖς πόλεσι = εἰς τὰς πόλεις, αἵτινες δὲν περιέμενον τοιαύτην εἰσβολήν. — χρήματα = πράγματα.

13—14 Οἱ τοῦ Ἀγησίλαου ἱππεῖς συνάπτουσιν αὐτῇ μάχην πρὸς τοὺς τοῦ Φαρναβάζου, τῇ βοήθειά ὅμως τοῦ Ἀγησίλαου τρέπουσιν αὐτοὺς εἰς φυγήν.

13. Οὐ πόρρω ... Δασκυλείου = ἐνῶ δὲ ἦτο πλησίον τοῦ Δασκυλείου ὁ Ἀγησίλαος. Τοῦτο ἔκειτο παρὰ τὴν Προποντίδα καὶ ἦτο ἕδρα τοῦ Φαρναβάζου. — προϊόντες = προπορευόμενοι. — παρόμοιοι ... τὸν ἀριθμὸν = σχεδὸν ἴσοι κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἦτοι 600 περίπου ἄνδρες. — πλέθρα. Τοῦτο ἴσουςται μὲ 31 περίπου μέτρα. — ἀπέχοντες : κατηγ. μετ. = ὅτι ἀπέχον ἀλλήλων. — ἐπὶ τεινάρων : ἦτοι οἱ Ἕλληνας παρετάχθησαν τάξαντες κατὰ βάθος 4 ἱππεῖς καὶ ἔχοντες κατὰ μέτωπον 150, ἐνῶ οἱ βάρβαροι κατὰ μέτωπον 12 καὶ κατὰ βάθος 50. τοὺς πρώτους = κατὰ μέτωπον.

14. Ὡς δὲ εἰς χεῖρας ἤλθον = ἕνα δὲ συνεπλάκησαν. — ἐπαῖσαν = ἐκτύπησαν. — κρανείνα παλιά ἔχοντες = ἐπειδὴ εἶχον ἐκ ξύλου κρανεῖκας δόρατα, ἅτινα ἐθεωροῦντο στερεώτερα καὶ ἐλαφρότερα τῶν Ἑλληνικῶν. — ἐτροφέθησαν = ἐτρόπησαν. — ἀπεχώρουν = ὑπεχώρουν.

15 Ὁ Ἀγησίλαος, ἐπειδὴ αἱ θυσίαι δὲν ἐφάνησαν αἰοιαί, ἐπιστρέφει εἰς Ἐφέσον, ὅπου ἀποφασίζει νὰ καταρτίσῃ ἱππικόν, ἀπαραίτητον διὰ τὰς εἰς πεδινὰς χώρας στρατείας.

15. Θυομένη τῷ Ἀγησίλαῳ = ὅτε ὁ Ἀγησ. ἐθυσίαζε. — ἐπὶ προόδῳ = διὰ πορείαν πρὸς τὰ ἔμπροσ. — ἄλοβα = ἄνευ λοβοῦ τοῦ ἥπατος, ὅπερ ἐθεωρεῖτο σημεῖον ἀπείσιον. — φανέντος : αἰτ. μετ. — στρέψας = ἀναστρέψας. — εἰ μὴ κήσαιοτο = ἐὰν δὲν ἤθελεν ἀποκτήσει, καταρτίσει. — κατὰ τὰ πεδία = ἀνὰ τὰ πεδινὰ μέρη. — ἔγνω κατασκευαστέον εἶναι = ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ καταρτίσῃ. — ὡς μὴ δέον = ἵνα μὴ ἀναγκάζηται. — δραπειτεύοντα τροπ. μετ. συμφωνήσασα πρὸς τὸ νοούμενον ὑποκ. τοῦ πολεμεῖν αὐτόν : δραπετεύω, δραπετεύσω. — ἱπποτροφεῖν κατέλεξε = κατέγραψεν ἵνα διατρέψωσιν ἱππους. — ὅστις : ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτῷ = εἰς τοῦτον ὅστις ἤθελε παρέχει διὰ δαπανῶν του. — δόκιμον : κατηγ. ἀντικ. = ἱκανόν. — ἐποίησε = κατώρθωσε. — ὡσπερ ἂν ζητοῖη = ὅπως ἴσα ἴσα ἤθελέ τις ζητεῖ. — ἀποθανούμενον = ἐκείνον, ὅστις θέλει νὰ ἀποθάνῃ.

16—17 Ὁ Ἀγησίλαος, ἀρχομένου τοῦ ἔαρος, συναθροίζει τὸ στρατεύμα του ἐν Ἐφέσῳ, καὶ βραβεῖα συνιστᾷ διὰ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν ταῖς ἀσκήσεσιν.

16. Ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέβαινε = μόλις ἤρχιζε τὸ ἔαρ (τοῦ 395). —

βουλόμενος : αἰτ. μετ.—ἀθλα προύθηκε=βραβεῖα προέτεινε.—
 ὀπλιτικαῖς τάξεσι : ἀντικ.=δι' ἐκεῖνο τὸ τάγμα ἐκ τῶν ὀπλιτῶν.—
 ἦτις ἔχοι : ὑποθ. ἀναφορ. προτ.=ἐάν τι ἤθελεν ἔχει παρασκευασθῆ.
 —ἄριστα σωμάτων : γεν. ἀναφ.=ἄριστα ὡς πρὸς τὰ σώματα.—
 καὶ πελταστῆς : ὁ καὶ προσθετικός=πρὸς τοῦτους καὶ εἰς τοὺς
 πελταστῆς.—δοοὶ φανεῖν=ἐάν τινες ἤθελον φανῆ.—ἐκ τούτου :
 ἀναγκ. αἰτ.—παρῆν=ἦτο δυνατόν.—ὄραν : ὑποκ. τὸ ἰνά.—
 μεστά : νοεῖται ἢ μετγ. ὄντα.—τῶν ἱππαζομένων=τῶν ἀσκουμένων
 εἰς τὴν ἱππασίαν.—μελετώντας : κατηγ. μετ.=νά γυμνάζονται.

Ἡ Ὁ Ἀγχιλαὸς παρέχει ἑαυτὸν ὑπόδειγμα καὶ συνιστᾷ τὴν πώ- 17—19
 λησιν τῶν συλλαμβανομένων βαρβάρων γυμνῶν, ἵνα οἱ στρατιῶται
 διὰ τὸ λευκὸν τῶν σωμάτων ἀποκτιῶσι θάρρος.

17. Παντοδαπῶν=παντὸς εἴδους.—ὀνίων : ἀποδίδεται εἰς
 τὸ παντοδαπῶν=πρὸς πώλησιν εὐρισκομένων : τὰ δὲ παντοδαπῶν
 καὶ ὀνίων προσδιορίζουσι τὰ ἵππων καὶ ὀπλων.—χαλκοτύποι=οἱ
 κατεργαζόμενοι τὸν χαλκόν.—χαλκῆεις=σιδηρουργοί.—σκυτοτόμοι
 =οἱ τὰ δέρματα ἐργαζόμενοι.—ζωγράφοι : οἵτινες ἐκόσμουσαν τὰς
 ἀσπίδας διὰ διαφόρων εἰκόνων.—ὥστε τὴν πόλιν οἶσθαι : παρί-
 σταται τὸ συμπέρασμα ὡς φυσικὸν ἐπακλουθήμα : ὑποκ. ἰνά=
 ὥστε ἤθελέ τις νομίζει ὅτι ἡ πόλις.

18. Ἐπερωσθη δ' ἂν τις=ἤθελέ τις λάβει θάρρος : παθ. ἀορ.
 τοῦ ἐπιρρώννυμι καὶ ἐπιρρώννύω, ἔρρωμαι, ἐρρώμην.—ιδῶν : ὑποθ.
 μετ.—Ἀγχιλαὸν...τοὺς ἄλλους : ἐπεξήγ. εἰς τὸ ἐκεῖνο.—ἐστεφά-
 νωμένους : τροπ. μετ.—ἀπιόντας... ἀναιθένας : κατηγ. μετ.—
 τοὺς στεφάνους : τοὺς ὑποίους ἐλάμβανον ὡς βραβεῖα.—τῇ Ἀριέ-
 μιδι : ταύτης ὑπῆρχεν ἐν Ἐφέσῳ περικαλλῆς ναὸς καεῖς ὑπὸ τοῦ
 Ἡροστράτου τῷ 356 π. Χ.—ὄπου...σέβοντο : ὑποθ. ἀναφ. προτ.
 =εἴ που...σέβοντο=ἐάν που σέβωνται : σέβομαι, ἐσεδόμην, ἐτέ-
 φθην.—πῶς οὐκ εἰκός=πῶς δὲν εἶναι εὐλόγως=εὐλόγως ἔλα
 εἶναι μεστὰ ἐλπίδων.

19. Ἡγούμενος : αἰτ. μετ.—καὶ τὸ καταφρονεῖν=καὶ ἡ
 καταφρόνησις.—προεῖπε τοῖς κήρυξι=προεκήρυξε διὰ τῶν κηρύκων.
 —τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν=τοὺς ὑπὸ τῶν ἐξερχομένων ἐκ τῆς Ἐφέσου
 πρὸς λεηλασίαν τῶν περιχώρων.—ἄλισκομένους=συλλαμβανομένους.
 —γυμνοὺς : κατηγ.—ὄραντες : αἰτ. μετ.—διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύε-
 σθαι : ἀναγκ. αἰτ.—ἐνεκα τοῦ ὅτι οὐδέποτε ἐξεδύοντο.—μαλακοὺς
 καὶ ἀπόνους=τρυφηλοὺς καὶ ἀνασκήτους πρὸς τοὺς κόπους.—διὰ τὸ
 αἰεὶ εἶναι=ἐνεκα τοῦ ὅτι πάντοτε ἦσαν.—οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλε-
 μον=ἔτι οὐδὲν ἄλλο θὰ διαφέρει οὗτος ὁ πόλεμος.—ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι
 μάχεσθαι=παρὰ ἐάν ἤθελεν εἶναι ἀνάγκη νὰ μάχωνται ἐναντίον
 γυναικῶν.

20—21 Ἐνῶ ὁ Τισσαφέρνης ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ἀγησίλαος θέλει ἐμβάλει εἰς Καρίαν, οὗτος ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν Σάρδεων χώραν.

20. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ : ἦτοι κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395. — Ἡριπίδαν : οὗτος ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὡς ἄρχων τῶν Σπαρτιῶν ἐν τῇ καθόδῳ τῶν Κυρσίων. — παρῆσαν = ἦλθον. — Κυρσίους : ἦτοι τοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κύρου ἄλλοτε μισθοφόρους Λακεδαιμονίους. — ἀπὸ τῶν πόλεων δηλ. τῶν συμμαχικῶν. — ὡς εὐθύς ἠγήσαιο : εὐκτ. πλαγ. λόγου = ὅτι εὐθύς θὰ ὀδηγήσῃ αὐτούς. — τὴν συντομωτάτην : δηλ. ὁδόν. — ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας = εἰς τὰ εὐφορώτατα μέρη τῆς χώρας (Λυδίας). — τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην : αἰτ. τῆς ἀναφορᾶς = ὡς πρὸς τὰ σώματα καὶ τὴν ψυχὴν. — ὡς ἀγωνιούμενοι = ὡς μέλλοντες νὰ ἀγωνισθῶσι.

21. Βουλόμενον : αἰτ. μετ. — καθάπερ τὸ πρόσθεν = ὅπως ὡς γνωστὸν πρότερον. — καιέτησεν = ἐτοποθέτησεν. — εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον = εἰς τὴν χώραν τῶν Σάρδεων. — δι' ἔρημίας πολεμίων = διὰ χώρας ἐν ἣ δὲν ὑπῆρχον πολέμιοι. — τῇ στρατιᾷ : δοτ. χειρ.

22—24 Γενομένης μάχης παρὰ τὸν Πακιωλὸν ποταμὸν νικῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἀγησίλαον.

22. Διαβάνη = ἀφοῦ διαβῆ. — Πακιωλόν : μικρὸς ποταμὸς τῆς Λυδίας, ἔνθα κατὰ τὸν μῦθον ἐλούσθη ὁ βασιλεὺς Μίδας καὶ ἔκτοτε ἔφερε χρυσὴν κόνιν. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ λεγόμενον ἐπὶ πολλῶν κερδῶν «Πακιωλός». — ἀκολουθούς : ἦτοι τοὺς ἀκολουθοῦντας τὸ στρατεύμα ὑπηρετάς. — ἐσπαρμένους : κτηγ. μετ. = ὅτι εἶχον διασπαρῆ : σπείρομαι, ἐσπειρόμαι, ἐσπάρην, ἐσπαρται. — εἰς ἀσπαρῆν : ἢ εἰς σημ. σκοπόν. — παμπληθεῖ τῶν ἰππέων τάξεσι : δοτ. ὄργ. = διὰ πυκνῶν τάξεων τῶν ἰππέων.

23. Ἐνθα δὴ = τότε πλέον. — γινώσκων : αἰτ. μετ. — ὅτι οἴπω παρῆν = ὅτι ἀκόμη δὲν ἦτο παρόν. — αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπεινῆ = εἰς αὐτὸν δὲ οὐδὲν ἀπουσίαζεν, ἦτοι εἰς αὐτὸν ἦσαν παρόντα πάντα τὰ ἤτοιμασμένα. — καιρόν = κατάλληλον εὐκαιρίαν. — σφαιρασάμενος : χρον. μετ. = ἀφοῦ προσέφερε θυσίαν εἰς τὴν Ἀρτέμιδα. — ἦγεν = ὠδήγει. — τὰ δέκα ἀφ' ἡβης : ἦτοι τοὺς ἀπὸ τοῦ 20—30 ἔτους. — θεῖν ὁμοσε : νὰ τρέχωσιν. — αὐτοῖς ἀντικ. τοῦ θεῖν κατὰ δοτ. ὡς ἔχθρος σημηντικόν. — δρόμῳ ὑφηγεῖσθαι = δρομικῶς νὰ ἀκολουθῶσιν : ἡγέομαι — οὔμαι, ἡγούμαι, ἡγήσομαι, ἡγητάμαι, ἡγήθην, ἡγημαι. — ἐμβάλλειν = νὰ συμπλέκωνται. — ὡς ἐπομένου = διότι ἀκολουθεῖ.

24. Τοὺς ἰππέας ἐδέξαντο = τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἰππέων ὑπέμειναν. — πάντα τὰ δεινὰ παρῆν = ὅλα τὰ φόβον προξενούντα ἦσαν παρόντα, ἦτοι οἱ ἰππεῖς, πελταστικὰ καὶ ὀπλιταί. — ἐνέκλιναν = ἐκάμθησαν : κλίνω, ἐκλινον, κλινῶ, ἐκλινε. — ἐν τῷ ποταμῷ : δηλ. τῷ Πακιωλῷ. — ἔπεσον = ἐφρονεύθησαν. — αἰροῦσι = ἴστωρ. ἐνεστώς : ἐκυρίευ-

σxn.—ἐτρόπονιο=ὄρμησxn: τρέπομαι, ἐτρέπομην, τρέψομαι, ἐτρέψαμην, ἐτραπόμην, τραπήσομαι, ἐτρέφθην, ἐτρόπην, τέτραμμαί, ἐτετρόμμην.—κύκλω.... περιεστρατοπεδεύσατο=γύρωθεν περιέκλεισε πάντας καὶ φίλους καὶ ἐχθρούς. Οἱ ἐνταῦθα αποκλεισθέντες μετὰ τῶν ἐχθρῶν φίλοι ἦσαν οἱ ὀρμήσαντες πρὸς ἀρπαγὴν.—χορήματα=πράγματα.—ἃ ἠῶρε=τὰ ὅποια πωληθέντα ἀπέδωκαν.

Βασιλεὺς θεωρήσας προδότην τὸν Τισσαφέρην φονεῦει τοῦτον 25—26 καὶ ἀνι' αὐτοῦ ἀποστελλεὶ σατράπην τὸν Τιθραύσιην οὗτος δὲ συναφάς ἀνακωχὴν πρὸς Ἀγησίλαον καὶ δούς αὐτῷ τριάκοντα τάλαντα πείθει ἵνα ἐπέλθῃ ἐναντίον τῆς Φουγίας τοῦ Φαρναβάξου.

25. Ἡτιῶνιο=κτηηγόρου.—προδεδόσθαι=ὅτι εἶχον προδοθῆ.—γνούς: αἰτ. μετ.=ἐπειδὴ ἐνόμισεν.—αἴτιον: κτηηγ.—τοῦ κακῶς φερεσθαι τὰ ἑαυτοῦ=τοῦ ὅτι εὐρίσκοντο ἐν κακῇ καταστάσει τὰ πράγματά του.—ἀποτέμνει=διατάττει γὰ ἀποκόψωσι: τέμνω, ἔτεμνον, τεμῶ, ἔτεμον, τέμηκα.—λέγοντας: ἀναφ. μετ.=οἱ ὅποιοι ἔλεγον.—τῶν πραγμάτων=τοῦ πολέμου.—ἔχει τὴν δίκην=προσηκόντως ἐτιμωρήθη.—τὸν ἀρχαῖον... αὐτῷ=γὰ πληρώνωσιν εἰς αὐτὸν τὸν ἀρχαῖον φόρον.

26. Ἀποκριναιμένου: χρον. μετ.=ἀφοῦ ἀπεκρίθη.—οὐκ ἂν ποιήσειεν=ὅτι δὲν ἠδύνατο γὰ πράξῃ.—τῶν οἴκοι τελῶν=τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ ἀρχόντων.—οὐ δ' ἀλλά=ἀλλὰ σὺ τοῦλάχιστον.—ἕως ἂν πύθῃ=ἕως ὅτου μάθῃς: τὸ πύθῃ ὑποτ. ἀφρ. τοῦ πυνθάνομαι.—τὰ παρὰ τῆς πόλεως=ἕσα ἢ πόλις ἤθελε διατάξει.—μεταχώρησον=μετάβα.—ἔφη=διέταξες γὰ εἴπωσιν.—καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἐχθρόν: ὁ καὶ ἀνήκει εἰς τὸν σὸν=ἀφοῦ ἐγὼ οὐ μόνον τὸν ἰδικόν μου ἀλλὰ καὶ τὸν ἰδικόν σου ἐχθρόν.—ἕως ἂν=ἐν ὅσῳ.—δίδου=πάρεχε.

Ἡ Σπάρτη ἀναθεῖται τῷ Ἀγησίλαῳ καὶ τὴν κατὰ θάλασσαν ἀφρ-27—29 χήν, οὗτος δέ, διορίσας ναυαρχον τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν Πείσανδρον, πορεύεται εἰς Φουγίαν.

27. Ὅντι αὐτῷ: χρον. μετ.=ἐνῷ αὐτὸς ἦτο —Κύμης: πόλις Αἰολικῆ ΒΑ. τῆς Φωκίας.—ἔρχεται: δηλ. διαταγῇ, παρὰγγέλλεται.—καὶ τοῦ ναυτικοῦ=οὐ μόνον τοῦ πεζικοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Τοῦτο ἦτο ἐξαιρέσις τὸ πρῶτον γενομένη, καθόσον οὐδέποτε τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἦρχε τοῦ πεζοῦ καὶ ναυτικοῦ, πιθανῶς ἀπὸ τῆς Πανσικνίου προδοσίας διατραχθέν.—ὅπως γινώσκου=ὅπως ἐφρόνει.—καταστήσασθαι=γὰ διορίσῃ.—τοιῶνδε λογισμῶν=ἕνεκα τῆς ἐξῆς σκέψεως.—ἂν. εἶναι=εἶν ἂν=θὰ ἦτο.—καθ' ἐν οὔσης ἀμοφοτέροις=ἔαν ἦτο ἡνωμένη ἡ ἰσχὺς ἀμοφοτέρων, δηλ. τοῦ πεζικοῦ καὶ ναυτικοῦ.—ἐπιφαινομένου: ὑποθ. μετ.=ἔαν παρουσιάσῃται.—ἔνθα δέοι=ὅπου ἔπρεπε γὰ παρουσιάσῃται.

28. Ἐγένοντο κεναί : κληγ. = κλητεσκευάσθησαν νέαι. — ἐξ ὧν = ἐκ τούτων τὰς ὁποίας. — ἐπηγγείλαντο = ὑπεσχέθησαν. — βουλόμενοι : αἰτ. μετ. — χαρίζεσθαι : δηλ. Ἀγρησιλάῳ. — ναύαρχον : κληγ. ἀντικείμενον. — ἐρωμένοι = γενναῖοι. — τοῦ παρασκευάζεσθαι = ἵνα παρασκευάζηται. — τὰ ναυτικά ἔπρατε = ἤσκει τὰ ναυτικά. — ὡσπερ ὤρμησε = κληθῶς ἐξεκίνησε.

ΚΕΦΑΛΙΟΝ V.

Ὁ Τιθραύσις, ἵνα ἀπομακρύνῃ τὸν Ἀγρησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας, πέμπει εἰς Ἑλλάδα Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον μετὰ πενήκοντα ταλάντων, ὅπως ἐξεγείρῃ τοὺς Ἕλληνας ἐναντίον τῶν Λακεδαιμονίων. Οὗτος διαφθείρας διὰ χρημάτων τοὺς προσηκότας τῶν ἐν Ἑλλάδι πόλεων ἐξεγείρει αὐτοὺς καὶ οὕτως ἄρχεται ὁ πόλεμος. Κατὰ τοῦτον ὁ Πανσανίας μετὰ τῶν Πελοποννησίων πορεύεται ἐναντίον τῆς Βοιωτίας, ἀλλ' ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀφικόμενος Δύσανδρος πολεμήσας παρὰ τὴν Ἀλίαρον (394) ἐφονεύθη, ἐνῶ ὁ Πανσανίας ἐπιστρέψας εἰς Σπάρτην κατηγορήθη ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ φυγῶν εἰς Τεγέαν ἀπέθανεν ὑπὸ νόσου.

ΒΙΒΛΙΟΝ IV, I.

1—3 Ὁ Ἀγρησίλαος ἐπέρχεται κατὰ τῆς τοῦ Φαρναβάζου Φρυγίας· μετὰ δὲ τὴν δῆωσιν αὐτῆς πορεύεται εἰς Παφλαγονίαν καὶ συμμαχεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως αὐτῆς Ὀτιος.

1. Ἄμα μετοπώρω = συγχρόνως μὲ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ φθινοπώρου τοῦ 395. — ἐπόρθει = κατέστρεψε : πορθῶ, ἐπόρθουν, πορθήσω, ἐπόρθησα, πεπόρθηκα καὶ πορθήσας ἔχω, πορθήσας εἶχον. — πόλεις δέ : ἀντὶ τῶν πόλεων δὲ κατὰ διαιρετικὴν παράθεσιν. — ἐκούσας : τροπ. προσδ. = ἐκουσίως.

2. Λέγοντος : χρον. μετ. — Σπιθριδάτου : οὗτος ἦτο ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάζου καὶ εἶχε πεισθῆ ὑπὸ τοῦ Δυσάνδρου, ἵνα ἀποστῆσθαι καὶ προστεθῆ εἰς Ἀγρησίλαον. — ὡς... εἰς λόγους ἄξι καὶ ποιήσοι : εὐκτ. πληγ. λόγου, ὡς ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγοντος, ὅπερ εἶναι μετ. παρτατ. = ὅτι θὰ φέρῃ εἰς συνένευσιν καὶ θὰ κάμῃ. — εἰ ἔλθοι : κρίσις τοῦ λέγοντος. — ἐπιθυμῶν : αἰτ. μετ. — τοῦ ἀφιστάναι : ἐπέξ. τοῦ τούτου = δηλ. τοῦ νὰ κινή εἰς ἀποστασίαν. — ἔθνος : διότι μέχρι τοῦδε μόνον πόλεις εἶχον ἀποστατήσαι.

3. Ὀτιος : βασιλεὺς τῶν Παφλαγόνων. — καλούμενος : ἐνκντ. μετ. = ἄν καὶ προσεκαλεῖτο, ὅπερ ἐγένετο τῷ 400.

4—28 Σπιθριδάτης πεισθεὶς ὑπὸ Ἀγρησίλαου δίδει τὴν θυγατέρα του εἰς Ὀτιον. Μετὰ τοῦτο ὁ μὲν Ἀγρησίλαος ἀπῆλθεν εἰς Λαοκύλειον ἵνα διαχειμάσῃ, ὁ δὲ Ἡριπίδας νικᾷ ἐν Κανῆ τὸν Φαρναβάζον καὶ τρέπει αὐτὸν εἰς φυγὴν.

Συνέντευξις Ἀγησilaίου καὶ Φαρναβάζου τῆ ἐνεργείᾳ τοῦ φί-29—31
λου των Ἀπολλοφάνους.

29. Ἐτύγχανεν ὢν=κατὰ τύχην ἦτο.—ἐκ παλαιοῦ : χρον.
προσδ=πρὸ πολλοῦ.—ἐξενώθη=ἐγένετο φίλος : ξενόομαι-οὔμαι
ἀποθ. ἐξενώθην, ἐξένωμαι.—συναγαγεῖν αὐτῶ ἄν εἰς λόγους περὶ φι-
λίας Φαρνάβαζον=ὅτι ἤθελε πρᾶξιμῆσαι τὸν Φαρν. εἰς συνομιλίαν
πρὸς αὐτὸν περὶ φιλίας.

30. Ὡς δὲ ἤκουσεν : ὑποκ. Ἀγησίλαος.—λαβῶν : ὑποκ. ὁ
Φαρνάβαζος.—παρῆν=ἦλθεν.—εἰς συγκείμενον χωρίον=εἰς μέρος
συμπεφωνημένον.—ἔνθα δὴ=ἐκεῖ ἤδη.—χαμαί=κατὰ γῆς.—
ἐν πόᾳ τινί=ἐπὶ τόπου χλοεροῦ.—ὑποτιθέντων : χρον. μετ. κατὰ
γεν. ἀπόλυτον=ὅτε ἤθελον νὰ θέσωσιν ὑπὸ κάτω, νὰ στρώσωσιν.—
δραπιά=τάπητας.—ἡσχύνθη ἐντροφῆσαι : ἐντρέπη νὰ δευχθῆ τρυ-
φηλός : αἰσχύνομαι, ἡσχυνόμην, αἰσχυνοῦμαι, αἰσχυνθήσομαι, ἡσχύν-
θην.—ὄρων : αἰτ. μετ.—τὴν φαυλότητα=τὴν λιτότητα.—ὥσπερ
εἶχε=ὅπως ἦτο.

31. Ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν=ἐχαιρέτισαν ἀλλήλους.—
προτείναντος : χρον. μετ. προτείνω, ἔτεινον, τενώ, ἔτεινα, τέτακα,
τεινας εἶχον.—ἀντιπροὔτεινε=ἐπίσης πρότεινε.

Ὁ Φαρνάβαζος ἀναφέρει τὰς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ὑπὸ 32—33
ρεσίας του κατὰ τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον καὶ παραπονεῖται
διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν διαγωγὴν των.

32. Τοῦ λόγου : ἀντ.—φίλος καὶ σύμμαχος : κατηγ.—παρέ-
χων : τροπ. μετ.—ἰσχυρὸν ἐποίουν : μετὰ τὴν πρᾶξ τὴν Κύζικον
ἦτταν αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων (410).—ἐν τῇ γῇ=κατὰ ξηράν.—
ἀπὸ τοῦ ἵππου=ἔφιππος (411)—μοῦ...κατηγοροῦμαι : ἀντικ.—δι-
πλοῦν ποιήσαντος=ὅτι ἔπραξα δόλιον.—ἔχοι' ἄν κατηγοροῦσαί μου
=δύνασθε νὰ κατηγορήσητε ἐμέ.

33. Γενόμενος : ἐναντ. μετ.=καίτοι ὑπῆρξα.—οὔτω διάκει-
μαι=εἰς τοιαύτην κατάστασιν εἶμι.—ὥς=ὥστε.—ὢν συλλέξομαι
=ἐκ τούτων τὰ ὅποια θὰ συλλέξω.—καλά=ὠραῖα.—ἐφ' οἷς :
ἀναγκ. αἰτ.—κατακεκομμένα...κατακεκαυμένα : κατηγ. μετ. : κό-
πτομαι, ἐκοπτόμην, κοπήσομαι, ἐκόπην, κέκομμαι, ἐκεκόμην, κε-
κόψομαι. Καίομαι, ἐκάομην, καυθήσομαι, ἐκαύθην, κέκαυμαι, ἐκέ-
καυτο.—εἰ μὴ γινώσκω : μετὰ εἰρωνείας.—δὴ=ἤδη.—ὅπως
ταῦτ' ἐστίν...ἀποδίδοναι : πλάγ. ἐρωτημ. πρότ.=τίνι τρόπῳ αὐταὶ
αἰ πράξεις εἶναι ἴδιον ἀνδρῶν, οἵτινες γνωρίζουσι νὰ ἀποδίδωσι χάριτας.

Ἀγησίλαος προτρέπει Φαρνάβαζον νὰ καταλίπη τὸν βασιλέα καὶ 34—36
σὺμμαχήσῃ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων καρπούμενος τὰ ἑαυτοῦ.

34. Ἐπρᾶξιμῆσαν αὐτὸν καὶ ἐσιώπησαν=ἐξ ἐντροπῆς ἐσιώπη-
σαν : σιωπάω—ῶ, ἐσιώπων, σιωπήσομαι, ἐσιώπησα, σεσιώπηκα.—

χρόνῳ ποτέ=μετά τινι χρόνον σιωπῆς, τέλος.—ξένοι: κατηγ.—
 όταν γίνονται πολέμαι=ὅταν περιέλθωσιν εἰς πόλεμον: ἀρ. ἐπα-
 νάληψις.—καὶ τοῖς ἐξενωμένοις: ὁ καὶ ἐπίδοτ.=οὐ μόνον κατὰ τῶν
 ἄλλων ἀλλὰ κατ' ἐκείνων μετὰ τῶν ὁποίων ἔχουσι συνδεθῆ διὰ φι-
 λίας—ἄν τύχωσι: δῆλ. νὰ πολεμῶσι.—ἔστιν ὅτε=ἐνίστε.—ἀπέκει-
 καν: γνωμικὸς ἀρ.=φονεύουσιν: κτείνω, ἔκτεινον, κτενῶ, ἔκτεινα,
 ἀπέκτονα, ἀπεκτόνειν καὶ ἀπεκτονῶς ἦν.—βασιλεῖ: ἀντ.—πάντα τὰ
 ἐκείνου=ὅλα τὰ ἀνήγοντα εἰς ἐκεῖνον.—περὶ παντός ἄν ποιησαί-
 μεθα=ὡς τὸ μέγιστον ἠθέλομεν θεωρήσει.

35. Εἰ ἔδει...οὐκ ἄν συνεβούλευον: ὑπόθ. ἀπραγματ.—ἀλλά-
 ξασθαί σε—νὰ ἀνταλλάξῃς σύ: ἀλλάττομι, ἠλλάττομην, ἀλλάζο-
 μι, ἠλλάξαμην, ἀλλαγῆσομι, ἠλλάχθην, ἠλλάχην, ἠλλαγματι, ἠ-
 λάχημι, ἠλλαχμένος ἦν, ἀπηλλάξομι καὶ ἀπηλλαχμένος ἔσομι.—
 δεσπότην...δεσπόας: κατηγ.—γενομένῳ: ὑπόθ. μετ.=ἐὰν ἐνωθῆς
 μετ' ἡμῶν.—προσκυνοῦντα...ἔχοντα: τροπ. μετ.=εἶναι δυνατὸν νὰ ζῆς
 χωρὶς νὰ προσκυνῆς καὶ χωρὶς νὰ ἔλθῃς

36. Καίτοι=καὶ ὅμως.—εἶναι: τελ. ἀπρ. ὑποκείμενον δὲ αὐτοῦ
 τὸ σέ.—ἐλεύθερον: κατηγ.—ἀντάξιον=ἴσῃν ἀξίαν ἔχον.—τῶν
 πάντων χρημάτων=ὅλων τῶν θησαυρῶν: ἡ σειρὰ τοῦ λόγου εἶναι
 καίτοι ἐγὼ μὲν οἶμαι εἶναι ἀντάξιον τῶν πάντων χρημάτων εἶναι (σέ)
 ἐλεύθερον.—πένητα μὲν ἐλεύθερον δέ: ἐπέξ. τοῦ τοῦτο.—ἡμῖν:
 ἀντ. τοῦ χρώμενον, τὸ δὲ συμμάχοις κατηγ. ἀντικείμ.—ὁμοδούλους
 σοι=τοὺς μετὰ σοῦ δούλους ὄντας.—καταστρεφόμενον=ὑποτάσσων.
 —εἰ ἐλεύθερός τ' εἴης...τίνος ἄν δέοις: κρίσις τοῦ λέγοντος.—οὐδε-
 νός ἄν δέοις=κακηνός δὲν ἠθελες ἔχει ἔλλειψιν.—μὴ οὐχί...εἶναι=
 ὥστε νὰ μὴ εἴσθαι ἐντελῶς εὐτυχής.

37—38 Φαργάβαζος διαβεβαίῳ Ἀγησίλαον οὐ θὰ πολεμήσῃ μὲν καὶ
 αὐτοῦ, ἄν βασιλεὺς διατάξῃ τοῦτον, γενήσεται δὲ φίλος, ἄν βασιλεὺς
 ἄλλον σιρατηγὸν ἀποστείλῃ.

37. Ἀπλῶς=εἰλικρινῶς.—ἀποκρίνομαι; ἐρώτησις μετ' ἀπο-
 ρίας=νὰ ἀποκριθῶ; ἀποκρίνομαι, ἀπεκρινόμην, ἀποκρινοῦμαι, ἀπε-
 κρινάμην, ἀποκέκριμαι, ἀπεκεκρίμην, ἀποκεκοιμένος ἔσομαι.—ἐὰν
 πέμπῃ...ταίτη...βουλήσομαι: ὑπόθ. σημ. τὸ προσδοκώμενον.—ἐὰν
 προστάτῃ=ἐὰν ὅμως εἰς ἐμὲ ἀναθέτῃ τὴν ἀρχήν.—εἰδέναι:
 ὑποκ. ὑμᾶς.

38. Ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ=ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρός.—
 ὦ λῶστε=ὦ ἄριστε φίλε.—φίλος: κατηγ.—ἐν δ' οὖν ἐπίστω=ἐν
 μόνον γνώριζε.—τοῦ τε λοιποῦ=καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.—ἕως ἄν...
 ἔχωμεν σιρατεύεσθαι=ἐν ὅσῳ δυνάμεθα νὰ ἐκστρατεύωμεν.—ἀφ' ἐξό-
 μεθα=θὰ ἀπέχωμεν.

Ὁ τοῦ Φαρναβάζου ἐκ τῆς Παραλίτας υἱὸς συνάπτει φιλίαν μετὰ 39—40 τοῦ Ἀγησίλαου.

39. Καλὸς ἔτι=ὠρακίος ἀκόμη, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος.—ὕπολειφθεῖς=ἀφοῦ ἔμεινεν ὀπίσω.—ξένον σε ποιοῦμαι=σὲ κάμνω φίλον. Πρὸς τοῦτο παρεκινήθη ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς διαγωγῆς τοῦ Ἀγησίλαου.—νῦν=λοιπὸν. τὸ ἐγκλιτικὸν τοῦτο μόριον σπανιώτατον παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.—παλιόν=ἀκόντιον.—φάλαρα=χαλινούς.—ἔχοντος αἰτ. μετ. γραφῆως=γραμμικτέως.=περιελάν=ἀφοῦ ἀφῆρεσε.—ἀντέδωκεν αὐτῷ=ἐπίσης ἔδωκεν εἰς αὐτόν.—μετεδίωκε=ἔτρεξε κατόπιν, ἠκολούθει.

40. Ὡς...ἐποίησε : προτ. χρον. καθ' ὅριστ. διότι σημαίνει πραγματικόν.—ἐν τῇ ἀποδημίᾳ : χρον. προσδ.—ἀποστερῶν=ἀφαιρῶν.—τά τ' ἄλλα : αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—καὶ ἐρασθέντος αὐτοῦ=καὶ ὅτε ἠγάπησεν αὐτὸς υἱὸν τινα τοῦ Ἀθηναίου Εὐδάκτους : ἐράω-ω, ἤρων, παθ. ἀρ. ὡς ἐνεργ. ἠράσθη. —δι' ἐκεῖνον : ἀναγκ. αἰτ.=ἕνεκα ἐκείνου, δηλ. τοῦ υἱοῦ τοῦ Φαρναβάζου.—ὅπως...ἐγκριθείη τὸ στάδιον=ἴνα.. ἐπιτραπῆ γὰ ἀγωνισθῆ εἰς τὸ στάδιον.—ὦν : ἐναντ. μετ.=κίτοι ἦτο.

Ἀγησίλαος ἀπελθὼν ἐκ Φρυγίας ἀφίκετο εἰς Θήβην καὶ παρε- 41 σκευάζετο ἵνα πορευθῆ εἰς τὰ ἐνδότερα.

Τότε δὴ=τότε τῷ ὄντι.—ἀπεπορευέτο=ἀπήργετο.—ἔαρ : τοῦ 394.—Θήβης : αὕτη ἔκειτο ἐν τῇ Τροίᾳ.—πρὸς ᾧ εἶχε=πλὴν ἐκείνου τοῦ στρατεύματος τὸ ὑποῖον εἶχε.—πορευσόμενος : τελ. μετ.—ἀνωτάτω=εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας.—νομίζων : αἰτ. μετ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ, 1—8

Λακεδαιμόνιοι παρασκευάζονται εἰς πόλεμον καὶ ἀνακαλοῦσιν ἐκ 1—2 τῆς Ἀσίας δι' Ἐπικυδίδου Ἀγησίλαον.

1. Ἐν τούτοις ἦν=περὶ ταῦτα ἠσχυολεῖτο, δηλ. τὰ λεχθέντα ἐν τῇ § 41. τοῦ ἀνωτέρω κεφαλαίου.—ἐπεὶ σαφῶς ἦσθοντο=ἀφοῦ μετὰ βεβαιότητος ἐπληροφορήθησαν.—ἐληλυθότα : κατηγ. μετ.=ὅτι εἶχον ἔλθειν : ταῦτα ἔφερον εἰς τὴν Ἑλλάδα Τιμοκράτης ὁ Ρόδιος πεμφθεὶς ὑπὸ Τιθράστου τοῦ σατραπόου.—συνεσηκυσίας : κατ. μετ.=ὅτι εἶχον συνενωθῆ.—ἐπὶ πολέμῳ : προσδ. σημ. σκοπόν=ἴνα πολεμήσωσι.—πρὸς ἑαυτούς : ἀντικ.=τοὺς Λακεδαιμονίους.

2. Καὶ αὐτοί=οἱ ἐν Ἑλλάδι Λακεδαιμόνιοι.—ταῦτα : σύστ. ἀντικ.=ταύτας τὰς παρασκευάς.—ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον=πρὸς τὸν Ἀγησίλαον.—ὡς ἔχοι : εὐκτ. πλκγ. λόγου=εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐοίκοντο.—ἡ πόλις=οἱ ἄρχοντες.—ἐπισιέλλοι αὐτῷ : ἀντικ.=ὅτι διέταττον αὐτόν.

3-4 Ἄγροίλαος συγκαλέσας τοὺς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ συμμάχους λέγει, ὅτι ἀνάγκη εἶναι νὰ βοηθῇ τῇ πατριδί καὶ ὅτι θέλει ἐπανέλθει, ἐὰν τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀποβῶσι καλῶς.

3. Χαλεπῶς ἠνεγκε=ἐλυπήθη: ἄορ. τοῦ φέρω.—ἐνθυμούμενος: αἰτ. μετ.—διότι ἐσκέπτετο: ἐνθυμέομαι-οὔμαι, ἀποθ. ἐνεθυμούμην, ἐνθυμήσομαι, ἐνεθυμήθην, ἐντεθύμηναι, ἐνετεθυμήμην.—τιμῶν...ἐλπίδων: ἀντικ. τοῦ ἀποστεροῦτο: ἴδε § 41 προηγουμένου κεφαλ.—ἐκεῖνα=τὰ ἐκεῖ, δηλ. τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι.—καλῶς γένηται=ἀποβῶσι καλῶς.—οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ἡμῶν=δὲν εἶναι φόβος μήπως λησμονήσω σὰς: ἐτέθη τοῦ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἄορ. εἰς δῆλωσιν ἐντόνου ἀρνήσεως τοῦ μέλλοντος: ἐπιλανθάνομαι, ἐπελανθανόμην, ἐπιλήσομαι, ἐπελαθόμην, ἐπιέλησμαι, ἐπελελήσμην.—πράξων: τελ. μετ.—ἵνα πράξω.

4. Πάλιν ἦκειν: ἐκ τοῦ ἐψηφίσαντο=ἐψηφίσαν νὰ ἐπανάλθωσιν.
5-8 Ἄγροίλαος καταλείπει ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀρμοστήν τὸν Εὐξείνου μετὰ τετρακισχιλίων ἀνδρῶν ὁρίσας δὲ βραβεῖα διὰ τὴν παρασκευὴν στρατοῦ μαχίμου ἐπιστρέφει εἰς Ἑλλάδα.

5. Ἀρμοστήν: κτηγ. ἀντικείμενον. — ἵνα δύναιτο: τελ. πρότ. κκτ' εὐκτ. διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κατέλιπεν. — ὁρῶν: αἰτ. μετ.—οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν: δηλ. τῶν ἐν Ἀσίᾳ συμμάχων καὶ μισθοφόρων.—βουλόμενος: αἰτ. μετ.—ἄθλα προῦθηκε=προεκήρυξε βραβεῖα.—ταῖς πόλεσιν, ἦμεις=εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν πόλεων, ἦτις.—εὐδοπλότατον=πολὺ καλῶς ὀπλισμένον.—προεῖπε=προεκήρυξε βραβεῖα.—ὡς δώσων=ἔτι θὰ δώσῃ, ἀντὶ τοῦ κανονικοῦ ὡς δόσοι.—νικητήριον=βραβεῖον νίκης.

6. Τὴν κρίσιν ποιήσῃν=ἔτι θὰ ἐνεργήσῃ τὴν κρίσιν.—ἐπεὶ διαβαίησαν=ἔταν διαβῶσιν.—ὅπως εὖ εἰδείησαν=ἵνα καλῶς γνωρίζωσιν.—ὅτι δεῖ εὐκρινεῖν=ἔτι πρέπει καλῶς νὰ ἐκλέγωσιν.

7. Ἐκπεπονημένα=κατεργασμένα: πανέομαι-οὔμαι, ἐπονούμην, ἐπονησάμην, ἐπονήθην, πεπόνημαι, ἐπεπονήμην.—καὶ ὀπλιτικά καὶ ἵππικά=καὶ πρὸς χρῆσιν τῶν ὀπλιτῶν καὶ πρὸς χρῆσιν τῶν ἵππέων.—οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο=δὲν εἶχον κατωτέρων ἀξίαν.—τοσοῦτων ἀναλωθέντων: αἰτ. μετ.—ἐπειδὴ τόσα πολλὰ ἐδραπανήθησαν.

8. Κατέστησαν: ὡς παθ.=διωρίσθησαν.—ἀπὸ πόλεως=ἐξ ἐκάστης πόλεως.—βασιλεὺς: δηλ. ὁ Ξέρξης τῷ 480 π. Χ.

Τ Ε Λ Ο Σ